

STICHTING PENSIOENFONDS
BRITISH AMERICAN TOBACCO

2021

Jaarverslag

Inhoudsopgave

I BESTUURSVERSLAG	3
VOORWOORD	4
1 MEERJARENOVERZICHT VAN KERNCIJFERS EN KENGETALLEN	5
2 ALGEMENE INFORMATIE	8
3 FINANCIËLE INFORMATIE.....	17
4 RISICOPARAGRAAF	22
5 INFORMATIE OVER DE VERWACHTE GANG VAN ZAKEN	30
6 BESTUURSAANGELEGENHEDEN.....	31
7 PENSIOENPARAGRAAF.....	37
8 COMMUNICATIE	39
9 ACTUARIËLE PARAGRAAF	41
10 RAPPORTAGE OVER GOVERNANCE.....	44
II JAARREKENING	56
BALANS PER 31 DECEMBER 2021.....	57
STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2021	58
KASSTROOMOVERZICHT OVER 2021	59
TOELICHTING OP DE BALANS EN STAAT VAN BATEN EN LASTEN	60
1 ALGEMENE TOELICHTING	60
2 GRONDSLAGEN VOOR WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA.....	60
3 GRONDSLAGEN VOOR BEPALING VAN HET RESULTAAT	63
4 BELEGGINGEN VOOR RISICO PENSIOENFONDS.....	65
5 VORDERINGEN EN OVERLOPENDE ACTIVA	67
6 STICHTINGSKAPITAAL EN RESERVES	67
7 TECHNISCHE VOORZIENINGEN.....	68
8 OVERIGE SCHULDEN EN OVERLOPENDE PASSIVA.....	70
9 RISICOBEBEER EN DERIVATEN	71
10 VERBONDEN PARTIJEN	76
11 PREMIEBIJDRAGEN (VAN WERKGEVER EN WERKNEMERS) EN KOOPSOMMEN	77
12 BELEGGINGSRESULTATEN RISICO PENSIOENFONDS.....	77
13 PENSIOENUITKERINGEN	78
14 PENSIOENUITVOERINGSKOSTEN	78
15 MUTATIE VOORZIENING PENSIOENVERPLICHTINGEN VOOR RISICO VAN HET PENSIOENFONDS	79
16 MUTATIE OVERIGE TECHNISCHE VOORZIENINGEN.....	80
17 SALDO OVERDRACHTEN VAN RECHTEN	80
18 OVERIGE LASTEN.....	80
19 AANTAL PERSONEELSLEDEN	80
20 BEZOLDIGING BESTUURDERS.....	80
21 GEBEURTENISSEN NA BALANSDATUM	81
III OVERIGE GEGEVENS	83
ACTUARIËLE VERKLARING	84
CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT	86
APPENDIX A: AFKORTINGEN EN BEGRIPPEN.....	89

I Bestuursverslag

Voorwoord

Hierna treft u het jaarverslag van Stichting Pensioenfonds British American Tobacco over het jaar 2021 aan. Het bestuur legt in dit jaarverslag verantwoording af over het gevoerde beleid en de financiële resultaten.

In het meerjarenoverzicht op pagina 5 kunt u snel zien hoe de ontwikkelingen in 2021 zijn geweest. Het verslag van het bestuur gaat vervolgens in op de diverse thema's, gevolgd door de bevindingen van het verantwoordingsorgaan en van de visitatiecommissie, waarna in de jaarrekening alle cijfers worden uitgewerkt en toegelicht. Ten slotte vindt u de actuariële- en de controleverklaring.

Als u wilt reageren op de inhoud van de jaarrekening dan kunt u dat doen door een e-mail te sturen aan het bestuur van het fonds via pensioenfondsbat@dion.nl. Vanzelfsprekend kunt u ook een brief sturen aan ons postadres.

Het bestuur dankt iedereen die zich in 2021 heeft ingezet voor het fonds.

Het bestuur

1 Meerjarenoverzicht van kerncijfers en kengetallen

(Bedragen in duizenden €)

		2021	2020	2019	2018	2017
Aantal aangesloten werkgevers		2	2	4	4	4
Aantal verzekerden ultimo jaar						
Actieve deelnemers (incl. AO'ers)		50	56	69	80	94
Gewezen deelnemers ('slapers')		1.043	1.092	1.123	1.163	1.211
Pensioengerechtigden		1.215	1.195	1.175	1.153	1.114
Totaal aantal verzekerden		2.308	2.343	2.367	2.396	2.419
Pensioenen						
Kostendeekkende premie	1	2.227	2.084	2.092	1.970	2.235
Gedempte kostendeekkende premie	2	1.831	1.739	1.843	1.700	1.753
Feitelijke premie incl. koopsommen	3	1.831	1.739	1.843	1.700	1.753
Uitvoeringskosten	4	1.350	1.205	1.246	1.183	1.106
Uitvoeringskosten per deelnemer	5	436	393	404	381	334
Uitkeringen		17.282	16.862	16.300	15.488	14.650
Verhoging/Toeslagverlening						
Verhoging actieve deelnemers	6	84	93	100	89	78
Toeslag pensioenen en premievrije rechten	7	11.159	-	3.125	10.539	7.424
Vermogen en solvabiliteit						
Aanwezig eigen vermogen	8	117.327	66.170	78.266	90.590	127.493
Minimaal vereist eigen vermogen (PW)	9	23.269	25.159	23.837	21.989	21.755
Vereist eigen vermogen (PW)	10	59.830	62.246	65.666	62.351	69.347
Pensioenverplichtingen	11	572.482	618.353	584.669	530.637	522.912
Beleidsdekkingsgraad in %	12	118,2%	106,9%	112,9%	123,9%	124,3%
Actuele DNB dekkingsgraad in %	13	120,5%	110,7%	113,4%	117,1%	124,4%
Vereiste dekkingsgraad in %	14	110,5%	110,1%	111,2%	111,8%	113,3%
Wettelijke reële dekkingsgraad in %	15	96,8%	88,5%	92,0%	101,8%	101,5%
Beleggingsportefeuille						
Aandelen		183.379	186.382	177.894	162.415	185.372
Vastrentende waarden		462.885	435.392	444.564	443.576	457.630
Derivaten	16	40.627	59.327	39.504	15.543	6.216
Balanswaarde		687.891	681.101	661.962	621.534	649.218
Beleggingsrendement						
Beleggingsopbrengsten		22.112	37.434	57.723	-14.210	22.655
Rendement portefeuille in %		3,3%	5,8%	9,4%	-2,2%	3,6%
Kosten vermogensbeheer in % van gemiddeld belegd vermogen (excl. transactiekosten)	17	0,22%	0,22%	0,23%	0,28%	0,30%
Gemiddeld rendement per jaar						
Afgelopen 5 jaar		3,9%	4,5%	3,6%	5,0%	6,0%
Afgelopen 10 jaar		6,3%	6,5%	7,0%	6,9%	6,6%

Toelichting op het meerjarenoverzicht

1) Kostendekkende premie (en koopsommen)

Deze premie is berekend op basis van de door DNB gepubliceerde Rentetermijnstructuur (RTS) en de solvabiliteitsopslag primo jaar, met een kostenopslag van 2% voor administratie- en excassokosten. Tevens is een kostenopslag ter grootte van de werkelijke uitvoeringskosten minus excassovrijval van toepassing. Jaarlijks wordt een koopsom geheven ter dekking van de onvoorwaardelijke verhoging (toeslag) voor actieven, over de aanspraken die door actieve deelnemers worden opgebouwd vanaf 1 januari 2015.

2) Gedempte kostendekkende premie (en koopsommen)

Voor bepaling van de gedempte kostendekkende premie wordt een 10-jaars gemiddelde over de gehele rentetermijnstructuur gehanteerd, de solvabiliteitsopslag primo jaar en een kostenopslag van 2% voor administratie- en excassokosten. Deze gemiddelde rente bedroeg primo 2021: 1,9% (primo 2020: 2,2%). Jaarlijks wordt een koopsom geheven ter dekking van de onvoorwaardelijke verhoging (toeslag) actieven, over de aanspraken die door actieve deelnemers worden opgebouwd vanaf 1 januari 2015.

3) Feitelijke premie (en koopsommen)

De werkelijk (feitelijk) te ontvangen premies en koopsommen.

4) Uitvoeringskosten

Zie toelichting 14 op de balans en staat van baten en lasten voor een toelichting op deze kosten.

5) Uitvoeringskosten per deelnemer

De betreffende uitvoeringskosten per deelnemer zijn uitgedrukt in een getal waarbij de slapers zijn meegeteld. Verdere uitleg inzake de kosten is weergegeven in paragraaf 1 van het bestuursverslag, onderdeel 'Uitvoeringskosten'.

6) Verhoging actieve deelnemers

Vanaf 1 januari 2015 is sprake van een middelloonregeling, waarbij een onvoorwaardelijke toeslag van toepassing is op de aanspraken die worden opgebouwd vanaf 1 januari 2015 voor zover en voor zolang de deelnemer nog actief is

7) Toeslag pensioenen en premievrije rechten

Toeslagen van pensioenen en premievrije rechten welke per 1 januari worden toegekend worden in de verplichtingen per ultimo van het voorgaande verslagjaar opgenomen. De toeslagverlening inactieve deelnemers is voorwaardelijk.

De afgelopen vijf jaar zijn de volgende toeslagen toegekend per 1 januari van het betreffende jaar: 2022: 2,02%, 2021: 0,00%, 2020: 0,56%, 2019: 1,68%, en 2018: 1,34%.

De toeslagverlening per 1 januari 2012, 2013, 2014, 2015, 2017, 2020, 2021 en 2022 bedroeg minder dan de prijsindex. ("CPI alle Huishoudens afgeleid" met referentie periode oktober tot en met oktober).

De achterstand van 2,33% van 1 januari 2012 komt, als gevolg van het verstrijken van de maximale inhaaltermijn van 10 jaar, per 1 januari 2022 te vervallen. Zie paragraaf 9 (actuariële paragraaf) voor uitleg over de criteria die gelden voor het inhalen van achterstanden.

De opgebouwde aanspraken van de actieven zijn, bij de overgang naar de middelloonregeling, per 31 december 2014 premievrij gemaakt. Deze premievrije rechten komen jaarlijks in aanmerking voor de voorwaardelijke toeslagverlening.

8) Aanwezig Eigen Vermogen

Het aanwezig eigen vermogen ultimo 2021 is vastgesteld met inachtneming van de waardering van de verplichtingen op basis van de door DNB gepubliceerde RTS per 31 december 2021.

9) Minimaal vereist eigen vermogen (PW)

Het minimaal vereist eigen vermogen bedraagt ultimo 2021: 4,1% van de verplichtingen gewaardeerd op basis van de door DNB gepubliceerde RTS per 31 december 2021.

10) Vereist eigen vermogen (PW)

Voor het bepalen van het vereist eigen vermogen wordt het standaard model van DNB toegepast. Het vereist eigen vermogen bedroeg ultimo 2021: 10,5% en ultimo 2020: 10,1%.

11) Pensioenverplichtingen

De pensioenverplichtingen zijn gewaardeerd op basis van de door DNB gepubliceerde RTS per 31 december. Opname van de sterftetrend ten behoeve van het langlevensrisico is geïntroduceerd ultimo 2007. Elke twee jaar publiceert het Actuariel Genootschap nieuwe Prognosetafels. De meest recente publicatie dateert uit september 2020. In de verplichtingen wordt rekening gehouden met de Prognosetafel AG2020.

12) Beleidsdekkingsgraad in %

De beleidsdekkingsgraad is vastgesteld op basis van een twaalf-maands-middeeling van de actuele DNB dekkingsgraad (zie bij 13).

13) Actuele DNB dekkingsgraad in %

De actuele DNB dekkingsgraad wordt berekend door de waarde van beleggingen per ultimo van een maand te delen door de waarde van de pensioenverplichtingen op basis van de door DNB gepubliceerde RTS voor de betreffende maand.

14) Vereiste dekkingsgraad in %

De vereiste dekkingsgraad is gelijk aan 100% plus het vereist eigen vermogen uitgedrukt als percentage van de pensioenverplichtingen. Ultimo 2021 bedraagt de vereiste dekkingsgraad bij de strategische mix $100\% + (59.830 / 572.482) = 110,5\%$.

15) Wettelijke reële dekkingsgraad in %

De wettelijke kaders voor bepaling van de reële dekkingsgraad zijn vastgelegd in artikel 7 van de Regeling Pensioenwet.

16) Derivaten

In de balans zijn de derivaten met positieve marktwaarde opgenomen in de activa. Derivaten met een negatieve marktwaarde zijn onder de passiva weergegeven.

(Bedragen in duizenden €)

	2021	2020
	€	€
Positieve marktwaarde	46.712	67.193
Negatieve marktwaarde	-6.085	-7.866
Totaal	40.627	59.327

17) Kosten vermogensbeheer in % van gemiddeld belegd vermogen (excl. transactiekosten)

De kosten vermogensbeheer zijn weergegeven, conform de aanbeveling Uitvoeringskosten van de Pensioenfederatie. De transactiekosten worden separaat weergegeven in het onderdeel 'Uitvoeringskosten' in paragraaf 3 van het bestuursverslag.

2 Algemene informatie

Stichting Pensioenfonds British American Tobacco ('het pensioenfonds'), statutair gevestigd in Amstelveen, is opgericht op 16 april 1937. De stichting is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer 41200082. De statuten zijn voor het laatst gewijzigd op 23 december 2021.

Het pensioenfonds is een ondernemingspensioenfonds. Op basis van een uitkeringsovereenkomst met een middelloonregeling ('pensioenregeling') bouwen de werknemers een financiële aanspraak op ten behoeve van de gevolgen van pensionering, arbeidsongeschiktheid en overlijden. Per 1 januari 2010 vallen nieuwe werknemers van de destijds aangesloten ondernemingen in een andere pensioenregeling die niet door het pensioenfonds wordt uitgevoerd. Er komen sindsdien dus geen nieuwe deelnemers meer bij.

Het pensioenfonds draagt de verantwoordelijkheid voor een goede uitvoering van de pensioenregelingen voor (gewezen) deelnemers, pensioengerechtigden en overige belanghebbenden in overeenstemming met de bestaande wet- en regelgeving. De inhoud van de pensioenregeling is het resultaat van het overleg tussen de sociale partners.

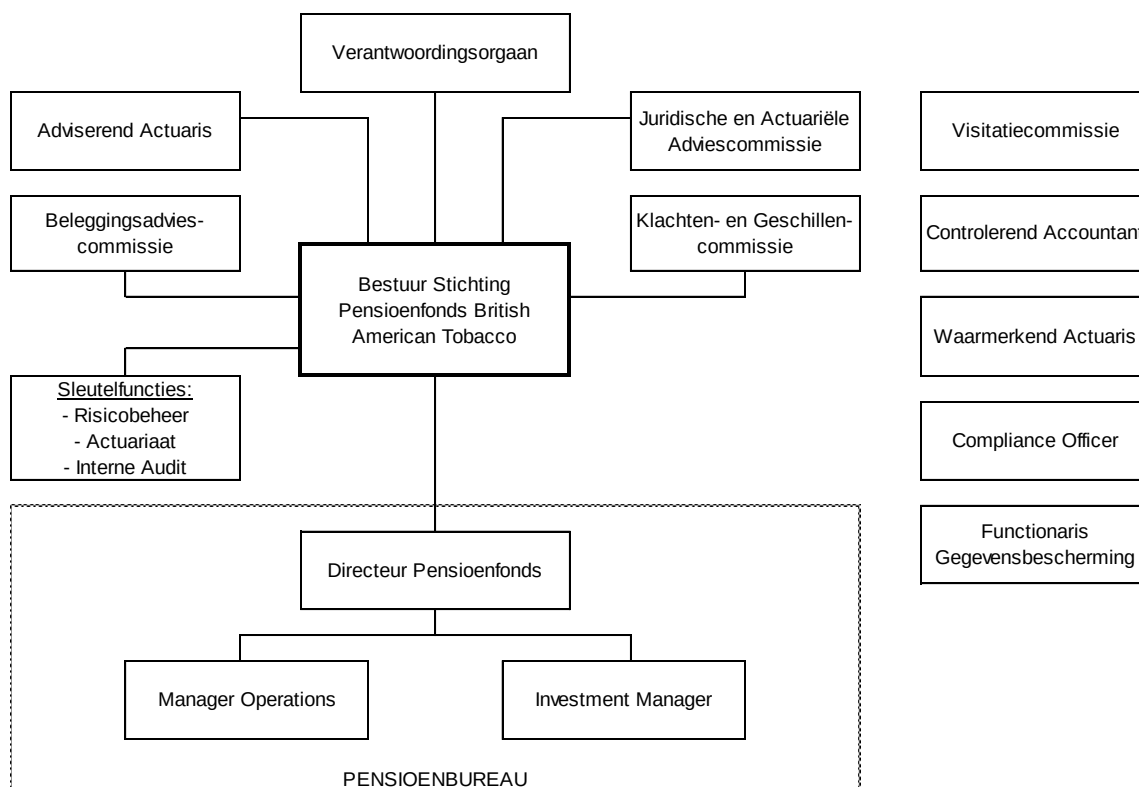
Het pensioenfonds heeft een paritair samengesteld bestuur dat zich terzijde laat staan door een pensioenbureau, 3 'sleutelfuncties', een adviserend actuaire en twee adviescommissies. Er is een Klachten- en Geschillencommissie. Daarnaast is er een externe actuaire, een onafhankelijke accountant, een externe compliance officer en een externe functionaris gegevensbescherming aangesteld en is een verantwoordingsorgaan en een visitatiecommissie ingesteld. De 2 personeelsleden van het pensioenbureau zijn in dienst bij het pensioenfonds. De werkzaamheden met betrekking tot vermogensbeheer, de operationele acties, de communicatie en beleidsvoorbereiding worden uitgevoerd door de medewerkers van het pensioenbureau. De deelnemersadministratie, uitkeringenadministratie en de financiële administratie zijn extern ondergebracht bij Dion Pensioen Services B.V. ('Dion'). Het vermogen wordt belegd in verschillende beleggingsfondsen van verschillende vermogensbeheerders.

AANGESLOTEN ONDERNEMING

Tussen het pensioenfonds en British American Tobacco International (Holdings) B.V. ('de werkgever') bestaat een sponsorverband. Daarnaast is voor aansluiting van het pensioenfonds als werkgever een uitvoeringsreglement van kracht.

ORGANISATIESTRUCTUUR

De organisatiestructuur van het pensioenfonds is in het onderstaande figuur weergegeven:

Figuur 1: organisatiestructuur Stichting Pensioenfonds British American Tobacco ultimo 2021

SAMENSTELLING VAN BESTUUR

De samenstelling van het bestuur is voor het laatst per 16 oktober 2017 gewijzigd. Bij een volledige bezetting is het bestuur sinds die datum samengesteld uit twee werkgeversvertegenwoordigers, één werknemersvertegenwoordiger en één vertegenwoordiger namens de pensioengerechtigden. Daarnaast zijn er twee onafhankelijk bestuurders aangesteld.

Onderstaand worden de bestuursleden per groep weergegeven, waarbij mutaties zijn toegelicht.

Benoemd door de werkgever:

Naam	Functie in bestuur	Bestuurslid vanaf	Zittingstermijn tot	Nevenfunctie
Dhr. Drs. R.J. Sommeling	Bestuurslid	1 juli 2011	1 juli 2025	Geen
Dhr. R.H. Pennings RA	Secretaris	4 augustus 2014	4 augustus 2022	Geen

In 2021 is de heer R.J. Sommeling door de werkgever voorgedragen voor een nieuwe termijn. Het bestuur heeft de heer R.J. Sommeling voor een nieuwe termijn van 4 jaar benoemd.

Benoemd namens de werknemers:

Naam	Functie in bestuur	Bestuurslid vanaf	Zittingstermijn tot	Nevenfunctie
Mw. Mr. J.E.P. Bollen	Plaatsvervangend voorzitter	17 februari 2015	17 februari 2023	Geen

In 2021 hebben zich geen wijzigingen in de bestuurlijke bezetting namens de werknemers voorgedaan.

Benoemd namens de pensioengerechtigden:

Naam	Functie in bestuur	Bestuurslid vanaf	Zittingstermijn tot	Nevenfunctie
Dhr. Mr. W.C.M. Bénard	Plaatsvervangend Secretaris	16 februari 2016	16 februari 2024	Geen

In 2021 hebben zich geen wijzigingen in de bestuurlijke bezetting namens de pensioengerechtigden voorgedaan.

Benoemd als onafhankelijk bestuurslid:

Naam	Functie in bestuur	Bestuurslid vanaf	Zittingstermijn tot	Nevenfunctie
Dhr. Mr. J. van Dulst	Voorzitter	10 november 2015	16 oktober 2025	Geen
Dhr. Drs. J.R. Schepen EPP	Bestuurslid	16 oktober 2017	16 oktober 2025	Geen

In 2021 heeft het bestuur besloten om de onafhankelijke bestuursleden, de heren J. van Dulst en J.R. Schepen, voor een nieuwe termijn van 4 jaar te benoemen.

De bestuursleden namens de werkgever worden voorgedragen door de werkgever en hebben een maximale zittingstermijn van 12 jaar (vanaf 1 juli 2014). De werknemersafgevaardigden en de vertegenwoordigers namens de pensioengerechtigden worden na verkiezing, gehouden uit de geledingen, voorgedragen voor een termijn van maximaal 4 jaar. Zij kunnen zich na afloop van de termijn 2 maal herkiesbaar stellen. Voor onafhankelijke bestuursleden geldt ook een maximale zittingstermijn van 12 jaar en zij worden direct door het bestuur benoemd. In 2021 heeft het bestuur besloten dat kan worden afgeweken van het maximum aantal termijnen van tweemaal herbenoembaar zijn van bestuursleden indien bijzondere gronden en omstandigheden binnen het pensioenfonds, mede gelet op het belang van de deelnemers en overige belanghebbenden, dit noodzakelijk maken. Het bestuur zal deze bijzondere gronden en omstandigheden in een eventueel toekomstig besluit tot herbenoeming toelichten.

Jaarlijks wordt uitvraag gedaan naar de eventuele nevenfuncties van de bestuursleden. Deze worden door het bestuur beoordeeld. Voor zover deze nevenfuncties geen schijn van belangenverstrengeling hebben, worden deze als niet relevant beoordeeld en niet vermeld in het jaarverslag.

Het bestuur vertegenwoordigt het pensioenfonds en draagt (eind)verantwoordelijkheid voor de uitvoering van de pensioenregeling(en) en het daartoe behorende beleid. Het bestuur vergadert zo dikwijls als de voorzitter of twee leden dat wenselijk achten, maar tenminste éénmaal per jaar. In 2021 is 7 maal door het bestuur vergaderd.

VERANTWOORDINGSORGAAN

Het verantwoordingsorgaan heeft de bevoegdheid een oordeel te geven over het handelen van het bestuur en het door het bestuur gevoerde beleid. Het verantwoordingsorgaan was in kalenderjaar 2021 als volgt samengesteld:

Naam	Functie	Termijn tot
Dhr. M. van Loon	Lid verantwoordingsorgaan (Werkgever)	13 december 2021
Dhr. R. Lina	Lid verantwoordingsorgaan (Werkgever)	14 december 2025
Dhr. A.P. van Daalen	Lid verantwoordingsorgaan (Werknemers)	31 december 2021
Dhr. T.F. Zwollo	Lid verantwoordingsorgaan (Pensioengerechtigden)	9 december 2023
Dhr. Ing. S. van Laar	Lid verantwoordingsorgaan (Pensioengerechtigden)	20 december 2025

De zittingstermijn van de heer S. van Laar liep per 20 december 2021 af. In dat kader was in juli 2021 een kandidaatstelling onder de actieven uitgeschreven. In de brief is medegedeeld dat de heer Van Laar zich voor nog een termijn beschikbaar stelde. Er hebben zich geen andere kandidaten aangemeld. De heer Van Laar is door het bestuur voor een nieuwe termijn van 4 jaar benoemd tot lid van het verantwoordingsorgaan namens de pensioengerechtigden.

De heer M. van Loon was als gevolg van nieuwe dienstbetrekking in het buitenland niet meer beschikbaar als werkgeversafgevaardigde in het verantwoordingsorgaan. Het bestuur van het pensioenfonds heeft de werkgever verzocht een nieuwe kandidaat voor te dragen. De werkgever heeft de heer R. Lina voorgedragen. De heer Lina is in december door het bestuur benoemd. De termijn van de heer S. van Daalen eindigt per 31 december 2021. Begin 2022 zal er een kandidaatstelling worden uitgeschreven onder de werknemers die aangesloten zijn bij dit pensioenfonds.

De leden van het verantwoordingsorgaan worden voorgedragen/gekozen door hun achterban (werkgevers, werknemers en pensioengerechtigden) voor een periode van 4 jaar waarna ze aftreden, maar direct herkiesbaar/benoembaar zijn. De maximale zittingsduur bedraagt 12 jaar (vanaf 1 juli 2014). In 2021 heeft het bestuur besloten dat kan worden afgeweken van het maximum aantal van tweemaal herbenoembaar zijn van leden van het Verantwoordingsorgaan indien bijzondere gronden en omstandigheden binnen het pensioenfonds, mede gelet op het belang van de deelnemers en overige belanghebbenden, dit noodzakelijk maken. Het bestuur zal deze bijzondere gronden en omstandigheden in een eventueel toekomstig besluit tot herbenoeming toelichten.

Zie paragraaf 10, Rapportage over Governance, voor nadere toelichting.

VISITATIECOMMISSIE

Over kalenderjaar 2021 heeft een visitatie plaatsgevonden. Zie paragraaf 10, Rapportage over Governance, voor nadere toelichting.

PENSIOENBUREAU

Het dagelijkse beheer van het pensioenfonds is opgedragen aan het pensioenbureau, dat als volgt is samengesteld:

Naam	Functie
Dhr. E.P.M. Koeckhoven, CFA, CPE	Directeur Pensioenfonds, Investment Manager Pensioenfonds en Medebepaler dagelijks beleid
Dhr. A. Westerhof MBA, BBA, BPLA, CPE	Manager Operations Pensioenfonds, vervuller sleutelfunctie Risicobeheer en Medebepaler dagelijks beleid

De werkzaamheden met betrekking tot vermogensbeheer, risicobeheer (vervuller), communicatie en beleidsvoorbereiding worden uitgevoerd door voornoemde medewerkers van het pensioenbureau.

KLACHTEN- EN GESCHILLENCOMMISSIE

Indien er een klacht is of een geschil ontstaat tussen het pensioenfonds en een belanghebbende bij het pensioenfonds, kan de belanghebbende zich wenden tot de klachten- en geschillencommissie van het pensioenfonds. Deze commissie zal haar oordeel over de klacht of het geschil uitbrengen, waarna het bestuur het oordeel van de klachten- en geschillencommissie zal toetsen en al dan niet zal bekrachtigen. Deze procedure, evenals de taken en verantwoordelijkheden, staan beschreven in het 'Reglement klachten en geschillen Stichting Pensioenfonds British American Tobacco'.

De klachten- en geschillencommissie bestaat uit de volgende leden:

Naam	Functie
Dhr. Prof. dr. E. Lutjens	Voorzitter
Dhr. Drs. M.W. Lohman AAG	Commissielid
Dhr. Mr. M.J.M. Ligtenberg CPL	Commissielid

In 2021 heeft de klachten- en geschillencommissie één klacht/geschil behandeld. De klacht is, conform het advies van de klachten- en geschillencommissie, door het bestuur afgewezen.

BELEGGINGSADVIESCOMMISSIE

De taak van de commissie is het gevraagd en ongevraagd adviseren van het bestuur en de directie ter zake van vermogensbeheer en beleggingsbeleid, daaronder begrepen strategische en tactische beleggingsvraagstukken, alsmede beleidsadvisering met betrekking tot de optimale samenstelling van de beleggingsportefeuille. Beleidsadvisering over juridische- en actuariële beleidsvraagstukken maakt expliciet geen deel uit van de activiteiten van deze commissie. De beleggingsadviescommissie is als volgt samengesteld:

Naam	Functie	Termijn tot
Dhr. Prof. em. dr. R.A.H. van der Meer	Voorzitter	27 maart 2024
Dhr. Drs. R.E. van Wakeren RBA	Commissielid	18 april 2023
Dhr. Drs. H.W. Peters RBA	Commissielid	31 oktober 2023
Dhr. Drs. J.R. Schepen EPP	Toehoorder bestuur (geen stemrecht)	n.v.t.
Dhr. Drs. R.J. Sommeling	Toehoorder bestuur (geen stemrecht)	n.v.t.

In goed overleg met de heer Van der Meer is besloten om een nieuwe voorzitter te zoeken. De termijn van de heer Van der Meer is kortstondig verlengd om er voor te zorgen dat er een goede overdracht plaats kan vinden. Eind 2021 was het selectieproces nog niet volledig doorlopen.

De leden van de commissie worden benoemd voor een periode van 3 jaar en zij zijn na afloop van deze periode opnieuw benoembaar. Gedurende de zittingsperiode kunnen de leden van de commissie, bij een met redenen omkleed bestuursbesluit, uit hun functie worden ontheven. Voor de leden van de commissies geldt geen maximum aantal herbenoemingen.

Tot de taken die in ieder geval tot het terrein van de commissie behoren, worden gerekend:

- Het adviseren over de invulling en uitvoering van het strategisch en tactisch beleggingsbeleid en de implicaties daarvan ten aanzien van verwacht risico, rendement en kosten;
- Het adviseren over het beleid met betrekking tot de optimale samenstelling van de beleggingsportefeuille en de implicaties daarvan ten aanzien van verwacht risico, rendement en kosten;
- Het adviseren over de inhoud van of relevante passages uit de actuariële en bedrijfstechnische nota en het beleggingsplan van het fonds;
- Het adviseren met betrekking tot de periodiek door het fonds te verrichten Asset Liability Management studie en de Haalbaarheidstoets, vooral daar waar het gaat om gehanteerde vooronderstellingen en methodiek;
- Het adviseren over vorm en inhoud van door het fonds gehanteerde en ontwikkelde rendements- en risicorapportages met betrekking tot individuele mandaten, beleggingscategorieën en de beleggingsportefeuille als geheel;
- Het adviseren over te sluiten of te wijzigen overeenkomsten met derde partijen die alsdan betrokken worden bij de uitvoering en uitbesteding van de beleggings- en vermogensbeheer activiteiten van het fonds;
- Het adviseren over beleidsstandpunten die de toezichthouders, met name DNB en de AFM, innemen ten aanzien van de voornoemde thema's.

JURIDISCHE EN ACTUARIËLE ADVIESCOMMISSIE

De taak van de commissie is het gevraagd en ongevraagd adviseren van het bestuur en de directie ter zake van juridische en actuariële aangelegenheden, daaronder begrepen juridische en actuariële beleidsvraagstukken. Beleidsadvisering over beleggingsbeleid en vermogensbeheer maakt expliciet geen deel uit van de activiteiten van de commissie. De juridische en actuariële adviescommissie bestaat uit de volgende leden:

Naam	Functie	Termijn tot
Dhr. Prof. dr. E. Lutjens	Voorzitter	25 juni 2023
Dhr. Drs. M.W. Lohman AAG	Commissielid	25 juni 2023
Dhr. Mr. M.J.M. Ligtenberg CPL	Commissielid	5 juni 2024
Mw. Mr. J.E.P. Bollen	Toehoorder bestuur (geen stemrecht)	N.v.t.
Dhr. Mr. W.C.M. Bénard	Toehoorder bestuur (geen stemrecht)	N.v.t.

Het bestuur heeft in 2021 besloten de heer M.J.M. Ligtenberg voor een nieuwe termijn van 3 jaar te benoemen.

De leden van de commissie worden benoemd voor een periode van 3 jaar en zijn na afloop van deze periode opnieuw benoembaar. Gedurende de zittingsperiode kunnen de leden van de commissie, bij een met redenen omkleed bestuursbesluit, van hun functie worden ontheven. Voor de leden van de commissies geldt geen maximum aantal herbenoemingen.

Tot de taken die in ieder geval tot het terrein van de commissie behoren, worden gerekend:

- Het adviseren over de inhoud van het pensioenreglement en met name over de juridische en actuariële gevolgen van voorgestelde wijzigingen in het pensioenreglement;
- Het adviseren over de maatregelen die het bestuur wenst te nemen in het kader van de voorschriften voor goed pensioenfondsbestuur en de uitvoering daarvan;
- Het adviseren over de inhoud van of relevante passages uit de actuariële en bedrijfstechnische nota en de statuten van het fonds;
- Het adviseren en informeren van bestuur en directie over de gevolgen en de te ondernemen acties in het kader van voor het fonds relevante nieuwe (concept-)wet- en regelgeving en jurisprudentie;
- Het adviseren over vorm en inhoud van het door het fonds ontwikkelde communicatiebeleid ten aanzien van de deelnemers en overige belanghebbenden;
- Het adviseren over te sluiten of te wijzigen uitvoeringsovereenkomst(en) met de werkgever(s) en over de overeenkomsten met derde partijen die alsdan betrokken worden bij de uitvoering en uitbesteding van de deelnemers- en rechtenadministratie van het fonds;
- Het adviseren over beleidsstandpunten die de toezichthouders en de belastingdienst innemen met betrekking tot de voorgaande punten.

SLEUTELFUNCTIES

Het pensioenfonds heeft, conform wetgeving, drie sleutelfuncties ingericht: sleutelfunctie Actuarieel, sleutelfunctie Risicobeheer en sleutelfunctie Interne Audit.

Voor het uitoefenen van de sleutelfuncties Risicobeheer en Interne Audit heeft het pensioenfonds ervoor gekozen om deze functies op te splitsen in een sleutelfunctiehouder en een vervuller. Voor het uitoefenen van de sleutelfunctie Actuarieel is ervoor gekozen om de gehele functie (houder en vervuller) uit te besteden aan de waarmede actuaire.

De sleutelfunctiehouders dragen de eindverantwoordelijkheid voor de functie. De sleutelfunctiehouders Risicobeheer en Interne Audit zijn bestuursleden. De vervullers voor de sleutelfuncties Risicobeheer en Interne Audit zijn belast met de dagelijkse uitvoering van de betreffende sleutelfunctie. Zij ondersteunen de sleutelfunctiehouders in het uitoefenen van hun taken en verantwoordelijkheden. De vervuller voor de sleutelfunctie Risicobeheer is een vanuit het bestuur gedelegeerde rol aan de Manager Operations van het pensioenbureau. In de hoedanigheid van vervuller valt de Manager Operations niet onder het management van de Directeur van het pensioenfonds. De functie van vervuller voor Interne Audit is uitbesteed aan BDO accountants & adviseurs.

Voor alle bij de sleutelfuncties betrokken personen geldt het wettelijke vereiste dat het pensioenfonds waarborgt dat zij in staat worden gesteld hun taken op een objectieve, eerlijke en onafhankelijke manier te vervullen. Doordat het pensioenfonds de sleutelfuncties Risicobeheer en Interne Audit heeft opgesplitst in een sleutelfunctiehouder en een vervuller, heeft de sleutelfunctiehouder geen operationele werkzaamheden die hij zelf controleert. De sleutelfunctiehouder richt zich specifiek op de controlerende en eventueel adviserende werkzaamheden. De vervuller voert de operationele taken uit. Deze scheiding van taken is ondersteunend aan de onafhankelijkheid van de sleutelfunctiehouder en van de vervuller. De sleutelfunctiehouder hoeft zijn eigen werkzaamheden niet te controleren en omgekeerd hoeft de vervuller zijn eigen werkzaamheden niet te beoordelen. De onafhankelijkheid van de invulling van de sleutelfunctie Actuarieel staat buiten kijf. De sleutelfunctie wordt door de waarmede actuaire ingevuld en deze dient vanuit zijn functie van waarmede actuaire al aan strikte wet- en regelgeving te voldoen inzake de onafhankelijkheid.

Doordat het sleutelfunctiehouderschap voor Risicobeheer en Interne Audit bij bestuursleden is belegd, voldoet de invulling aan de vereisten ten aanzien van status en autoriteit. Voor de waarmede actuaire is dit eveneens vanzelfsprekend. In de hoedanigheid van waarmede actuaire dient hij al te beschikken over status en autoriteit ten einde zijn functie effectief uit te kunnen voeren. Alle sleutelfuncties zijn door DNB goedgekeurd.

De sleutelfuncties rapporteren meerdere malen per jaar aan het bestuur en geven gevraagd en ongevraagd advies dan wel suggesties. Bevindingen en aanbevelingen in het kader van de uitoefening van de sleutelfunctie Risicobeheer en Interne Audit kunnen bij escalatie aan het toezichthoudend orgaan van het pensioenfonds (de visitatiecommissie) worden gerapporteerd. De vervullers van de sleutelfuncties hebben de mogelijkheid om direct naar het bestuur te escaleren. De sleutelfunctiehouders hebben in bepaalde situaties de plicht om melding te doen aan de toezichthouder.

De taken per sleutelfunctie zijn als volgt:

Actuarieel	Risicobeheer	Interne audit
Inrichting processen actuariële functie	Inrichting processen Risicobeheer	Inrichting processen interne auditfunctie
Beoordelen van processen voor de berekening van de technische voorziening	Inrichten en onderhouden methoden ter identificatie, meting, bewaking en beheersen van risico's	Toepassing van de audit jaarcyclus
Beoordelen van de betrouwbaarheid en adequaatheid van de berekening van de technische voorziening	Risicobeoordeling	Beoordeling van de uitgevoerde audits
Beoordelen gedragslijn met betrekking tot het aangaan van pensioenverplichtingen	Controleren risicobeheersing	Beoordeling van auditbevindingen, bepalen van de consequenties voor het pensioenfonds en bewaken van de noodzakelijke follow up
	Inrichten en onderhouden van rapportages	
	Risico-alertheid bevorderen	
	Adviseren vanuit controle functie	

Voor het uitvoeren van het sleutelfunctiehouderschap dient de verantwoordelijke te beschikken over de benodigde deskundigheid en competenties. Een en ander naar proportionaliteit. Dit vertaalt zich in de kennis op de verschillende deelgebieden in onderlinge samenhang en in verhouding tot de omvang, aard, schaal en complexiteit van de werkzaamheden die de sleutelfunctiehouder verricht.

De volgende karakteristieken bepalen de proportionaliteit voor de benodigde deskundigheid en competenties in ons pensioenfonds:

- De pensioenregeling onder beheer van het pensioenfonds is niet complex;
- Door het (zeer) beperkt aantal actieve deelnemers is de uitvoering van de pensioenregeling overzichtelijk en goed beheersbaar;
- Het beleggingsbeleid van het pensioenfonds kent, relatief gezien, een beperkte complexiteit;
- Door opsplitsing van het houderschap en vervuller wordt dieper gaande expertise van de vervuller benut.

Door bovenstaande karakteristieken behoeven de sleutelfunctiehouders voor Risicobeheer en Interne Audit geen expert te zijn op de verschillende deelgebieden en kan worden volstaan met een universitair of HBO werk- en denkniveau aangevuld met een pensioenopleiding op geschiktheidsniveau B. Omdat de sleutelfunctie Actuarieel in het geheel is uitbesteed en er geen sprake is van opsplitsing van het houderschap en de vervuller, stelt het pensioenfonds zwaardere eisen aan de geschiktheid. Doordat de functie aan de waarmede actuaris is opgedragen en hij voor het uitoefenen van zijn taak als actuaris al aan hoge deskundigheidsvereisten moet voldoen, geeft dat voor het pensioenfonds voldoende zekerheid omtrent zijn geschiktheid.

Als gevolg van de opsplitsing in een sleutelfunctiehouder en vervuller van de sleutelfunctie, wordt een hogere mate van deskundigheid van de vervuller gevraagd. De rol van vervuller wordt voor de sleutelfunctie Interne Audit uitbesteed aan een externe partij die expert is op het gebied van Interne Audit. De rol van vervuller voor de sleutelfunctie Risicobeheer is gedelegeerd aan de Manager Operations, die uitgebreide kennis heeft van het pensioenfonds en ruime ervaring heeft op het gebied van risicomanagement.

ADVISEURS EN CERTIFICEERDERS

Het pensioenfonds heeft Mercer (Nederland) B.V. aangesteld als adviserend actuaris.

EY Actuarissen is aangesteld als waarmede actuaris (en sleutelfunctiehouder en vervuller actuarieel).

De onafhankelijke accountant is PricewaterhouseCoopers Accountants N.V..

De heer Schilt van P1P2 is de functionaris gegevensbescherming in het kader van de AVG.

Voor de toepassing en naleving van de gedragscode van het pensioenfonds is TriVu aangesteld als adviseur en compliance officer.

VERMOGENSBEHEERDERS EN CUSTODIAN

Gedurende 2021 is het vermogensbeheer uitbesteed aan State Street Global Advisors (SSgA), Northern Trust Asset Management (NTAM), NN Investment Partners, HSBC Asset Management en First Liability Matching N.V. (FLM).

Gedurende 2021 zijn er geen wijzigingen in vermogensbeheerders geweest.

De vermogensbeheerders zijn verantwoordelijk voor de selectie en timing van de transacties in de door hen beheerde portefeuilles binnen de geldende beleggingsrestricties.

The Northern Trust Corporation voert als custodian de beleggingsadministratie en de onafhankelijke performancemeting uit voor het pensioenfonds.

Het pensioenfonds heeft alle relevante documenten ter beoordeling van de kwaliteit (waaronder diverse ISAE3402 of soortgelijke verklaringen) van de dienstverlening van bovenstaande partijen ontvangen.

Statutaire doelstellingen

De rechten en plichten van de bij het pensioenfonds aangesloten werkgever zijn vastgelegd in de statuten, de pensioenreglementen (hierna: 'reglementen') en in de uitvoeringsovereenkomst van het pensioenfonds.

Het pensioenfonds heeft ten doel het verlenen van pensioenaanspraken en het doen van pensioenuitkeringen aan deelnemers en gewezen deelnemers en gepensioneerden, alsmede aan hun nabestaanden. Een en ander overeenkomstig de pensioenreglementen, die voldoen aan de voorwaarden van de Pensioenwet respectievelijk de wettelijke bepalingen betreffende de loonbelasting. Deze doelstelling vormt de kernactiviteit van het pensioenfonds.

Het pensioenfonds voert geen nevenactiviteiten uit, zoals het aanbieden van een levensloopregeling, vrijwillige verzekeringen, vrijwillige pensioenopbouw door derden of andere producten en diensten waaronder beleidsondersteuning en vermogensbeheer voor derden.

In de statutaire doelstellingen is geen verandering opgetreden.

Zie paragraaf 3, Financiële informatie en paragraaf 7, Pensioenparagraaf, voor een nadere toelichting op de ontwikkelingen en de kenmerken met betrekking tot pensioenen en de pensioenregeling. Zie paragraaf 3, Financiële informatie, voor informatie over de tussen het pensioenfonds en de aangesloten werkgever(s) gesloten overeenkomst betreffende uitvoering en financiering en voor een nadere toelichting op de ontwikkelingen en kenmerken met betrekking tot de uitvoeringsovereenkomst.

Missie

Het pensioenfonds heeft als kerntaak een correcte en heldere uitvoering van de gemaakte afspraken aangaande pensioenen tussen alle belanghebbenden, waarbij het pensioenfonds, als gesloten fonds, zich in haar uitvoerend beleid richt op een solide waarborging van de pensioenen zonder daarbij de ambities ten aanzien van toeslagverlening uit het oog te verliezen.

Visie

Sinds 1 januari 2010 kunnen geen nieuwe deelnemers meer tot de pensioenregeling onder beheer van het pensioenfonds toetreden. In vaktermen spreekt men daarom over een gesloten pensioenfonds. Dit heeft tot gevolg dat het actieve deelnemersbestand op termijn afneemt, de premie voor nieuwe pensioenopbouw niet meer kan worden ingezet als sturingsmiddel en dat de vaste kosten die door de werkgever worden betaald aan een steeds kleiner wordend (actief) deelnemersbestand worden toegerekend. Naar de toekomst toe komt het erop neer dat het pensioenfonds bij financiële afwegingen hier rekening mee moet houden.

Naast de genoemde interne ontwikkeling staat het pensioenfonds bloot aan externe ontwikkelingen. Enerzijds wordt het pensioenfonds geconfronteerd met stringenter wet- en regelgeving op het gebied van governance en de daarmee samenhangende deskundigheid en worden de wettelijke vereisten die aan de uitvoering worden gesteld verder verscherpt. Anderzijds heeft het economische klimaat de afgelopen jaren geleid tot een grotere bewustwording van financiële risico's in het algemeen. Het fonds blijft er terdege van bewust dat op interne en externe ontwikkelingen kritisch en alert in het te voeren beleid in de toekomst moet worden gereageerd dan wel zo mogelijk geanticipeerd.

Ten einde de missie te realiseren streeft het pensioenfonds als pensioenuitvoerder naar waardetoevoeging door:

1. Dienstverlening op hoog niveau;
2. Correcte, tijdige en duidelijke communicatie aan belanghebbenden;
3. Het voeren van een gedegen beleggingsbeleid met een adequate spreiding van de beleggingen;
4. Een evenwichtig risicomanagement, waarbij de maatregelen de soliditeit bevorderen en in evenwicht zijn met de mogelijkheid tot het realiseren van de ambities ten aanzien van toeslagverlening.

Strategie

De strategie van het Pensioenfonds concretiseert het toekomstbeeld (visie) van het pensioenfonds door middel van realistische doelstellingen en beleidsuitgangspunten binnen de kaders van de risicohouding. Hierna worden de doelstellingen en de beleidsuitgangspunten en de risicohouding van het fonds uiteengezet.

De doelstellingen van het pensioenfonds zijn als volgt:

1. Het correct en op tijd uitvoeren van de uitkeringenadministratie;
2. Het correct en transparant uitvoeren van de rechtenadministratie;
3. Duidelijke en tijdige communicatie met belanghebbenden opdat zij een weloverwogen beslissing kunnen nemen;
4. Binnen de kaders van doelstellingen 1,2 en 3 de (IT-)risico's beheersen;
5. Zoveel mogelijke waarborging van de nominale pensioenverplichtingen;
6. Het zoveel mogelijk realiseren van de ambities ten aanzien van toeslagverlening;
7. Binnen de kaders van doelstellingen 5 en 6: risico's beheersen waarbij rekening wordt gehouden met de status van het pensioenfonds als gesloten fonds;
8. Het rekening houden met de belangen van alle belanghebbenden waarbij het pensioenfonds frequent toetst of de huidige uitvoering van het pensioenbedrijf deze belangen beter kan waarborgen ten opzichte van alternatieve uitvoeringsvormen;
9. Het streven naar een hoge mate van deskundigheid binnen het bestuur en het pensioenbureau.

Om de 4 waarde toevoegende onderdelen van de visie, alsmede de doelstellingen van het fonds te bereiken, richt het pensioenfonds zich op de volgende beleidsuitgangspunten:

1. Een professioneel pensioenbureau ondersteunt het bestuur in haar beleidsvormende en uitvoerende taken;
2. De externe pensioenuitvoerder van de administraties geeft, onder toezicht van het pensioenbureau en met behulp van doelmatige IT-toepassingen, invulling aan de kwaliteitseisen en het hoge service niveau dat het bestuur nastreeft en in een service level agreement met de externe pensioenuitvoerder heeft vastgelegd;
3. Het communicatiebeleid van het pensioenfonds gaat uit van zoveel mogelijke standaardisatie van de informatie aan (gewezen) deelnemers, arbeidsgeschikten, pensioengerechtigden en ex-partners ten einde de herkenbaarheid en duidelijkheid te bevorderen. Het pensioenbureau onderhoudt de communicatiedocumenten en doet zo nodig wijzigingsvoorstellen aan het bestuur. Het bestuur en het pensioenbureau zien erop toe dat belanghebbenden tijdig en correct door de externe pensioenuitvoerder van de deelnemersadministratie worden geïnformeerd;
4. In het beleggingsbeleid streeft het fonds, binnen de beperkingen die een gesloten pensioenfonds met zich meebrengt, naar zoveel mogelijke uitlegbaarheid van de beleggingen, waarborging van de nominale pensioenverplichtingen alsmede het realiseren van de ambities ten aanzien van toeslagverlening, waarbij een adequate spreiding over beleggingscategorieën en partijen de basis vormt;
5. Het pensioenfonds hecht belang aan identificatie van relevante risico's ten einde deze te kunnen beheersen. Ten aanzien van financiële risico's worden maatregelen op een evenwichtige manier ingezet opdat een balans tussen reductie van het risico en het behoud aan opwaarts potentieel (rendement) wordt gewaarborgd. Ten aanzien van de niet financiële risico's, waaronder IT-risico's, worden pragmatische en doeltreffende maatregelen ingezet opdat het behalen van overige doelstellingen wordt gefaciliteerd dan wel niet wordt belemmerd.
6. Ter bevordering van de geschiktheid heeft het bestuur een gedegen geschiktheidsbeleid vastgesteld. Het bestuur voelt zich in haar geschiktheid gesteund door een professioneel pensioenbureau dat als eerste aanspreekpunt en countervailing power optreedt naar externe adviseurs en uitvoeringsorganisaties;
7. Het pensioenfonds is zich bewust van externe en mogelijk ook interne ontwikkelingen die invloed kunnen hebben op de organisatie en de uitvoering van het pensioenbedrijf. Waar alternatieven op een evenwichtige en realistische wijze een verdere optimalisatie kunnen bewerkstelligen, zal het bestuur deze overwegen.

Het bestuur heeft, rekening houdend met de groeiende aandacht voor niet financiële risico's en het door het bestuur in 2021 vastgestelde IT-beleid, de afzonderlijke onderdelen van de missie, visie en de strategie beoordeeld op actualiteit en relevantie. Op basis daarvan heeft het bestuur de beschrijving van de strategie van het pensioenfonds op enkele punten aangevuld. Door deze aanvullingen wordt in de strategie van het pensioenfonds gepaste aandacht gegeven aan de beheersing van de niet financiële risico's, waaronder ook IT-risico's.

In het kader van de Code Pensioenfonds beoordeelt het pensioenfonds jaarlijks of en in hoeverre de doelstellingen zijn behaald en of de beleidsuitgangspunten nog actueel zijn. Het bestuur ziet de komende jaren een onverminderde voorzetting van ontwikkelingen op het gebied van pensioenen, waardoor de bestaande beleidsuitgangspunten van toepassing blijven, maar waarbij de aandacht voor niet financiële risico's is uitgebreid.

Ten aanzien van de doelstellingen van het pensioenfonds heeft het bestuur, na evaluatie, kunnen vaststellen dat één doelstelling niet volledig is behaald. Gedurende 2021 zijn de nominale dekkingsgraden gestegen en is het pensioenfonds uit de situatie van tekort gegroeid en is er sinds eind juni 2021 geen herstelplan meer van toepassing. De stijging van de beleidsdekkingsgraad resulteert in een hogere financiële buffer, waardoor het fonds voldoende ruimte heeft om financiële tegenslagen op eigen kracht op te kunnen vangen en waardoor een (gedeeltelijke) toeslag per 1 januari 2022 kan worden

verleend. Ondanks deze mooie prestatie is de ambitie om de volledige toeslag te geven niet behaald. Het bestuur concludeert dan ook dat deze doelstelling niet volledig is behaald.

Er is geen aanleiding om de bestaande doelstellingen voor 2020 aan te passen dan wel te wijzigen, met dien verstande dat de doelstellingen net als de beleidsuitgangspunten zijn aangevuld met het oog op versterkte aandacht voor de niet financiële risico's. De doelstellingen vormen samen met de beleidsuitgangspunten de strategie van het pensioenfonds, welke ondersteunend is aan de missie en visie van het pensioenfonds. De missie en visie zijn niet gewijzigd.

3 Financiële informatie

Beleggingen

Het pensioenfonds voert een beleggingsbeleid waarbij risico's worden benoemd en geanalyseerd. De risico's die het fonds niet wenst te lopen worden, indien uitvoerbaar, zoveel mogelijk afgedekt. De beleggingsportefeuille bestaat uit een 'matching' en een 'return' portefeuille. De 'matching' portefeuille bestaat vervolgens weer uit een 'rentehedge' portefeuille en beleggingen in geldmarktfondsen (vastrentende waarden van hoge kwaliteit en korte looptijd). Het doel van de 'rentehedge' portefeuille is om de effecten van rentebewegingen op de waarde van de verplichtingen gedeeltelijk af te dekken. Ook is het mogelijk om gedeeltelijk de effecten van inflatiebewegingen in deze portefeuille af te dekken.

Het beheer van de 'rente hedge' portefeuille (afdekking van de rente en eventueel de inflatie) is opgedragen aan First Liability Matching N.V. (FLM). De 'rente hedge' portefeuille kan onder andere obligaties, liquiditeiten en renteswaps bevatten. De inflatieafdekking kan via index linked obligaties en inflatieswaps worden ingevuld. Ultimo 2021 bedraagt het 'funding level' van de 'rente hedge' portefeuille 101% (2020: 107%). Het funding level geeft de verhouding weer tussen de waarde van de beleggingen in de 'rente hedge' portefeuille en de waarde van de verplichtingen die deze portefeuille afdekt.

Ultimo 2021 bedraagt de rente hedge 30% op basis van marktwaarde (2020: 31%). De bewegingen in de rente wordt dus niet volledig afgedekt. Het pensioenfonds heeft baat bij een stijgende rente.

Om de werking van de 'rente hedge' portefeuille te bepalen worden de toekomstige uitkeringen contant gemaakt met de rente. Hier bovenop kan rekening worden gehouden met (een deel van) de inflatie. De uitkomst hiervan wordt tegenover de werkelijke afdekking gezet, waardoor beoordeeld kan worden of de 'rente hedge' naar behoren werkt.

De overige beleggingen zijn ondergebracht in de 'return' portefeuille. Het doel van deze portefeuille is het behalen van een rendement om:

- De korte rente op de eventuele renteswaps in de 'matching' portefeuille te kunnen financieren;
- Actuariële- en bestandsrisico's te kunnen opvangen; en
- Groei in dekkingsgraad te bewerkstelligen.

Over 2021 is het belegd vermogen met € 6.790 duizend gestegen tot € 687.891 duizend (inclusief derivaten met negatieve waarde). Daarbij is een rendement behaald van 3,32% (na kosten).

Pensioenen

De voorziening pensioenverplichtingen is in 2021 per saldo met € 45.871 duizend afgenomen. De voorziening pensioenverplichtingen is onder andere gestegen door toeslagverlening (€ 11.159 duizend) en de nieuwe opbouw (€ 1.112 duizend). Daarentegen is de voorziening pensioenverplichtingen onder andere gedaald door de gestegen rente (€ 37.893 duizend), door de betaalde uitkeringen (€ 17.362 duizend) en de negatieve oprenting van de verplichtingen (€ 3.237 duizend). Het overige verschil wordt door kleinere posten veroorzaakt.

Ontwikkelingen in het aantal deelnemers

Het aantal actieve deelnemers (inclusief arbeidsongeschikten) is door de sluiting van de pensioenregeling voor nieuwe toetreders verder afgenomen (van 56 tot 50). Het aantal gewezen deelnemers is met 49 afgenomen en het aantal pensioengerechtigden is met 20 toegenomen. Het totale deelnemersbestand is met 35 afgenomen naar 2.308 deelnemers. In paragraaf 7 van het bestuursverslag is een tabel opgenomen met een uitsplitsing van het verloop van de deelnemers.

Uitvoeringskosten

De Pensioenfederatie heeft de Aanbevelingen uitvoeringskosten gepresenteerd, waarin de pensioenfondsen opgeroepen worden om de kosten van het pensioenbeheer, vermogensbeheer en transactiekosten op een transparante wijze te publiceren.

De aanbevelingen luiden als volgt:

- Rapporteer de kosten van pensioenbeheer in euro per deelnemer;
- Rapporteer de kosten van het vermogensbeheer in % van het gemiddeld belegd vermogen;
- Rapporteer separaat (eventueel geschatte) transactiekosten in % van het gemiddeld belegd vermogen.

Verder wordt aanbevolen om, in het kader van eventuele prestatievergoedingen, de kosten vermogensbeheer in relatie tot de beleggingsmix en het rendement op langere termijn te bekijken. Het pensioenfonds heeft geen contracten met vermogensbeheerders op basis waarvan prestatievergoedingen zouden moeten worden betaald.

Het fonds wenst volledige transparantie te realiseren ten aanzien van deze kosten. Dit gaat verder dan alleen de direct in de jaarrekening te verantwoorden kosten. Met onderstaande overzichten geeft het fonds opvolging aan de aanbevelingen van de Pensioenfederatie. Het kostenoverzicht maakt onderscheid tussen de kosten van het pensioenbeheer en de kosten van vermogensbeheer.

Pensioenbeheer

De kosten per deelnemer worden berekend conform de aanbevelingen van de Pensioenfederatie, waarbij het aantal deelnemers gedefinieerd is als de som van het aantal actieve deelnemers en pensioengerechtigden. Gewezen deelnemers tellen hierin dus niet mee. Het bestuur acht het, gezien het hoge aantal gewezen deelnemers, van belang om ook de kosten per deelnemer op basis van alle deelnemers weer te geven. Deze kosten zijn ook in onderstaande tabel opgenomen.

Deelnemerscategorieën	Totaal 2021	Totaal 2020
Actieve deelnemers en arbeidsongeschikten	50	56
Gewezen deelnemers	1.043	1.092
Gepensioneerden	1.215	1.195
Totaal deelnemers	2.308	2.343
Kosten Pensioenbeheer (€ * 1.000)	1.005	920
Kosten per deelnemer (actieven en gepensioneerden) (€ * 1)	795	736
Kosten per deelnemer inclusief gewezen deelnemers (€ * 1)	436	393

De kosten voor het pensioenbeheer zijn in 2021 hoger dan in 2020 (€ 1.005 duizend versus € 920 duizend). De voornaamste reden voor deze kostenstijging is gelegen in interne kosten van het pensioenfonds. De kosten van het pensioenbeheer zijn inclusief de bezoldiging van de bestuurders. In toelichting 20 op de balans en de staat van baten en lasten wordt hierover meer informatie verstrekt.

Het pensioenfonds is een relatief klein pensioenfonds met een bovengemiddeld serviceniveau en kent, naast het aantal pensioenregelingen, een beperkte complexiteit. Het relatief hoge kostenniveau per deelnemer is voornamelijk het gevolg van de geringe omvang van het fonds.

Op basis van onderzoek van het actuariële adviesbureau Lane Clark & Peacock (LCP) over 2020, liggen de gemiddelde pensioenbeheerskosten op € 358 per deelnemer bij pensioenfondsen met 1.000 tot 10.000 deelnemers. Onze kosten voor het pensioenbeheer liggen hoger dan bij een gemiddeld fonds. Er zijn over 2021 nog geen gegevens van LCP beschikbaar over de gemiddelde pensioenbeheerskosten per deelnemer.

Het bestuur is zich ervan bewust dat de kosten hoger liggen dan bij een gemiddeld pensioenfonds met 1.000 tot 10.000 deelnemers, zoals door LCP is onderzocht. Het bestuur merkt daarbij op dat, als gevolg van het toepassen van een opslag op de door de werkgever te betalen premie, de deelnemer hier geen nadelige gevolgen van ondervindt. De werkgever betaalt, conform de uitvoeringsovereenkomst, de pensioenbeheerskosten (inclusief de personeelskosten) voor zover deze uitkomen boven de excassovrijval van 2% van de uitkeringen. Na het toepassen van deze kostenopslag op de premie is er geen sprake van een 'verlies op kosten'. De hogere pensioenbeheerskosten hebben ook geen invloed op de reserves van het fonds.

Vermogensbeheer

De kosten van het vermogensbeheer worden onderstaand weergegeven. Er is in 2021, net als in voorgaande jaren, geen sprake geweest van enige prestatievergoeding; als gevolg hiervan worden de prestatievergoedingen ook niet verklaard in relatie tot het (langere termijn) rendement en/of risico.

Vermogensbeheer- categorie (Bedragen in duizenden €)	Beheerkosten in euro		Transactiekosten in euro		Beheerkosten in basispunten		Transactiekosten in basispunten	
	2021	2020	2021	2020	2021	2020	2021	2020
Aandelen	532	459	-	-	7	7	-	-
Vastrentende waarden	590	585	2	13	9	9	-	-
Derivaten	-	-	12	16	-	-	-	-
Overige kosten	394	387	-	-	6	6	-	-
Kosten in euro	1.516	1.431	14	29				
In het verslagjaar gemiddeld belegde vermogen	683.924	659.848	683.924	659.848				
Kosten als percentage van het gemiddeld belegde vermogen	0,22%	0,22%	0,00%	0,00%				

De kosten als percentage van het gemiddeld belegd vermogen zijn in 2021 gelijk aan 2020.

Het bruto rendement kan worden berekend op basis van het netto rendement (na kosten) en de kosten vermogensbeheer. Het netto rendement (na kosten) bedraagt 3,32% (zie onderdeel 'rendement' van de risicoparagraaf). Rekening houdend met de kosten vermogensbeheer van 0,22% bedraagt het bruto rendement 3,54%. Er is sprake van passief/enhanced beheer, waardoor de kosten van de beleggingsfondsen relatief laag liggen.

Ten opzichte van het gemiddeld belegd vermogen komen de kosten uit op 0,22%. Deze kosten zijn relatief laag als gevolg van de gekozen beleggingsmix, waarvan alternatieve beleggingen geen deel uitmaken en doordat er een relatief hoog bedrag belegd is in geldmarktfondsen. Rekening houdend met deze beleggingsmix is er sprake van lagere kosten dan bij een gemiddeld pensioenfonds. Afgaande op de studie van LCP over 2020 liggen de vermogensbeheerkosten inclusief de transactiekosten voor een pensioenfonds met een vermogen tussen de € 100 miljoen en € 1.000 miljoen gemiddeld op 0,38% (waarvan 0,08% transactiekosten).

De berekening van de transactiekosten als percentage van het gemiddeld belegd vermogen komt, afgerond, uit op 0,00%. De transactiekosten bedragen € 14 duizend op een gemiddeld belegd vermogen van € 683.924 duizend.

Bij de vaststelling van de kosten van het pensioenbeheer en vermogensbeheer zijn de personeelskosten van € 591 duizend, zoals gepresenteerd in de toelichting bij de Staat van Baten en Lasten, als volgt verwerkt. Het pensioenfonds heeft een serviceovereenkomst met de sponsor waarin geregeld is dat de medewerkers van het pensioenfonds bepaalde pensioen gerelateerde taken uitvoeren voor de sponsor. Deze taken mogen 30% van de tijd van de betreffende medewerkers in beslag nemen. De personeelskosten behorende bij deze 30% worden niet meegenomen in bovenstaande berekeningen. Van de resterende 70% aan personeelskosten wordt 50% toegewezen aan pensioenbeheer en voor de overige 50% toegewezen aan kosten vermogensbeheer.

(Bedragen in duizenden €)	2021	2020
Totaal vermogensbeheerkosten in staat van baten lasten	607	566
Toegewezen personeelskosten aan kosten vermogensbeheer	207	175
Beheerkosten in NAV's beleggingsfondsen	540	508
Performance fees in NAV's beleggingsfondsen	-	-
Overige kosten in NAV's in beleggingsfondsen	163	182
Kosten vermogensbeheer opgenomen in bestuursverslag	1.517	1.431
Transactiekosten	14	29
Totaal kosten vermogensbeheer opgenomen in bestuursverslag	1.531	1.460

Samenvatting van het actuair verslag

Op basis van de nominale verplichtingen bedraagt per 31 december 2021 de beleidsdekkingsgraad 118,2%. De actuele DNB dekkingsgraad bedraagt ultimo 2021 120,5% en de reële dekkingsgraad bedraagt per 31 december 2021 (op basis van de wettelijke definitie) 96,8%. Voor de beoordeling van de financiële positie op basis van het FTK is de beleidsdekkingsgraad maatgevend.

Onder het FTK zijn twee toetsingsgrenzen gedefinieerd, het Minimaal Vereist Eigen Vermogen (MVEV) en het Vereist Eigen Vermogen (VEV). De beleidsdekkingsgraad van 118,2% is hoger dan de dekkingsgraad behorende bij het MVEV van 104,1%. De beleidsdekkingsgraad is tevens hoger dan de dekkingsgraad behorende bij het VEV van 110,5%. Er is derhalve geen sprake van een tekort.

Overeenkomsten tussen pensioenfondsen en aangesloten werkgevers betreffende uitvoering en financiering

Volgens de uitvoeringsovereenkomst is de pensioenpremie met betrekking tot 2021 voor de aangesloten entiteiten als volgt berekend:

- Werkelijke kosten één jaar pensioenopbouw (coming service);
- Solvabiliteitsopslag van 10,1%;
- Proportionele verrekening administratie- en uitvoeringskosten met de excassovrijval;
- Onvoorwaardelijke toeslag actieven;
- Discontering tegen 1,9% (10-jaars voortschrijdend gemiddelde van de DNB RTS);
- Prognosetafel AG2020, startjaar 2021 met sterftecorrectiefactoren voor mannen ten opzichte van de Nederlandse bevolking met het Mercer ES2019 op basis van inkomensklasse "Midden" en voor vrouwen een correctie ten opzichte van de Nederlandse bevolking met het Mercer ES2019 op basis van inkomensklasse "Hoog" voor hoofdverzekerden. Voor de medeverzekerden geldt het omgekeerde ("Midden" voor vrouwen en "Hoog" voor mannen).

Voor de voorwaardelijke toeslagverlening van pensioenen en premievrije rechten wordt uitdrukkelijk geen premiecomponent in rekening gebracht bij de aangesloten werkgever. Vanaf 1 januari 2016 zijn de kosten voor de onvoorwaardelijke toeslagverlening van de actieven over de pensioenaanspraken welke zijn opgebouwd vanaf 1 januari 2015 onderdeel van de door de werkgever te betalen premie.

Voor de premie wordt vanaf 1 januari 2016, conform de eisen van het FTK, het voortschrijdend gemiddelde van de gehele DNB RTS over 10 jaareinden gebruikt. Hierdoor is feitelijk sprake van het heffen van een gedempte kostendekkende premie volgens artikel 128, lid 2 van de Pensioenwet.

(Vereiste) dekkingsgraden van het pensioenfonds

Het FTK stelt eisen aan de minimale solvabiliteit van pensioenfonds in termen van de nominale dekkingsgraad. Deze bestaan uit het Minimaal Vereist Eigen Vermogen en het Vereist Eigen Vermogen, waarbij laatst genoemde afhankelijk is van de samenstelling van de beleggingsportefeuille in combinatie met de omvang van de nominale pensioenverplichtingen. Het Minimaal Vereist Eigen Vermogen verlangt een nominale dekkingsgraad van ten minste 104,1% van de nominale pensioenverplichtingen van het fonds. Het Vereist Eigen Vermogen verlangt, per ultimo 2021, een nominale dekkingsgraad van 110,5%.

	2021	2020
	%	%
Beleidsdekkingsgraad	118,2	106,9
Vereist Eigen Vermogen	10,5	10,1
Minimaal Vereist Eigen Vermogen	4,1	4,1
Actuele DNB dekkingsgraad	120,5	110,7
(Wettelijke) Reële dekkingsgraad	96,8	88,5

Volgens het FTK is de beleidsdekkingsgraad leidend voor beleidsbeslissingen. Deze dekkingsgraad wordt berekend als het 12-maands gemiddelde van de actuele DNB dekkingsgraad. Door deze middeling is de beleidsdekkingsgraad minder afhankelijk van dagkoersen.

De wettelijke reële dekkingsgraad is conform de richtlijnen van DNB gebaseerd op de parameters die per 31 december 2021 gelden.

Het bestuur heeft een gedegen proces opgezet om te kunnen vaststellen dat de berekening van beleidsdekkingsgraad aantoonbaar juist is verlopen. In de beschrijving van het proces is elk onderdeel dat effect heeft op de waarde van de beleggingen en van de verplichtingen opgenomen en is aangegeven welke impact de onderdelen hierop kunnen hebben. Per maand wordt een controle-overzicht samengesteld dat door een functionaris wordt opgesteld en door een andere functionaris wordt gecontroleerd. Tevens vindt in de maand opvolgend (of bij andere mutaties met terugwerkende kracht) een back-test plaats om de (beleids-)dekkingsgraad opnieuw te berekenen. Mocht bij het uitvoeren van de back-test een afwijking groter dan het tolerantieniveau van 0,3% dekkingsgraad worden geconstateerd, dan zal de dekkingsgraad worden aangepast na voorafgaande melding aan het bestuur. Dit tolerantieniveau is ook van toepassing op de maandrapportages aan DNB. Dit proces wordt door een externe partij uitgevoerd. Uit de back-testen zijn in 2021 geen verschillen geconstateerd die boven het tolerantieniveau van 0,3% dekkingsgraad uitkomen.

De actuele DNB dekkingsgraad wordt bepaald door gebruik te maken van de DNB rentecurve ultimo maand/jaar.

Herstelplan

Per 31 maart 2020 bedroeg de beleidsdekkingsgraad 110,0%. De dekkingsgraad behorende bij het vereist eigen vermogen bedroeg per diezelfde datum 111,1%. Hierdoor lag de beleidsdekkingsgraad onder de dekkingsgraad die bij het vereist eigen vermogen hoort en bevond het pensioenfonds zich in een situatie van tekort.

Als een pensioenfonds een dergelijk tekort heeft, moet er een herstelplan worden opgesteld en bij DNB worden ingediend. Een herstelplan is een door DNB voorgeschreven (theoretische) manier van berekenen, waarmee een inschatting gemaakt kan worden van de toekomstige ontwikkeling van de dekkingsgraad. Daarbij wordt gerekend met de rentetermijnstructuur van DNB en mag gerekend worden met de maximale rendementen voor aandelen, zoals voorgeschreven door de Commissie Parameters. De berekening maakt een projectie over een periode van 10 jaar. Het doel van het herstelplan is dat het pensioenfonds kan aantonen dat het binnen de termijn van 10 jaar op eigen kracht weer voldoende buffervermogen kan opbouwen. Lukt dat niet, dan moet het pensioenfonds maatregelen nemen zodat de berekening wel tot voldoende buffer leidt.

Het herstelplan is eind juni 2020 bij DNB ingediend. Eind augustus 2020 is bericht van DNB ontvangen dat het herstelplan is goedgekeurd.

Aangezien er per ultimo 2020 nog steeds sprake was van een tekort, heeft het pensioenfonds begin 2021 een nieuw (geüpdatet) herstelplan bij DNB ingediend. Het herstelplan had een projectieperiode van 10 jaar en hield rekening met een rendement op aandelen van 5,6%. Conform de guidance van DNB is in het herstelplan geen rekening gehouden met de aanpassing van de UFR methodologie per 1 januari 2021.

Het (geüpdatet) herstelplan liet zien dat de beleidsdekkingsgraad in 1 jaar van 106,9% door beleggingsrendement zou stijgen boven de dekkingsgraad behorende bij het vereist eigen vermogen (110,1%; per 31-12-2020). Daarom was het niet noodzakelijk om extra maatregelen te nemen.

In mei 2021 heeft DNB dit herstelplan goedgekeurd.

Ultimo juni 2021 was het eerste kwartaaleinde waarbij de beleidsdekkingsgraad lag boven de dekkingsgraad behorende bij het vereist eigen vermogen. Hierdoor is het herstelplan komen te vervallen. Ultimo 2021 lag de beleidsdekkingsgraad nog steeds boven de dekkingsgraad behorende bij het vereist eigen vermogen.

Solvabiliteit

Per 31 december 2021 bevond het pensioenfonds zich niet in een situatie van tekort ten opzichte van het vereist eigen vermogen.

Toeslagverlening

De toeslagverlening binnen het pensioenfonds is afhankelijk van de financiële situatie van het pensioenfonds. De toeslagverlening is voorwaardelijk en het besluit tot toeslagverlening wordt jaarlijks door het bestuur genomen. Het toeslagbeleid van het pensioenfonds staat volledige toeslagverlening toe indien de beleidsdekkingsgraad gelijk is aan of hoger ligt dan de dekkingsgraad behorende bij de 'toekomstbestendig indexeren grens'. De beleidsdekkingsgraad bedroeg 117,4% per ultimo november 2021 en de dekkingsgraad behorende bij de 'toekomstbestendig indexeren grens' bedroeg 122,9%. De maatstaf "CPI alle Huishoudens afgeleid" (referentieperiode oktober 2020 tot en met oktober 2021) bedroeg 3,28%. Het bestuur heeft de belangen van de verschillende belanghebbenden in overweging genomen en heeft besloten, om op basis van de toeslagenstaffel een toeslag toe te kennen van 2,02% per 1 januari 2022.

De toeslagenstaffel geeft aan dat er tussen een beleidsdekkingsgraad van 110% en 'toekomstbestendig indexeren grens' toeslagen worden verleend conform het principe van 'Toekomstbestendig indexeren'. Bij een beleidsdekkingsgraad gelijk aan de 'toekomstbestendig indexeren grens' kan volledige toeslag worden verleend. Bij een beleidsdekkingsgraad hoger dan de 'toekomstbestendig indexeren grens' van boven 100% kan daarnaast een (gedeeltelijke) inhaaltoeslag worden verleend, waarbij maximaal 1/5de van het surplus voor inhaaltoeslag mag worden gebruikt. Hierbij wordt de oudste gemiste indexatie uit de gemiste indexaties over maximaal de afgelopen 10 jaar als eerste ingehaald. Indien de maatstaf een negatieve waarde heeft, wordt deze nu en in de toekomst meegewogen als nihil.

Aangezien de beleidsdekkingsgraad lager lag dan de dekkingsgraad behorende bij de 'toekomstbestendig indexeren grens', was er geen mogelijkheid tot het verlenen van een inhaaltoeslag.

De gemiste toeslag per 1 januari 2012 van 2,33% is, als gevolg van het verstrijken van de maximale termijn voor het inhalen van gemiste toeslagen (10 jaar), komen te vervallen. Zie toelichting 7 bij de jaarrekening voor een nadere toelichting over de gemiste toeslagen.

4 Risicoparagraaf

In deze paragraaf wordt eerst een beschrijving gegeven van het risicomanagementbeleid. Vervolgens wordt een overzicht gegeven van de belangrijkste risico's en wordt per risico aangegeven wat de beheersmaatregelen zijn en in welke mate de risico's zich in 2021 voorgedaan hebben.

Het risicomanagementbeleid

Naast de ontwikkeling van het risicomanagement op het gebied van financiële risico's, is de aandacht verder verbreed naar de niet financiële risico's. Pensioenfondsen zijn financiële instellingen waar de deelnemers op moeten kunnen vertrouwen. Integriteit is hierbij de basis voor het vertrouwen. Het is daarom een logisch gevolg dat integriteitsrisico's de juiste aandacht hebben binnen het risicomanagement van het pensioenfonds. Integriteitsrisico's hebben een overlap met de operationele risico's van het pensioenfonds, welke laatste invloed hebben op een beheerste uitvoering van het pensioenbedrijf. Omdat de uitvoering van het pensioenbedrijf in grote mate afhankelijk is van IT, krijgen daaraan gerelateerde risico's toenemende aandacht. Ditzelfde geldt voor de uitbestedingsrisico's. Het integrale risicomanagement omvat de voornoemde risicocategorieën en in bepaalde gevallen de samenhang daartussen. Veel risico's kunnen immers niet losstaand van elkaar worden beoordeeld en moeten in een groter geheel worden gezien.

Effectief (integraal) risicomanagement vereist een groot draagvlak en risicobewustzijn binnen het bestuur van het pensioenfonds, maar ook in de lagen en ketens daaronder. Risicobewustzijn en risicobewust handelen dienen in de cultuur van het pensioenfonds en uitbestedingspartners te zijn ingebed ten einde het 'in control' zijn te kunnen waarmaken.

Het risicomanagementbeleid van het pensioenfonds gaat in op de volgende onderdelen:

- Governance en cultuur: Taken en verantwoordelijkheden dienen helder te zijn. Risicobewustzijn en integriteit zijn cultuuraspecten waar het pensioenfonds waarde aan hecht.
- Strategie en doelstellingen risicomanagement: Risico's worden meegewogen in strategische keuzes. Op geaggregeerd niveau wordt een risk appetite vastgesteld. Het risicomanagement ondersteunt de doelstellingen van het fonds door gerelateerde risico's te identificeren, te beoordelen en te beheersen middels voorgestelde maatregelen.
- (Integraal) risicomanagement: de uitgangspunten van het risicomanagement van het pensioenfonds en de kaders waarbinnen het risicomanagement is vormgegeven.
- Risicomanagementcyclus: Risico's worden geïdentificeerd en beoordeeld, waarbij (afhankelijk van de doelstellingen van het fonds) prioritering wordt gegeven aan de risico's; de (geaggregeerde) 'key risks' van het pensioenfonds. De resultaten van deze 'key risks' worden periodiek beoordeeld en gerapporteerd. De eigenrisicobeoordeling maakt onderdeel uit van de risicomanagementcyclus en dient eens in de drie jaar, of zoveel vaker als nodig, te worden uitgevoerd.
- De risico's en rapportage: risico's worden inzichtelijk gemaakt, kennis wordt gedeeld en resultaten worden gerapporteerd.

De sleutelfunctiehouder Risicobeheer is verantwoordelijk voor het uitvoeren van de volgende taken:

1. Inrichting processen risicobeheer;
2. Inrichten en onderhouden methoden ter identificatie, meting, bewaking en beheersen risico's;
3. Risicobeoordeling (proces en inhoud);
4. Controleren risicobeheersing;
5. Inrichten en onderhouden van rapportages;
6. Risico-alertheid bevorderen;
7. Adviseren vanuit controle functie.

De vervuller sleutelfunctie Risicobeheer ondersteunt de sleutelfunctiehouder in de uitvoering van het risicomanagement en verleent (inhoudelijke en praktische) ondersteuning bij het voorbereiden van beleidsvoorstellen aangaande risicomanagement richting het bestuur van het pensioenfonds. Daarnaast participeert de vervuller in de vergaderingen van de beleggingsadviescommissie en is hij nauw betrokken bij het beleggingsproces.

Het risicomanagement heeft tot hoofddoel om ondersteunend te zijn aan de missie en de strategie van het pensioenfonds (fondsdoelstellingen en beleidsuitgangspunten). De verwevenheid van risicomanagement met de strategie van het pensioenfonds komt tot uiting in de beleidsuitgangspunten, welke in feite de door het fonds ingezette maatregelen reflecteren om de doelstellingen te kunnen bereiken. De eigenrisicobeoordeling kan met name invloed hebben op de beleidsuitgangspunten; de wijze waarop het pensioenfonds de fondsdoelstellingen wil bereiken en invulling geeft aan de missie van het pensioenfonds.

Om het hoofddoel (ondersteunend aan missie en strategie) te realiseren, zijn de volgende subdoelen gedefinieerd:

- Overzicht geven van de risico's die de bedrijfsvoering van het pensioenfonds kunnen raken;
- Inzicht geven in de verwachte bruto omvang van de risico's;
- Aanreiken van mogelijkheden om de risico's naar een acceptabel niveau te brengen;
- Monitoren van ontwikkelingen aangaande de gedefinieerde risico's;

- Bewaken van de effectiviteit van de ingezette (beheers-)maatregelen alsmede de grenzen die het fonds aan risico's heeft gesteld (risico appetite);
- Periodieke uitvoering van een eigenrisicobeoordeling ten einde de samenhang tussen de strategie van het pensioenfonds en de risico's die het fonds raken inzichtelijk te maken en daarop te kunnen sturen.

Een organisatie neemt per definitie risico's. Aan welke risico's en in welke mate een organisatie aan risico's bloot staat, hangt onder andere af van de aard van de werkzaamheden, de invulling van de werkzaamheden en de omgeving van de organisatie. Kenmerkend voor een risico is dat er een gebeurtenis aan ten grondslag ligt, waarvan het moment van zich voordoen een onbekende factor is. Binnen het risicomanagement bij het pensioenfonds wordt uitgegaan van risico's met de samenhangende negatieve gevolgen.

Het pensioenfonds hanteert binnen het risicomanagement risicocategorieën teneinde op een gestructureerde wijze risico's te signaleren en te definiëren. Deze risicocategorieën vinden hun basis in de categorisering die in de FIRM-methode wordt gebruikt. Het fonds is zich ervan bewust dat er ook andere benaderingen mogelijk zijn. Binnen het risicomanagement worden de volgende categorieën onderscheiden:

Financieel:

- Matching-/Renterisico;
- Marktrisico;
- Kredietrisico;
- Verzekeringstechnisch risico.

Niet Financieel:

- Uitbestedingsrisico;
- Operationeel risico;
- Omgevingsrisico;
- IT-risico;
- Juridisch risico;
- Bestandsrisico;
- Integriteitsrisico (markt, organisatorisch, persoonlijk en relationeel).

De risicocategorieën zijn opgedeeld in risico-items die binnen het risicomanagement afzonderlijk worden gedefinieerd, geanalyseerd en behandeld. Het bestuur van het pensioenfonds behandelt in een bestuursvergadering de afzonderlijke risico's en ook de eventuele onderlinge samenhang, hetgeen de integrale benadering reflecteert.

Risicomanagement is een dynamisch proces waarbinnen 'Kans en Impact' variabele factoren zijn, maar ook de afweging van de maatregelen (verwachte effectiviteit versus inspanning, kosten en implementatietijd).

De kans waarop een risico zich voordoet, wordt sterk beïnvloed door de tijd en/of marktomstandigheden. Marktomstandigheden wijzigen voortdurend, waardoor de nadruk op actief risicomanagement is gegroeid. Bij actief risicomanagement worden de risico's periodiek herijkt, zodat de risico's in een actueel perspectief worden geplaatst en de efficiëntie alsmede de effectiviteit van de (voorgestelde) maatregelen worden beoordeeld.

In het kader van risicobeheersing wordt onderscheid gemaakt tussen het bruto (inherent) risico en het netto risico. Het bruto risico reflecteert zoveel mogelijk het aanvankelijke risico zonder ingrijpen c.q. beïnvloeding van de kans en/of impact. Het netto risico reflecteert het resultaat na de maatregelen die worden ingezet teneinde het risico op een wenselijk c.q. acceptabel niveau te krijgen.

Per risico-item is het inherent (bruto) risico vastgesteld. Dit is het ongeschoonde risico, waarbij nog geen rekening is gehouden met eventuele beheersmaatregelen die daarvoor zijn ingezet. Vanuit het inherente risico wordt het netto risico bepaald door de effectiviteit van eventuele beheersmaatregelen te waarderen. Het netto risico resulteert in een status van alertheid, waarbij het bestuur afhankelijk van de status van alertheid en het oordeel van de vervuller sleutelfunctie Risicobeheer, gevraagd wordt om nadere besluitvorming.

Deze besluitvorming kan leiden tot:

- Vermijden van het risico;
- Reduceren van het risico;
- Overdragen van het risico;
- Accepteren van het risico en een risico appetite vaststellen.

De keuze voor de te nemen maatregelen hangt nauw samen met de verwachte effectiviteit van de maatregelen alsmede met de inspanning, de kosten en de benodigde implementatietijd van de maatregelen. Derhalve dient (continu) te worden afgewogen of de inspanning en kosten opwegen tegen de verwachte effectiviteit van de maatregelen.

Belangrijkste risico's (key-risks)

Het pensioenfonds onderkent een groot aantal risico's, maar niet alle risico's zijn even relevant. In dat kader heeft het pensioenfonds een aantal key risks vastgesteld. Dit zijn met name de risico's die invloed (kunnen) hebben op het behalen van de fondsdoelstellingen dan wel de beleidsuitgangspunten. De key risks, op het niveau van risicocategorie, zijn:

- Uitbestedingsrisico (kwaliteit en tijdigheid administraties);
- Matching- / renterisico (waarborging nominale pensioenverplichtingen en zoveel mogelijke realisatie van de ambities ten aanzien van toeslagverlening);
- Marktrisico (waarborging nominale pensioenverplichtingen en zoveel mogelijke realisatie van de ambities ten aanzien van toeslagverlening);
- Kredietrisico (waarborging nominale pensioenverplichtingen en zoveel mogelijke realisatie van de ambities ten aanzien van toeslagverlening);
- Operationeel risico (streven naar hoge mate van deskundigheid van het bestuur en pensioenbureau).

Onderstaand worden deze belangrijkste risico's voor het pensioenfonds beschreven, worden de beheersingsmaatregelen benoemd en wordt weergegeven of en in welke mate de risico's zich in 2021 gemanifesteerd hebben.

1. UITBESTEDINGSRISICO

Beschrijving risico

Het risico dat de continuïteit van het pensioenfonds in het geding komt door instabiliteit bij een externe partij die diensten aan het pensioenfonds levert of dat geleverde kwaliteit en tijdigheid van de dienstverlening ontoereikend is.

Beheersmaatregelen

Ter reductie van de impact heeft het pensioenfonds voor levering van diverse diensten een back-up dienstverlener. In verband met de benodigde kennis en ervaring is dit niet voor iedere dienst mogelijk of is er nog geen directe vervanger aangewezen. Tevens kunnen kosten een reden zijn om nog geen back-up in te richten.

De uitvoering van de administraties van het pensioenfonds is uitbesteed. De organisatie is dusdanig ingericht dat alle dienstverlening in eerste instantie aan het pensioenbureau gericht is, waardoor het pensioenbureau de kwaliteit en tijdigheid van de dienstverlening kan beoordelen c.q. de uitvoering kan controleren. De deelnemersadministratie is in een geavanceerd administratiepakket opgenomen en is grotendeels geautomatiseerd. Het pensioenfonds heeft met de uitvoerder van de uitbestede administraties afspraken gemaakt over de gewenste kwaliteit van de dienstverlening, de uitvoering en naleving ervan. De verantwoording van de uitvoering aan het pensioenfonds verloopt via een SLA rapportage (per kwartaal).

Jaarlijks worden de ISAE / SOC rapportages van de externe partijen beoordeeld.

Realisatie van risico in 2021

Het uitbestedingsrisico is onderverdeeld in kwaliteit, continuïteit en tijdigheid. Het uitbestedingsrisico maakt onderdeel uit van de key risks van het pensioenfonds, waarover Risicobeheer meerdere malen per jaar aan het bestuur rapporteert.

Gedurende 2021 heeft Risicobeheer in het kader van het uitbestedingsrisico extra aandacht gehad voor de ontwikkelingen rondom het coronavirus. Het coronavirus heeft in 2021 geen impact gehad op de kwaliteit, tijdigheid of continuïteit van de dienstverlening door de uitbestedingspartners aan het pensioenfonds.

2. MATCHING / RENTERISICO

Beschrijving risico

Zowel de waarde van de verplichtingen als van de vastrentende beleggingen zijn gevoelig voor wijzigingen in de rente. Bij een daling van de rente met 1% over de gehele curve, stijgen de verplichtingen met ongeveer 17%.

Beheersmaatregelen

Om dit risico gedeeltelijk te mitigeren, heeft het bestuur besloten om het renterisico op marktwaarde gedeeltelijk af te dekken via de 'rente hedge' portefeuille. Het resterende renterisico wordt door het bestuur geaccepteerd. Het bestuur heeft onderstaande strategische bandbreedtes binnen de 'rente hedge' portefeuille vastgesteld.

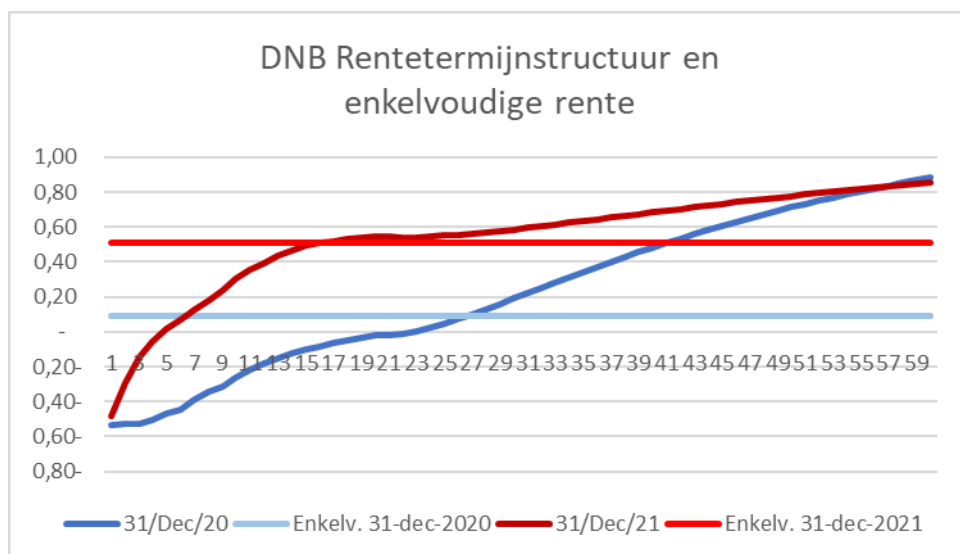
	Minimum	Maximum
'Matching' portefeuille		
% nominale rente hedge ('rente hedge' portefeuille)	30,0%	50,0%
% inflatieafdekking ('rente hedge' portefeuille)	0,0%	50,0%
+ liquide middelen (geldmarktfondsen)		

Ultimo 2021 bedroeg het rente hedge-percentage 30% (2020: 31%) van de nominale verplichtingen op marktwaarde. Ultimo 2021 was er geen sprake van inflatieafdekking (2020: 0%).

Benchmark voor de 'rente hedge' portefeuille is de waardeontwikkeling van de in beheer gegeven kasstromen.

Realisatie van risico in 2021

In 2021 is de enkelvoudige interne DNB rentevoet met 0,42% gestegen (van 0,09% naar 0,51%), waardoor de verplichtingen in waarde zijn gedaald. De enkelvoudige rentevoet is de rentevoet waarbij alle kasstromen verdisconteerd worden tegen eenzelfde rentevoet en wat leidt tot dezelfde waarde van de verplichtingen als bij toepassing van de DNB rentecurve. Onderstaand worden in een grafiek de DNB rentecurve en de enkelvoudige interne DNB rentevoeten per 31 december 2021 en 31 december 2020 weergegeven. Zonder een oordeel te geven over de hoogte van de rente hedge heeft de rente hedge van 31%, in lijn met wat het moet doen, gewerkt.

Per 1 januari 2022 zal de wijze van vaststelling van de DNB RTS wederom wijzigen (nieuwe UFR methodologie). Deze nieuwe UFR methodologie wordt vanaf 1 januari 2021, in 4 gelijke stappen tot aan 2024 geïntroduceerd. Als gevolg hiervan wordt geschat dat de actuele DNB dekkinggraad per 1 januari 2022 met 0,5% zal dalen. In 2024 zal de actuele DNB dekkinggraad naar verwachting 1,6% lager liggen door de nieuwe UFR methodologie.

3. MARKTRISICO (prijsrisico en valutarisico gecombineerd)

Beschrijving risico

Het prijsrisico van beleggingen (aandelen, obligaties, maar ook swaps, etc.) reflecteert de beweeglijkheid van de waarde van de beleggingen als gevolg van wijzigingen in waarderingen. Het valutarisico betreft het translatierisico dat ontstaat als gevolg van het vertalen van een waardering van beleggingen in niet-Euro valuta naar Euro valuta. De combinatie van prijsrisico en het valutarisico is het effect op de waardering in Euro die voor het pensioenfonds leidend is.

Beheersmaatregelen

Om goed te kunnen bepalen of de waargenomen risico's van de verplichtingen (op marktwaarde) conform de opdracht aan de beheerder afgedekt worden, zijn de beleggingen gesplitst in een 'matching' portefeuille en een 'return' portefeuille. De 'matching' portefeuille bevat een 'rente hedge' portefeuille die de rentekarakteristieken van 'de in beheer gegeven kasstromen, eventueel opgehoogd met een percentage waardevastheid', binnen de gestelde restricties zo nauwkeurig mogelijk repliceert. Daarnaast bevat de 'matching' portefeuille de beleggingen in liquide middelen (geldmarktfondsen).

De overige beleggingen zijn ondergebracht in de 'return' portefeuille. Het doel van deze portefeuille is het behalen van een rendement om de korte rente op de derivatenposities in de 'rente hedge' portefeuille te kunnen financieren, actuariële- en bestandsrisico's te kunnen opvangen en groei in dekkinggraad te bewerkstelligen.

Binnen de returnportefeuille wordt het valutarisico van de beleggingen in de aandelen ontwikkelde landen afgedekt. Het valutarisico van de beleggingen in de aandelen opkomende landen wordt niet afgedekt. Er zijn geen maatregelen genomen om het prijsrisico dan wel de kans op prijsdaling in een enkele belegging te verlagen.

Tussen de 'matching' portefeuille en de 'return' portefeuille vindt geen 'rebalancing' plaats, behalve als gevolg van een daartoe strekkend bestuursbesluit.

Ultimo 2021 zien de bandbreedtes en strategische normwegingen er als volgt uit:

	Minimum	Strategische normweging	Maximum
'Return' portefeuille (Omvang in €)	170 mln.	195 mln.	220 mln.
Aandelen ontwikkelde landen (incl. val. hedge)	78,0%	88,0%	98,0%
Aandelen opkomende landen	2,0%	12,0%	22,0%

De strategische normwegingen en de bandbreedtes van 10%-punt zijn in 2021 niet gewijzigd.

De keuze om de omvang van de 'return' portefeuille te wijzigen blijft een bestuursbesluit.

Het bestuur neemt het marktrisico van deze beleggingen bewust en accepteert dit risico.

Realisatie van risico in 2021

Portefeuillesamenstelling

Per ultimo 2021 kent de beleggingsportefeuille van het pensioenfonds, exclusief de liquide middelen op de bankrekening, de volgende verdeling:

	Ultimo	Feitelijke allocatie		Feitelijke allocatie binnen Return Portefeuille		Strategische Normweging
		2021	2020	2021	2020	%
		%	%	%	%	
'Matching' portefeuille						
Staatsobligaties		4,9	5,1	nvt	nvt	nvt
Covered Bonds		3,3	3,7	nvt	nvt	nvt
Supranationals		2,8	3,1	nvt	nvt	nvt
Agencies		3,8	6,0	nvt	nvt	nvt
Lokale overheden		-	0,4	nvt	nvt	nvt
Rente swaps		5,6	8,3	nvt	nvt	nvt
Liquide middelen		52,6	45,6	nvt	nvt	nvt
'Return' portefeuille						
Aandelen ontwikkelde landen (incl. val. hedge)		22,5	22,4	83,4	80,6	88,0
Aandelen opkomende landen		4,5	5,4	16,6	19,4	12,0

Het pensioenfonds hanteert een 'rebalancing beleid' binnen de 'return portefeuille', waarbij er in het geval dat de werkelijke weging buiten de gestelde strategische bandbreedtes terechtkomt het bestuur binnen een gestelde tijdsspanne besluiten moet nemen. Tevens kan het bestuur besluiten om wegingen aan te passen als gevolg van een visie op bepaalde beleggingscategorieën.

Rendement

Het rendement over 2021 bedraagt 3,32% na kosten, ten opzichte van het rendement van de strategische benchmark van 2,92%. In de strategische benchmark wordt geen rekening gehouden met kosten.

Het rendement is als volgt verdeeld:

	Rendement (%)	Strategische Benchmark (%)
'Matching' portefeuille	-3,71%	-3,61%
'Rente hedge' portefeuille	-7,96%	-7,73%
Geldmarktfondsen	-0,62%	-0,57%
'Return' portefeuille		
Aandelen (inclusief valuta-afdekking)	23,15%	20,98%
Totaal rendement inclusief valuta-afdekking	3,32%	2,92%

Rendementsontwikkeling

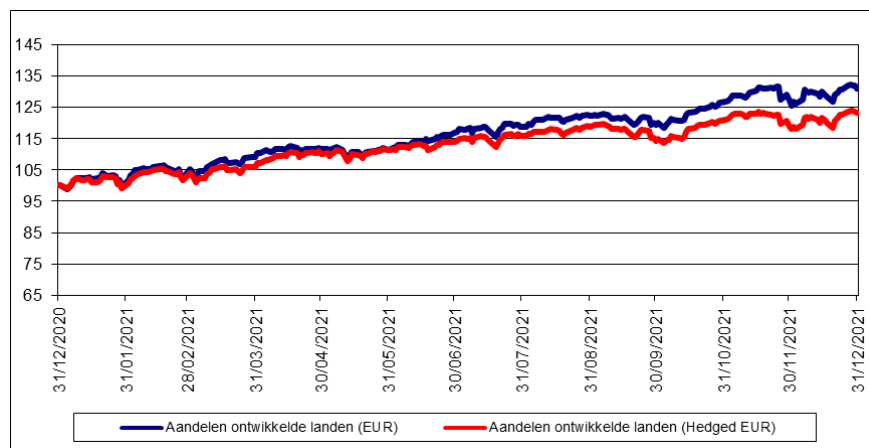
De benchmark voor de 'rente hedge' portefeuille is gedefinieerd als de waardeontwikkeling van de in beheer gegeven kasstromen, eventueel opgehoogd met een percentage waardevastheid. Zowel aan het begin als aan het eind van 2021 bedroegen de 'in beheer gegeven kasstromen' 31% van de totale kasstromen en bedroeg de waardevastheid 0%. Deze percentages zijn gedurende 2021 niet aangepast. Het rendement van de benchmark van de 'rente hedge' portefeuille is gebaseerd op de marktrente (en niet op de DNB RTS).

De rendementen van de geldmarktfondsen zijn, als gevolg van de negatieve deposito-rente, negatief. De ECB heeft de depositorente in 2021 ongewijzigd gelaten op een niveau van -0,5%. De benchmark houdt geen rekening met kosten, maar binnen de geldmarktfondsen worden wel kosten ingehouden.

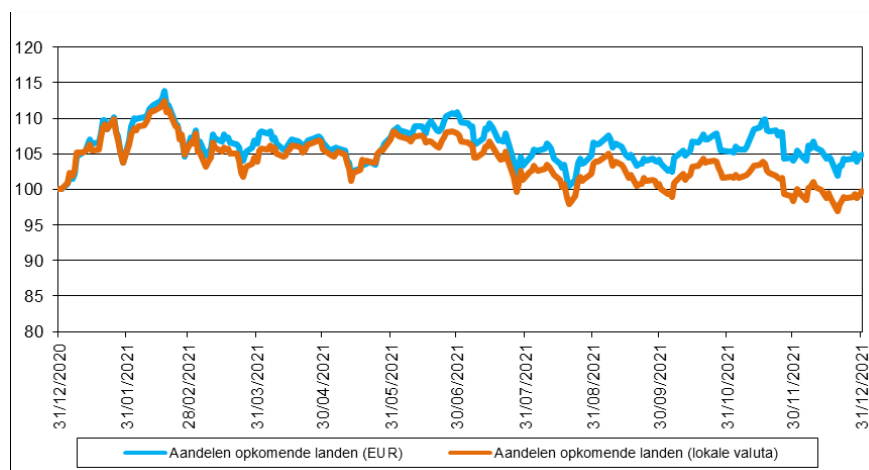
Binnen de aandelenbeleggingen is sprake van een outperformance (na kosten) dat voornamelijk is gedreven door de stock-selectie van de vermogensbeheerder op basis van een modelmatige inrichting. De 'value-factor' was hiervan de voornaamste reden. De vermogensbeheerder mag ten opzichte van de weging van een aandeel in de benchmark maar beperkt afwijken (0,12% voor aandelen ontwikkelde landen en 0,20% voor aandelen opkomende landen).

In de strategische benchmark wordt het valutarisico van de aandelen ontwikkelde landen volledig afgedekt.

Doordat het pensioenfonds het valutarisico op de aandelen ontwikkelde landen volledig heeft afgedekt, is dit risico geneutraliseerd. De valuta afdekking heeft, in tegenstelling tot vorig jaar, negatief bijgedragen aan het resultaat op de aandelen ontwikkelde landen. Onderstaand wordt het verloop van de MSCI World Index weergegeven, zowel gemeten in Euro als gemeten met het valutarisico naar Euro afgedekt. Het rendement van de MSCI World in Euro bedroeg 31,07% tegenover een rendement in Euro van 23,25% waarbij het valutarisico naar Euro is afgedekt.

Het valutarisico op aandelen opkomende markten is, op basis van een afweging van complexiteit en kosten, niet afgedekt. Het verloop van MSCI Emerging Markets wordt onderstaand weergegeven gemeten in lokale valuta, alsmede gemeten in Euro. Het rendement van de MSCI Emerging Markets in Euro bedroeg 4,86% tegenover een rendement van -0,19% op basis van lokale valuta.

Aanpassingen in 2021

In 2021 is het strategisch beleggingsbeleid niet aangepast. Als gevolg van de positionering binnen de strategische bandbreedtes zijn in mei, september en november 2021 aandelen verkocht. De opbrengsten van deze verkopen zijn toegevoegd aan een geldmarktfonds.

Tevens is het funding level van FLM teruggebracht naar 100% via een agio-uitkering. Ook deze opbrengsten zijn toegevoegd aan een geldmarktfonds.

Gedurende het jaar is de omvang van de returnportefeuille niet buiten de gestelde bandbreedtes terechtgekomen.

(Extern) vermogensbeheer

Het vermogensbeheer is uitbesteed aan externe vermogensbeheerders. Het pensioenbureau analyseert de behaalde resultaten van de beheerders op maandbasis. Hierbij wordt tevens getoetst of de beheerders binnen de geldende beleggingsrestricties hebben gehandeld. De uitkomsten van deze toetsen waren tevredenstellend.

Duurzaam beleggen

Vermogensbeheerders die door het pensioenfonds zijn of worden aangesteld dienen de United Nations Principles of Responsible Investing (UN PRI) te onderschrijven. Hierdoor dienen de vermogensbeheerders zich te houden aan de volgende 6 principes met betrekking tot duurzaam beleggen (ESG). Deze principes zijn als volgt vertaald vanuit het Engels (Engelse tekst is leidend):

1. Ze zullen ESG issues integreren in de beleggingsanalyse en het besluitvormingsproces.
2. Ze zullen zich gedragen als actieve aandeelhouders en zullen ESG issues incorporeren in hun eigendomsbeleid en die ook uitoefenen.
3. Ze zullen passende toelichting vragen over ESG issues bij bedrijven waarin wordt geïnvesteerd.
4. Ze zullen de acceptatie en implementatie van deze principes binnen de beleggings-industrie promoten.
5. Ze zullen samenwerken om de effectiviteit van de implementatie van de principes te vergroten.
6. Ze zullen rapporteren over hun activiteiten en voortgang met betrekking tot de implementatie van de principes.

Als gevolg van de omvang van het pensioenfonds, wordt alleen belegd in beleggingsfondsen. Hierdoor is het moeilijk om een specifiek beleid te formuleren welke op alle beleggingen toegepast kan worden. Binnen de verschillende beleggingsfondsen wordt voldaan aan wet- en regelgeving inzake sancties en controversiële wapens.

Het pensioenfonds neemt de ongunstige effecten van beleggingsbeslissingen op duurzaamheidsfactoren niet in aanmerking. De verwachte, benodigde tijdsbesteding en (extern) te maken kosten voor dit onderwerp voor het opstellen van beleid, het monitoren, rapporteren over en het periodiek bepreken ervan worden als te belastend ingeschat. Dit gelet op de omvang, aard en schaal van activiteiten van het pensioenfonds. Er zijn geen plannen om de ongunstige effecten van beleggingsbeslissingen op duurzaamheidsfactoren wel mee te nemen.

4. KREDIETRISICO

Beschrijving risico

Bij de kredietrisico-items staat centraal dat een tegenpartij niet meer (volledig) aan zijn verplichtingen kan voldoen.

Beheersmaatregelen

Er wordt spreiding toegepast over tegenpartijen om het concentratierisico te beperken en er zijn criteria vastgesteld met betrekking tot de minimale kredietwaardigheid binnen de verschillende portefeuilles.

Realisatie van risico in 2021

In 2021 zijn er geen kredietverliezen opgetreden. Hiermee wordt bedoeld dat er geen verlies is opgetreden als gevolg van het niet ontvangen van een couponbetaling of aflossing, maar ook niet bij settlement van derivaten.

Ten aanzien van de kredietwaardigheid van de debiteuren van de beleggingen (vastrentende waarden, renteswaps en valutatermijncontracten) kan het volgende overzicht worden gegeven, op basis van de credit ratings van Moody's:

(Bedragen in duizenden €)

	31 december 2021 €	31 december 2020 €
AAA	417.678	386.808
AA	45.207	48.584
A	40.627	59.327
BBB	-	-
BB	-	-
B	-	-
CCC	-	-
Totaal	503.512	494.719

Het hogere bedrag bij de credit rating 'A' is het gevolg van de hogere marktwaarde van de geldmarktfondsen. De credit rating van de renteswaps wordt bepaald aan de hand van de credit ratings van de tegenpartijen en niet van het ontvangen onderpand. Het onderpand kent een hogere credit rating dan de tegenpartijen.

5. OPERATIONELE RISICO

Beschrijving risico

Het risico dat het beleid dan wel de bedrijfsvoering van het pensioenfonds en het pensioenbureau niet naar behoren functioneert. Het betreft hier de interne organisatie van het pensioenfonds en niet de taken die zijn uitbesteed. De risico's met betrekking tot de uitbesteding zijn hierboven al beschreven (onderdeel 1).

Het betreft hier zaken als het aangaan van betrekkingen met dubieuze partijen, het niet voldoen aan geschiktheidseisen door het bestuur, het niet tijdig opvullen van vacatures van het bestuur, ontoereikende informatievoorziening voor verwerking van mutaties dan wel besluitvorming, dat de kosten voor de uitvoering niet gefinancierd kunnen worden, onvoldoende gekwalificeerd personeel om taken uit te voeren, dat uitvoering van uitkeringen/betalingen/settlement niet plaats vindt/niet wordt afgehandeld of dat er onjuiste mutaties in de administratie worden vastgelegd.

Beheersmaatregelen

Op de verschillende onderdelen zijn verschillende beheersmaatregelen van toepassing zoals onder andere een selectiebeleid, een geschiktheidsbeleid (inclusief de mogelijkheid van invulling van functies door personen die niet uit een geleding komen), het gebruik van adviescommissies, de bepalingen in de uitvoeringsovereenkomst inzake opzegging, de mogelijkheid tot inhuur van externe expertise en het businesscontinuïteitsplan.

Realisatie van risico in 2021

In 2021 heeft zich geen van de beschreven risico's gemanifesteerd.

STRATEGISCHE RISICO'S

Strategische vraagstukken maken geen onderdeel uit van de perioderapportage over de key risks. Deze strategische vraagstukken worden behandeld in de periodieke update van het document 'houdbaarheid bedrijfsmodel' en de periodiek uit te voeren Eigenrisicobeoordeling (ERB).

De belangrijkste strategische risico's betreffen het opzeggen van de uitvoeringsovereenkomst door de werkgever en in bepaalde gevallen de keuzes van de sociale partner met betrekking tot het nieuwe pensioenstelsel.

Deze risico's hebben zich in 2021 niet gemanifesteerd.

IMPACT CORONAVIRUS

Twee jaar na het opkomen van het coronavirus heeft het pensioenfonds begin 2022 wederom geoordeeld dat de bovenstaande risico's nog steeds de belangrijkste risico's voor het pensioenfonds zijn. Het uitbestedingsrisico en het operationeel risico hebben zich vooralsnog niet voorgedaan, maar deze hebben door het coronavirus wel extra aandacht van het bestuur, de sleutelfunctie Risicobeheer en het pensioenbureau.

5 Informatie over de verwachte gang van zaken

Onder andere de onderstaande zaken zullen gedurende het jaar 2022 in de bestuursvergaderingen aan de orde komen.

Nieuw Pensioenstelsel

In juni 2020 heeft de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid de hoofdlijnennotitie van het pensioenakkoord gepubliceerd. Eind 2020 is het wetsvoorstel voor implementatie van de afspraken uit het pensioenakkoord ter internetconsultatie voorgelegd. Naar verwachting zal de minister begin 2022 het wetsvoorstel bij de Tweede Kamer indienen. Het pensioenfonds zal het wetsvoorstel en de parlementaire behandeling beoordelen en zal verdere ontwikkelingen monitoren. Tevens is het van belang dat er tijdig overleg met de sociale partners plaats vindt. Het primaat van de pensioenovereenkomst en dus de toekomstige opbouw ligt immers bij de sociale partners. Het bestuur van het pensioenfonds gaat alleen over de opgebouwde rechten.

ALM Studie

In de tweede helft van 2022 zal er gestart worden met het uitvoeren van een ALM studie. Een dergelijke studie wordt elke drie jaar uitgevoerd. In deze studie zal mogelijk ook gekeken worden naar de effecten van een eventuele overgang naar het nieuwe pensioenstelsel. Hiervoor is het van belang dat er een redelijke mate van duidelijkheid is over de uiteindelijke wetgeving. Dit om dubbele kosten te vermijden.

Wetsvoorstel bedrag ineens, RVU en verlofsparen

Op 17 november 2020 is het wetsvoorstel Wet bedrag ineens, RVU en verlofsparen door de Tweede Kamer aangenomen, maar dat voorstel moet nog door de Eerste Kamer worden behandeld. De wet zal waarschijnlijk in 2023 inwerking treden. Het pensioenfonds zal invulling geven aan de wettelijke bepalingen van de wet die gedeeltelijke afkoop mogelijk maken. Tevens zal daarbij de benodigde aandacht worden gegeven aan communicatie over mogelijkheden en de beperkingen die de regeling biedt.

Wetsvoorstel pensioenverdeling bij scheiding 2021

De behandeling van het wetsvoorstel zou na een eerste vertraging na het zomerreces van 2020 plaatshebben ten einde de wet per 1 januari 2021 in werking te laten treden. De behandeling heeft nog niet plaatsgevonden en de datum van inwerkingtreding is in eerste instantie doorgeschoven naar 1 januari 2022 en later naar juli 2022. Het pensioenfonds houdt de ontwikkelingen in de gaten en zal de nodige voorbereidingen treffen als meer duidelijk wordt over de definitieve wetgeving.

Geschiktheidsbeleid / deskundigheid

De aangepaste Beleidsregel geschiktheid is in 2019 door DNB ter consultatie aan de pensioensector voorgelegd. De aangepaste beleidsregel is in 2020 van kracht worden. Het is de verwachting dat de Pensioenfederatie een nieuwe handreiking / servicedocument zal publiceren. Het pensioenfonds zal dat document als handvat gebruiken om het geschiktheidsbeleid aan te laten sluiten op de aangepaste Beleidsregel geschiktheid.

In het kader van onderhoud en bevordering van de geschiktheid zullen in 2022 wederom drie 'permanente educatiedagen' voor het bestuur, het verantwoordingsorgaan en het pensioenbureau worden georganiseerd. Tijdens deze 'permanente educatiedagen' diepen (externe) deskundigen actuele onderwerpen uit.

Uitvoeren IT-beleid

Het bestuur heeft in 2021 een nieuw IT-beleid vastgesteld. In 2022 zal dit nieuwe beleid voor het eerst qua uitvoering doorlopen worden.

Interne Audit

In 2022 zullen 2 interne audits worden afgerond. Dit zijn de audits 'robuuste pensioenadministratie / datakwaliteit' en 'risicobeheerfunctie en systeem van interne controle'.

Haalbaarheidstoets

In 2022 zal de jaarlijkse haalbaarheidstoets worden uitgevoerd. Als de uitkomsten onder de vastgestelde grenzen uitkomen, zal in overleg met de sociale partners getreden moeten worden.

6 Bestuursaangelegenheden

Gedurende 2021 heeft het bestuur 7 maal vergaderd, waarvan drie maal gezamenlijk met het verantwoordingsorgaan. Tijdens deze vergaderingen zijn onder andere de volgende aangelegenheden behandeld.

Nieuw Pensioenstelsel

Eind 2020 heeft het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid de concept wettekst van de Wet toekomst pensioenen gepubliceerd. Het bestuur van het pensioenfonds heeft kennisgenomen van de concept wettekst en deze op hoofdlijnen beoordeeld.

Er is door vele personen/partijen gebruik gemaakt van de mogelijkheid om commentaar te geven op de concept wettekst. De beoordeling en eventuele verwerking hiervan in de nieuwe concept wettekst heeft meer tijd gekost dan eerder ingeschat. De nieuwe concept wettekst is/wordt voorgelegd bij AFM, DNB, de Belastingdienst, het College voor de Rechten van de Mens, de Raad voor de rechtspraak en de Raad van State. De Minister verwacht het definitieve wetsvoorstel begin 2022 bij de Tweede Kamer in te dienen. De verwachte inwerkingtredingsdatum is hierdoor een jaar opgeschoven (naar 1 januari 2023).

Naar aanleiding van de concept wettekst en commentaren daarop heeft het pensioenfonds een inventarisatie gemaakt van de mogelijke scenario's die op basis van deze concept wettekst voor het pensioenfonds kunnen ontstaan. Tevens heeft het pensioenfonds de werkgever en de ondernemingsraad gewezen op de ter internetconsultatie overgelegde concept wetgeving waarbij specifiek het overgangsrecht onder de aandacht is gebracht. Het primaat van de pensioenovereenkomst en dus de toekomstige opbouw ligt bij de sociale partners. Het bestuur van het pensioenfonds gaat alleen over de opgebouwde rechten. Er zijn nog geen berichten ontvangen waaruit blijkt dat de sociale partners in gesprek zijn over de (mogelijke) veranderingen als gevolg van het nieuwe pensioenstelsel.

Het bestuur heeft zich tijdens de Permanente Educatiedagen door externen laten informeren over de dan geldende laatste stand van zaken en voorziene ontwikkelingen en aanpassingen.

Code Pensioenfondsen

De Code Pensioenfondsen is verdeeld over acht thema's en 65 normen.

Het bestuur heeft begin 2021 beoordeeld in hoeverre voldaan wordt aan alle 65 normen. In het kader van het principe van 'comply of explain', heeft het bestuur uitgelegd waarom niet voldaan wordt aan de normen 31, 33 en 38. De uitkomsten van die beoordeling zijn in het jaarverslag van 2020 opgenomen.

De normen waar niet aan voldaan wordt hebben voornamelijk betrekking op diversiteit in het bestuur en het verantwoordingsorgaan. Omdat het pensioenfonds een gesloten pensioenfonds is en het al kleine deelnemersbestand relatief snel krimpt, wordt het steeds moeilijker om voor vacante functies personen te vinden die bijdragen aan de eisen van diversiteit. Derhalve legt het pensioenfonds middels 'explain' uit waarom het pensioenfonds niet aan deze normen kan voldoen.

SFDR

In maart 2021 is de SFDR (Sustainable Finance Disclosure Regulation), in het Nederlands de verordening 'Informatieverschaffing over duurzaamheid', van kracht geworden. Deze verordening is ook van toepassing op pensioenfondsen. Het doel van de verordening is het tegengaan van 'greenwashing' (je groener/duurzamer voordoen dan je werkelijk bent).

Het pensioenfonds heeft de regelgeving beoordeeld en gegeven de omvang van de organisatie besloten om de ongunstige effecten van beleggingsbeslissingen op duurzaamheidsfactoren niet in aanmerking te nemen. Dit is mogelijk omdat het pensioenfonds minder dan 500 werknemers heeft (het pensioenfonds heeft 2 werknemers in dienst). Wel moet er dan op de website expliciet worden vermeld dat het pensioenfonds de ongunstige effecten van beleggingsbeslissingen op duurzaamheidsfactoren niet in aanmerking neemt. Deze vermelding is terug te vinden op websitepagina over duurzaam beleggen.

In april 2021 heeft het bestuur, naar aanleiding van hetgeen pensioenfondsen van soortgelijke omvang op hun website melden, beoordeeld dat er geen wijziging benodigd is in de teksten die op de website zijn opgenomen.

Pensioenfonds Niemeijer

Als gevolg van een onderzoek van British American Tobacco Niemeijer naar een mogelijke sluiting van de onderneming, heeft Stichting Will Niemeijer Pensioenfonds een onderzoek naar de toekomstmogelijkheden gestart en heeft er een overleg plaatsgevonden om te bekijken of samenwerking of een fusie voor beide fondsen opportuun zou zijn. Beide fondsen hebben geconcludeerd dat hier vooralsnog geen sprake van is.

Sleutelfuncties (behandeling rapporten SF RB, Actuarieel en IA)

Gedurende 2021 hebben de sleutelfuncties Actuarieel en Risicobeheer periodiek gerapporteerd. De rapportages bevatten geen noemenswaardige bevindingen.

De sleutelfunctie Interne Audit heeft in het vierde kwartaal 2020 gerapporteerd over de eerste audit. Deze audit betrof de 'beheersing en monitoring binnen het proces van (onder)uitbesteding'. Uit deze audit zijn enkele bevindingen gekomen, welke voornamelijk zien op het aanvullen van beschrijvingen van het beleid. De opvolging van deze aanbevelingen is deels in 2020 gerealiseerd. Aan de resterende bevindingen is in 2021 adequaat invulling gegeven.

In 2021 is de audit "Cybersecurity & IT risico's" afgerond. Uit deze audit is naar voren gekomen dat er nog diverse verbeterlagen te maken zijn. Het pensioenfonds heeft KoutersvanderMeer aangetrokken om het pensioenfonds te assisteren bij het opstellen en operationaliseren van het IT-beleid. In 2021 is het nieuwe IT-beleid opgesteld en door het bestuur vastgesteld. In 2022 zal dit nieuwe beleid voor het eerst qua uitvoering doorlopen worden.

Wijzing ABTN

In april 2021 is de ABTN aangepast als gevolg van de opvolging van de aanbevelingen uit de interne audit 'beheersing en monitoring binnen het proces van (onder)uitbesteding'. Eind 2021 heeft de jaarlijkse update plaatsgevonden en is de ABTN vervolgens door het bestuur vastgesteld.

Herstelplan

Per 31 maart 2020 bedroeg de beleidsdekkingsgraad 110,0%. De dekkingsgraad behorende bij het vereist eigen vermogen bedroeg per diezelfde datum 111,1%. Hierdoor lag de beleidsdekkingsgraad onder de dekkingsgraad die bij het vereist eigen vermogen hoort en bevond het pensioenfonds zich in een situatie van tekort.

Als een pensioenfonds een dergelijk tekort heeft, moet er een herstelplan worden opgesteld en bij DNB worden ingediend. Een herstelplan is een door DNB voorgeschreven (theoretische) manier van berekenen, waarmee een inschatting gemaakt kan worden van de toekomstige ontwikkeling van de dekkingsgraad. Daarbij wordt gerekend met de rentetermijnstructuur van DNB en mag gerekend worden met de maximale rendementen voor aandelen, zoals voorgeschreven door de Commissie parameters. De berekening maakt een projectie over een periode van 10 jaar. Het doel van het herstelplan is dat het pensioenfonds kan aantonen dat het binnen de termijn van 10 jaar op eigen kracht weer voldoende buffervermogen kan opbouwen. Lukt dat niet, dan moet het pensioenfonds maatregelen nemen zodat de berekening wel tot voldoende buffer leidt.

Het herstelplan is eind juni 2020 bij DNB ingediend. Eind augustus 2020 is bericht van DNB ontvangen dat het herstelplan is goedgekeurd.

Aangezien er ultimo 2020 nog steeds sprake was van een tekort, heeft het pensioenfonds begin 2021 een nieuw (geüpdatet) herstelplan bij DNB ingediend. Het herstelplan had een projectieperiode van 10 jaar en houdt rekening met een rendement op aandelen van 5,6%. Conform de guidance van DNB is in het herstelplan geen rekening gehouden met de aanpassing van de UFR methodologie per 1 januari 2021.

Het (geüpdatet) herstelplan liet zien dat de beleidsdekkingsgraad in 1 jaar van 106,9% door beleggingsrendement zou stijgen tot boven de dekkingsgraad behorende bij het vereist eigen vermogen (110,1%; per 31-12-2020). Daarom was het niet noodzakelijk om extra maatregelen te nemen.

In mei 2021 heeft DNB dit herstelplan goedgekeurd.

Ultimo juni 2021 was het eerste kwartaaleinde waarbij de beleidsdekkingsgraad lag boven de dekkingsgraad behorende bij het vereist eigen vermogen. Hierdoor is het herstelplan komen te vervallen. Ultimo 2021 lag de beleidsdekkingsgraad nog steeds boven de dekkingsgraad behorende bij het vereist eigen vermogen.

Haalbaarheidstoets per 1 januari 2021

Op basis van het FTK dient het pensioenfonds een risicohouding vast te leggen, welke is opgesplitst in een korte termijn risicohouding en een lange termijn risicohouding. Het pensioenfonds heeft, voorafgaand aan de vaststelling van de risicohouding in 2015, daarover overleg gehad met de sociale partners (werkgevers, vakbond en ondernemingsraad) en het verantwoordingsorgaan van het pensioenfonds. De risicohouding voor de korte termijn is uitgedrukt in een maximum percentage voor het vereist eigen vermogen. De risicohouding voor de lange termijn is uitgedrukt in drie (onder-)grenzen voor het pensioenresultaat, zoals beschreven in de artikelen 30b en 30c Regeling Pensioenwet.

Het bestuur heeft destijds, in lijn met de uitkomsten van het overleg met de sociale partners en het verantwoordingsorgaan, de volgende elementen van de risicohouding vastgesteld:

1. De ondergrens bij het verwacht pensioenresultaat op fondsniveau, waarbij wordt voldaan aan het vereist eigen vermogen, bedraagt 90%;
2. De ondergrens bij het verwacht pensioenresultaat op fondsniveau, waarbij het startpunt de feitelijke financiële positie van het pensioenfonds is, bedraagt 95%;
3. De maximale afwijking van het pensioenresultaat op fondsniveau in het slechtweerscenario, waarbij het startpunt de feitelijke financiële positie is, bedraagt 25%;
4. Voor de korte termijn risicohouding geldt een maximum voor het vereist eigen vermogen van 25%.

De voornoemde ondergrenzen en maxima zijn, vóór de definitieve vaststelling door het bestuur, met behulp van een aanvangshaalbaarheidstoets onderzocht. Vóór de definitieve vaststelling van de aanvangshaalbaarheidstoets is door het pensioenfonds gecontroleerd of voldaan werd aan de vereisten volgens artikel 30c, eerste lid van het Besluit financieel toetsingskader. Hierbij dient het verschil tussen de ondergrens en het verwacht pensioenresultaat vanuit de situatie van het vereist eigen vermogen in procentpunten hoger te zijn dan het verschil tussen de ondergrens en het verwacht pensioenresultaat vanuit de feitelijke financiële positie in procentpunten. Omdat hieraan voldaan werd (10% ten opzichte van 9%) heeft het bestuur genoemde ondergrenzen en de maxima voor de risicohouding vastgesteld.

Jaarlijks moet worden berekend of nog voldaan wordt aan de: 'Ondergrens verwacht pensioenresultaat, vanaf feitelijke financiële positie' en de 'Maximale afwijking in slechtweerscenario, vanaf feitelijke financiële positie'. Onderstaand worden de resultaten van de aanvangshaalbaarheidstoets en de hoogte van het vereist eigen vermogen in het kader van de korte termijn risicohouding per 1 januari 2015 en de jaarlijkse haalbaarheidstoets per 1 januari 2021 weergegeven. De percentages zijn afgerond op gehele procenten:

	Jaarlijkse Haalbaarheids- toets 2021	Uitkomst aanvangs- haalbaarheidstoets 2015	Gedefinieerde (onder)grenzen
	%	%	%
1. Ondergrens verwacht pensioenresultaat, vanaf VEV	Nvt	100	90
2. Ondergrens verwacht pensioenresultaat, vanaf feitelijke positie	98	104	95
3. Maximale afwijking in slechtweerscenario, vanaf feitelijke positie	12	19	25
4. Maximum hoogte van het VEV (1 jaar)	10	10	25

Uit de tabel blijkt dat met de uitkomsten van zowel de aanvangshaalbaarheidstoets (2015) als van de jaarlijkse haalbaarheidstoets (2021) voldaan wordt aan de gedefinieerde (onder-)grenzen en maxima.

Beoordeling ISAE/SOC rapportages

In de vergadering van april 2021 heeft het bestuur de ISAE/SOC-rapportages en de eventuele bridgeletters van de pensioenuitvoeringsorganisatie, de vermogensbeheerders en de custodian over boekjaar 2020 behandeld. Hierbij is specifiek gekeken naar de verklaringen en eventuele bevindingen van de onafhankelijke accountants en zijn naar aanleiding van de rapportage van twee vermogensbeheerders additionele vragen gesteld.

Evaluatie adviescommissies

In de reglementen van de twee adviescommissies zijn vragen voor de jaarlijks zelfevaluatie opgenomen.

Naast de zelfevaluatie van de commissies beoordeelt het bestuur jaarlijks of en in hoeverre de commissies de taakopdracht hebben volbracht. Het bestuur heeft per commissie stilgestaan bij de taakopdracht die in het betreffende reglement voor de commissie is opgenomen en heeft beoordeeld of de commissies daar invulling aan geven of niet.

Het bestuur heeft vastgesteld dat de adviescommissies hun taakopdracht in 2020 naar behoren hebben uitgevoerd.

Evaluatie Dion

Jaarlijks evalueert het bestuur de dienstverlening door Dion. In 2021 heeft het bestuur de dienstverlening van Dion geëvalueerd over 2020. De conclusie is dat het bestuur tevreden is over de dienstverlening van Dion over 2020.

Bezetting bestuur, VO en commissies

Gedurende 2021 is meerdere malen stilgestaan bij de bezetting van het bestuur, het verantwoordingsorgaan en de adviescommissies. Daarbij is gekeken naar het naderende einde van zittingstermijnen en de te ondernemen acties om niet-ingevulde posities te vermijden.

Beoordeling 'Proxy Voting and Engagement Principles' en het 'Stewardship' report.

In het kader van het lange termijn betrokkenheidsbeleid beoordeelt het bestuur jaarlijks of ze zich kunnen vinden in de 'Proxy Voting and Engagement Principles' zoals vastgesteld door State Street Global Advisors (SSGA). Daarnaast beoordeelt het bestuur jaarlijks het 'Stewardship' rapport van SSGA. Beide beoordelingen zijn uitgevoerd. Het bestuur kan zich vinden in de 'Proxy Voting and Engagement Principles' en heeft ten aanzien van het 'Stewardship' rapport SSGA verzocht om in de toekomst een duidelijkere verantwoording over de gehanteerde 'principles' in het rapport op te nemen.

UNPRI check

Het bestuur beoordeelt jaarlijks of alle vermogensbeheerders waarvan het pensioenfonds gebruik maakt de UNPRI (nog steeds) onderschrijven. Ook dit jaar bleek weer dat alle vermogensbeheerders de UPPRI onderschrijven.

Evaluatie vermogensbeheerders

Het bestuur evalueert de vermogensbeheerders, sinds begin 2020, elke twee jaar op basis van vooraf opgestelde criteria. Voorheen was er sprake van een doorlopende evaluatie. In 2021 zijn twee van de vijf vermogensbeheerders geëvalueerd. Uit deze evaluaties zijn geen actiepunten naar voren gekomen.

Statuten

In juli 2021 zijn de statuten aangepast. De voornaamste aanpassingen betreffen de regeling voor ontstentenis en belet, het ontslag van VO-leden (aangepast conform Code Pensioenfonds), de verduidelijking dat elk bestuurslid 1 stem heeft (geen gewogen stemverhoudingen), dat vergaderingen ook digitaal gehouden kunnen worden en de adviescommissies hebben nu ook een statutair basis. In december 2021 zijn de statuten nogmaals aangepast om te regelen dat in bijzondere gevallen het maximaal aantal herbenoemingen van 2 voor leden van het bestuur en het verantwoordingsorgaan mag worden overschreden.

Ultimate Beneficial Owners

De implementatiewet met betrekking tot de Europese richtlijn tegen het witwassen bepaalt dat ook stichtingen de 'Ultimate Beneficial Owners' (uiteindelijke begunstigten) moeten registreren. Aangezien onze deelnemers de uiteindelijke begunstigten zijn was het onduidelijk of, en zo ja hoe, dit voor pensioenfonds van toepassing was. De minister heeft hier duidelijkheid over gegeven. Pensioenfonds moeten de bestuursleden registreren als 'Ultimate Beneficial Owners'. Het pensioenfonds heeft in 2021 alle bestuursleden als zodanig geregistreerd.

UPO traject

Het bestuur heeft zich laten informeren over het verloop van het UPO traject. Het UPO traject is goed verlopen. De UPO's zijn tijdig verstuurd. Het bestuur heeft echter de wens uitgesproken om de afstemming met de pensioenuitvoeringsorganisatie over de UPO formats (nog) eerder in het betreffende kalenderjaar plaats te laten vinden.

Kostenvoorziening

Het pensioenfonds beoordeeld elke drie jaar of de kostenvoorziening (excassovoorziening) nog passend is. In 2021 was het weer tijd om deze beoordeling uit te voeren. Het pensioenfonds heeft een extern actuariel adviesbureau gevraagd hier onderzoek naar te doen. De uitkomst van het onderzoek was dat de huidige kostenvoorziening van 2% nog adequaat is. De sleutelfunctiehouder Actuariel heeft het onderzoek beoordeeld en heeft ingestemd met het advies van het extern actuariel adviesbureau, waarna het bestuur de kostenvoorziening ongewijzigd heeft vastgesteld op 2%.

Flexibiliseringsfactoren 2022

Jaarlijks stelt het bestuur de flexibiliseringsfactoren geldend vanaf 1 januari van het volgende jaar vast. In de bestuursvergadering van november zijn de flexibiliseringsfactoren voor 2022 vastgesteld.

Zelfevaluatie bestuur

Het bestuur heeft conform het geschiktheidsbeleid de procedure voor de zelfevaluatie over 2021 vastgesteld. Er is besloten om de zelfevaluatie over 2021 onder begeleiding van een externe partij uit te voeren.

Ongeclaimde pensioenen

Het pensioenfonds heeft een aantal ongeclaimde uitkeringen geadministreerd. De redenen hiervoor zijn verschillend. Zo kan het zijn dat deelnemers niet kunnen worden getraceerd (adres onbekend) of dat deelnemers hebben (nog) niet gereageerd op diverse brieven van het pensioenfonds. Het pensioen voor deze personen wordt dan (nog) niet uitgekeerd.

Het aantal ongeclaimde pensioenen is sinds vorig jaar gelijk gebleven. Voor het pensioenfonds gaat het om een niet materieel bedrag.

Het bestuur heeft het beleid om de waarde van het recht op de niet gedane uitkeringen en de toekomstige uitkeringen niet mee te nemen in de bepaling van de dekkingsgraad als het pensioen 5 jaar na de AOW datum van een persoon nog niet is ingegaan. Per ultimo 2021 betreft dit 3 dossiers. Als de deelnemers zich alsnog melden, zal de pensioenuitkering alsnog worden opgepakt. Er is een extra criterium toegevoegd ingeval het een (bijzonder) partnerpensioen betreft. Het (bijzonder) partnerpensioen moet minimaal 2 jaar geleden zijn ontstaan voordat dit recht 'vervalt' uit de berekening van de dekkingsgraad.

Toeslagverlening 1 januari 2022

Sinds 1 januari 2015 is de pensioenregeling gebaseerd op de middelloodsystematiek. De pensioenopbouw wordt jaarlijks per 1 januari voor actieve deelnemers verhoogd met een reglementaire onvoorwaardelijke toeslag van 3%. Het betreft hier een verhoging van de pensioenen die vanaf 1 januari 2015 onder de werking van de nieuwe pensioenregeling worden opgebouwd.

Indien en zodra deze deelnemers bij de werkgever uit dienst treden dan wel (gedeeltelijk) arbeidsongeschikt worden, vervalt de reglementaire onvoorwaardelijke toeslag en is het voorwaardelijke toeslagbeleid van het pensioenfonds van toepassing zoals voor niet-actieve deelnemers geldt. Voor het deel dat een gedeeltelijk arbeidsongeschikte deelnemer nog wel werkt en pensioen opbouwt, geldt nog wel de reglementaire onvoorwaardelijke toeslag van 3%. De tot en met 31 december 2014 opgebouwde pensioenaanspraken van de actieve deelnemers vallen onder de werking van het voorwaardelijke toeslagbeleid van het pensioenfonds.

Voor de pensioenaanspraken van niet-actieve deelnemers en overige premievrije rechten geldt het voorwaardelijke toeslagbeleid van het pensioenfonds, dat gebaseerd is op de financiële situatie van het pensioenfonds per ultimo november van het jaar voorafgaand aan de datum van de eventuele toeslagverlening (per 1 januari).

Eind 2021 heeft het bestuur besloten om een gedeeltelijke voorwaardelijk toeslag toe te kennen van 2.02%. De stijging van de reglementaire toeslagmaatstaf bedroeg 3,28%. Er is geen inhaalindexatie toegekend. Elders in dit jaarverslag wordt nadere toelichting gegeven op de toeslagverlening.

Franchise en maximum pensioengevend salaris

In december 2021 heeft het bestuur de franchise en het maximum pensioengevend salaris voor 2022 voorlopig vastgesteld op respectievelijk € 14.802,- (franchise) en € 114.866,- (maximum pensioengevend salaris). De reden dat de vaststelling voorlopig is, is gelegen in het feit dat de definitieve bedragen toen nog niet officieel door de overheid waren gepubliceerd. Inmiddels is dat wel het geval en zijn genoemde bedragen in lijn met de betreffende publicaties.

Missie Visie Strategie

Het pensioenfonds dient, in kader van de Code Pensioenfonds, de effectiviteit van het beleid periodiek te toetsen en in het jaarverslag aan te geven of en in hoeverre de vastgestelde doelen zijn bereikt.

In de bestuursvergadering van december 2021 heeft het bestuur stilgestaan bij de missie, de visie en de strategie van het pensioenfonds.

Na evaluatie van de doelstellingen van het fonds heeft het bestuur kunnen vaststellen dat één van de doelstellingen niet volledig is behaald. Het gaat om de volgende doelstelling:

- Het zoveel mogelijk realiseren van de ambities ten aanzien van toeslagverlening.

Het bestuur heeft, rekening houdend met de groeiende aandacht voor niet financiële risico's en het door het bestuur in 2021 vastgestelde IT-beleid, de afzonderlijke onderdelen van de missie, visie en de strategie beoordeeld op actualiteit en relevantie. Op basis daarvan heeft het bestuur de strategie van het pensioenfonds op enkele punten aangevuld. Door deze aanvullingen wordt in de strategie van het pensioenfonds gepaste aandacht gegeven aan de beheersing van de niet financiële risico's, waaronder ook IT-risico's.

Elders in dit jaarverslag wordt nadere toelichting gegeven op de beoordeling van deze doelstellingen.

Beleggingsplan 2022

In december 2021 is het beleggingsplan voor 2022 vastgesteld. Dit beleggingsplan is overwegend gelijk aan het beleggingsplan 2021. Een van de grotere verschillen betreft het uitvoeren van een ALM studie (welke in 2022 gestart zal worden).

Overige zaken

In 2021 heeft het bestuur meerdere malen aandacht gehad voor de continuïteitsrisico's binnen de eigen organisatie als ook de uitbestedingspartijen.

Gedurende het jaar zijn er geen bijzonderheden gemeld door de functionaris gegevensbescherming of de compliance officer.

Eind 2021 heeft het pensioenfonds met de ondernemingsraad van BAT NL overeengekomen hoe een afvaardiging namens de werknemers gekozen kan worden ingeval er geen ondernemingsraad meer is.

7 Pensioenparagraaf

Het pensioenfonds voerde gedurende het verslagjaar één pensioenregeling uit, waarbinnen door actieve deelnemers aanspraken worden opgebouwd; namelijk het 'Pensioenreglement 2018 versie 2020'.

Sinds 1 januari 2010 biedt de werkgever nieuwe medewerkers een andere pensioenregeling aan, die niet door het pensioenfonds wordt uitgevoerd.

De pensioenovereenkomst houdt een uitkeringsovereenkomst in. De belangrijkste kenmerken zijn als volgt:

	Reglement 2018
Pensioensysteem	Middellood
Pensioenleeftijd	68
Pensioengevend salaris	12 maal basismaandsalaris plus evt. 13 ^{de} maand, vakantietoeslag
Toeslagverlening op aanspraken vanaf 1 januari 2015 zolang deelnemer actief is	3% onvoorwaardelijk over opgebouwde aanspraken vanaf 1 januari 2015
Toeslagverlening op premievrije aanspraken	Voorwaardelijk (CPI alle huishoudens afgeleid; periode oktober tot oktober)
Franchise ouderdomspensioen (per 1/1/21)	€ 14.544,-
Pensioengrondslag (per 1/1/21)	Maximum pensioengevend salaris € 112.189 minus franchise
Opbouwpercentage vast salaris	1,875%
Partnerpensioen	Tijdens dienstverband 70% van het te bereiken ouderdomspensioen
Wezenpensioen	Tijdens dienstverband 14% van het te bereiken ouderdomspensioen
Eigen bijdrage	Geen
Premievrije voortzetting bij arbeidsongeschiktheid	Dit hoeft niet te worden aangevraagd, maar verleend op basis van de ontvangen gegevens van het UWV.

Het Pensioenreglement 2018 van het pensioenfonds is van toepassing op diegene die op 31 december 2017 deelnemer was in de zin van Pensioenreglement 2015 en op 1 januari 2018 een arbeidsovereenkomst met de werkgever had.

Wijzigingen in de reglementen

Er zijn in 2021 geen wijzigingen in de reglementen doorgevoerd.

Ontwikkelingen op het gebied van wet- en regelgeving

Toekomstbestendig pensioenstelsel

Op 5 juni 2019 heeft de Minister de Tweede Kamer via een brief op de hoogte gesteld van het principeakkoord met betrekking tot de vernieuwing van het pensioenstelsel. Op 18 juni 2019 heeft de laatste vakbond ingestemd met het principeakkoord waardoor het een definitief akkoord is geworden. Het akkoord betreft de AOW en het tweede pijler pensioen.

Op 6 juni 2020 heeft de minister de Hoofdpijnennotitie uitwerking pensioenakkoord gepubliceerd. Deze hoofdpijnennotitie is opgesteld door de stuurgroep, die bestaat uit vertegenwoordigers van werkgevers- en werknemersorganisaties, het kabinet en vijf adviserende leden. In de stuurgroep zijn de afspraken uit het pensioenakkoord met betrekking tot de hervorming van de tweede pijler nader uitgewerkt. Op 16 december 2020 is de wettekst Wet Toekomst Pensioenen tezamen met een memorie van toelichting ter internetconsultatie aangeboden. De wettekst behandelt niet alleen de juridische uitwerking van het pensioenakkoord en de hoofdpijnennotitie, maar omvat ook een standaardisatie van het nabestaandenpensioen. De internetconsultatie is op 12 februari 2021 gesloten. Er zijn daarop veel reacties gekomen. Het ministerie heeft de tijd genomen om de reacties te beoordelen en aanpassingen in de concept wetgeving door te voeren. Eind november heeft de ministerraad besloten om de concept wetgeving naar de Raad van State te sturen. De minister verwacht voor de zomer van 2022 de concept wetgeving aan de Tweede Kamer aan te bieden. De behandeling zal eveneens in 2022 moeten plaatshebben, aangezien de beoogde datum van inwerkingtreding van de wet op 1 januari 2023 is gesteld.

Overige onderwerpen

Naast het toekomstbestendig pensioenstel hebben de volgende pensioenonderwerpen de aandacht van de beleidsmakers:

1. Wetsvoorstel pensioenverdeling bij scheiding 2021;
2. Wet bedrag ineens, RVU en verlofsparen.

Op 21 april 2020 heeft minister Koolmees een brief aan de Tweede Kamer gestuurd naar aanleiding van het besluit van de Tweede Kamer om de behandeling van het Wetsvoorstel pensioenverdeling bij scheiding 2021 uit te stellen tot na het zomerreces van 2020. In de brief geeft de minister aan dat door de uitgestelde behandeling de beoogde inwerkingtreding van 1 januari 2021 niet meer haalbaar is en de inwerkingtreding wordt aangepast naar 1 januari 2022. Op 8 juli 2021 heeft minister Koolmees een kamerbrief gestuurd, waarin hij aangeeft dat de beoogde inwerkingtredingsdatum is verschoven naar 1 juli 2022.

17 november 2020 is het Wetsvoorstel bedrag ineens, RVU en verlofsparen door de Tweede Kamer aangenomen. Bespreking van het aangenomen wetsvoorstel in de Eerste Kamer stond voor 12 januari 2021 gepland. Tijdens die bespreking heeft de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid aangegeven dat hij met een aangepast wetsvoorstel komt voor een zorgvuldige invoering van de wetgeving. Het gevolg daarvan is dat de inwerkingtreding is uitgesteld naar 1 januari 2023. De Eerste Kamer is akkoord gegaan met uitstel onder toezegging van de minister dat er in de tussenliggende periode (2021 of 2022) een wetswijziging komt die de gesignaleerde uitvoeringsproblemen adresseert.

Mutatieoverzicht deelnemers 2021

	Actieven en arbeids- ongeschikten	Gewezen deelnemers	Pensioen- gerechtigden	Totaal
Beginstand	56	1.092	1.195	2.343
Ontslag	-1	1	-	-
Ingang pensioen	-4	-51	75	20
Overlijden	-	-1	-50	-51
Andere oorzaken	-1	2	-5	-4
Waardeoverdracht	-	-	-	-
Eindstand	50	1.043	1.215	2.308

De 'andere oorzaken' bij de daling van het aantal 'Pensioengerechtigden' betreft voornamelijk de beëindiging van wezenpensioen.

8 Communicatie

In de communicatie met de deelnemers streeft het fonds ernaar om deelnemers zo volledig en duidelijk mogelijk te informeren over hun pensioensituatie nu en in de toekomst. Maatschappelijke ontwikkelingen en wettelijke vereisten hebben invloed op de vorm en inhoud van de pensioencommunicatie. Hierdoor is het communicatieproces al lang geen statisch proces meer en is het voortdurend aan verandering onderhevig. Het communicatiebeleid van het pensioenfonds is erop gericht om de communicatie af te stemmen op deze ontwikkelingen.

Het communicatiebeleid volgt de levenscyclus van deelnemers. Deze begint bij aanvang van het deelnemerschap en eindigt bij overlijden, bij afkoop kleine pensioenen of bij waardeoverdracht. Zowel tijdens als ná actieve deelname informeert het pensioenfonds de deelnemers over de voor hen relevante wijzigingen in de pensioenregeling en/of wijzigingen in de pensioensituatie. Het pensioenfonds communiceert proactief, actief, reactief en passief met haar deelnemers.

Proactieve communicatie

Het pensioenfonds communiceert proactief met de (gewezen) deelnemer, ex-partner of pensioengerechtigde indien het pensioenfonds via derden relevante informatie heeft ontvangen die invloed heeft op de pensioensituatie. Een voorbeeld hiervan is een melding van een echtscheiding die het pensioenfonds via de Basis Registratie Personen bereikt. Het pensioenfonds informeert de (gewezen) deelnemer, pensioengerechtigde en de ex-partner proactief over de consequenties bij echtscheiding en de mogelijk te ondernemen acties door beide betrokken partijen.

Actieve en reactieve communicatie

De actieve en reactieve communicatie is de meest voorkomende wijze waarop het pensioenfonds communiceert. Actieve communicatie is voornamelijk periodiek van aard en is erop gericht om (gewezen) deelnemers, pensioengerechtigden en ex-partners te informeren en / of tot actie te bewegen. Voorbeelden hiervan zijn de nieuwsbrieven en het uniform pensioenoverzicht (UPO).

De reactieve communicatie van het pensioenfonds volgt op een gebeurtenis dan wel een melding of verzoek van een (gewezen) deelnemer, pensioengerechtigde of ex-partner. Degenen die een uitkering ontvangen, krijgen hun uitkeringsspecificatie bij aanvang van de uitkering, in januari van elk jaar met een toelichting en bij een tussentijdse wijziging van de uitkering.

Passieve communicatie

De passieve communicatie heeft betrekking op de website van het pensioenfonds. De website kan op ieder moment worden geraadpleegd en belanghebbenden kunnen direct informatie downloaden zonder daarvoor een verzoek in te dienen. Het pensioenfonds heeft alleen invloed en controle op de informatie die wordt aangeboden. Op de vraag of de beschikbaar gestelde informatie betrokkenen bereikt / kan bereiken, heeft het pensioenfonds geen invloed, behalve dat het pensioenfonds in de andere vormen van communicatie verwijst naar de website.

Standaard communicatie

Het pensioenfonds maakt voor de regelmatig voorkomende gebeurtenissen gebruik van communicatiesjablonen die, zowel in opzet (exclusief de iconen) als qua taalgebruik, in lijn zijn met het UPO. Het doel hiervan is om de duidelijkheid, helderheid, herkenbaarheid en de begrijpelijkheid van de communicatie te vergroten.

Het fonds verstrekt ten minste informatie bij de volgende gebeurtenissen:

- Jaarlijkse verzending van het UPO;
- Waardeoverdracht, zowel inkomend als uitgaand;
- Echtscheiding en einde partnerschap;
- Einde deelneming;
- Ingang pensioen;
- Verhuizen naar een andere lidstaat binnen de EU;
- Afkoop.

Maatwerk / niet standaard communicatie

Niet standaard communicatie heeft in de meeste gevallen betrekking op massaverzending. Het betreft hier de nieuwsbrieven en melding van eventuele wijzigingen in de fondsdocumenten en van ontwikkelingen in het kader van het toeslagenbeleid. Naast dat de communicatie binnen het pensioenbureau door meerdere mensen op juistheid en begrijpelijkheid wordt gecontroleerd, wordt de communicatie ook door het bestuur of een afvaardiging daarvan (communicatiecommissie) beoordeeld en geaccordeerd.

Bij maatwerk naar individuele deelnemers wordt de communicatie op juistheid en begrijpelijkheid gecontroleerd via het vier-ogen-principe. Indien de medewerkers van het pensioenbureau het nodig achten, wordt het bestuur dan wel de communicatiecommissie gevraagd om de maatwerk communicatie naar een individuele deelnemer te beoordelen en te accorderen.

Wet Pensioencommunicatie

De Wet Pensioencommunicatie is per 1 juli 2015 in werking getreden. De relevante bepalingen van deze wet zijn gefaseerd ingevoerd en verwerkt in de communicatie van het pensioenfonds.

Wettelijk is bepaald dat pensioenfondsden vanaf september 2019 via www.mijnpensioenoverzicht.nl scenariobedragen op basis van een uniforme rekenmethodiek bekend moeten maken. Dit geldt voor het UPO vanaf 2020. Het pensioenfonds communiceert de scenariobedragen via www.mijnpensioenoverzicht.nl en heeft deze bedragen in het UPO vanaf 2020 opgenomen.

9 Actuariële paragraaf

Actuariële analyse

In onderstaand overzicht is de actuariële analyse van het saldo van baten en lasten opgenomen.

(Bedragen in duizenden €)

	2021 €	2020 €
Premieresultaat		
Premiebijdragen werkgevers en koopsommen	1.831	1.739
Premiebijdragen werknemers	-	-
Pensioenopbouw in het jaar	-1.112	-1.092
Ottrekking voorziening pensioenverplichtingen voor pensioenuitvoeringskosten	347	335
Pensioenuitvoeringskosten	-1.350	-1.205
Interestresultaat		
Beleggingsresultaten	22.103	37.434
Rentetoevoeging voorziening pensioenverplichtingen	3.237	1.861
Indexering en overige toeslagen	-11.159	-
Wijziging marktrente	37.893	-63.339
Overig resultaat		
Resultaat op waardeoverdrachten	-	-
Omrekening overlevingstafels	-	12.615
Overige baten	-	-
Wijziging herverzekeringsdeel technische voorzieningen	-	-
Overige lasten	-633	-444
Totaal saldo van baten en lasten	51.157	-12.096

Beleid ten aanzien van toeslagverlening

Voor de actieve deelnemers geldt een reglementaire onvoorwaardelijke toeslag van 3% op alle pensioenaanspraken die vanaf 1 januari 2015 zijn opgebouwd. Deze toeslag wordt jaarlijks per 1 januari toegekend aan de deelnemers die op dat moment nog een dienstverband met de werkgever hebben. Deze onvoorwaardelijke toeslag wordt geheel door de werkgever betaald en maakt onderdeel uit van de premie.

De eventuele toeslag vanuit het fondsbeleid is voorwaardelijk en wordt jaarlijks door het bestuur vastgesteld. Hierbij maakt het bestuur gebruik van de volgende toeslagenstaffel, maar het bestuur kan hiervan afwijken. Een afwijkend besluit maakt niet dat de toeslagverlening onvoorwaardelijk wordt. De voorwaardelijke toeslag wordt uit rendement gefinancierd.

Hoogte dekkingsgraad	Toeslag mechanisme
< 110 % beleidsdekkingsgraad	Geen toeslag volgens wettelijke bepalingen
Tussen 110% beleidsdekkingsgraad en de dekkingsgraad behorende bij de toekomstbestendig indexeren grens	Gedeeltelijke toeslagverlening volgens principe "Toekomstbestendig indexeren" volgens wettelijke bepalingen
De beleidsdekkingsgraad is gelijk aan de dekkingsgraad behorende bij de toekomstbestendig indexeren grens	Volledige toeslag volgens wettelijke bepalingen
De beleidsdekkingsgraad ligt boven dekkingsgraad behorende bij de toekomstbestendig indexeren grens	Volledige toeslag plus inhaaltoeslag volgens wettelijke bepalingen

De toeslagenambitie is 100% van de maatstaf.

De premiebijdragen van werkgevers en werknemers over 2021 bedragen in totaal 89,8% van de loonsom (2020: 71,7%). De kostendeekkende, gedempte kostendeekkende en feitelijke pensioenpremies over 2021 en 2020 waren als volgt, conform artikel 130 van de Pensioenwet:

(Bedragen in duizenden €)

	2021	2020
	€	€
Kostendeekkende premie	2.227	2.084
Gedempte kostendeekkende premie	1.831	1.739
Feitelijke premie	1.831	1.739

Kostendeekkende premie

De samenstelling van de kostendeekkende premie is als volgt bepaald:

(Bedragen in duizenden €)

	2021	2020
	€	€
Actuariële premie	1.112	1.092
Opslag kosten	1.003	870
Solvabiliteitsopslag	112	122
Totaal	2.227	2.084

	2021	2020
	%	%
Interne rentevoet volgens DNB yieldcurve (enkelvoudig) primo jaar	0,3	0,9

De personeelskosten maken onderdeel uit van de uitvoeringskosten die, na verrekening van de excassovrijval, als 'opslag kosten' in de premie zijn verwerkt.

Sinds 1 januari 2015 is er sprake van een middellood pensioenregeling met een reglementaire onvoorwaardelijke toeslag van 3% over de pensioenaanspraken die onder werking van pensioenreglement 2015 en 2018 zijn opgebouwd. Deze toeslag wordt jaarlijks per 1 januari toegekend aan de deelnemers die op dat moment nog een dienstverband met de werkgever hebben. De reglementaire onvoorwaardelijke toeslag is niet van toepassing op de pensioenaanspraken die vóór 1 januari 2015 zijn opgebouwd.

Gedempte kostendeekkende premie

De samenstelling van de gedempte kostendeekkende premie is als volgt bepaald:

(Bedragen in duizenden €)

	2021	2020
	€	€
Actuariële premie	752	781
Opslag kosten	1.003	870
Solvabiliteitsopslag	76	88
Totaal	1.831	1.739

	2021	2020
	%	%
10-jaars gemiddelde van de DNB RTS primo jaar	1,9	2,2

Het verschil tussen de kostendeekkende premie en gedempte kostendeekkende premie is de toegepaste rekenrente. In de kostendeekkende premie wordt de door DNB gepubliceerde yieldcurve als basis genomen. Bij de gedempte kostendeekkende premie wordt gebruik gemaakt van het 10-jaars gemiddelde van de DNB RTS.

Feitelijke premie

De feitelijke premie over 2021 is als volgt berekend en is gelijk aan de gedempte kostendeekkende premie:

- Werkelijke kosten één jaar pensioenopbouw (coming service);
- Werkelijke kosten reglementaire onvoorwaardelijke toeslagverlening van 3%;
- Solvabiliteitsopslag van 10,1%;
- Proportionele verrekening administratie- en uitvoeringskosten met de excassovrijval;
- Discontering tegen 1,9% (10-jaars voortschrijdend gemiddelde van de DNB RTS);
- Prognosetafel AG2020, startjaar 2021 met sterftecorrectiefactoren voor mannen ten opzichte van de Nederlandse bevolking met het Mercer ES2019 op basis van inkomensklasse "Midden" en voor vrouwen een correctie ten opzichte van de Nederlandse bevolking met het Mercer ES2019 op basis van inkomensklasse "Hoog" voor hoofdverzekerden. Voor de medeverzekerden geldt het omgekeerde ("Midden" voor vrouwen en "Hoog" voor mannen).

Uitkomsten van de solvabiliteitstoets

Onder het FTK is het 'vereist eigen vermogen' gedefinieerd als het vermogen dat hoort bij de zogeheten evenwichtssituatie van het pensioenfonds. In die evenwichtssituatie is het eigen vermogen zodanig vastgesteld dat met de wettelijk vastgestelde zekerheidsmaat van 97,5% wordt voorkomen dat het pensioenfonds binnen één jaar over minder middelen beschikt dan nodig om te kunnen voldoen aan de onvoorwaardelijk toegezegde pensioenverplichtingen. Met andere woorden, de kans dat het pensioenfonds zich één jaar later in een situatie van onderdekking bevindt, is kleiner dan of gelijk aan 2,5%.

De toezichthouder, DNB, heeft een gestandaardiseerde methode vastgesteld om te toetsen of er voldoende eigen vermogen aanwezig is; de standaardtoets. Deze meet voor een aantal risicofactoren het mogelijke (negatieve) effect (in euro's) op het eigen vermogen. Omdat de resultaten van de standaardtoets afhankelijk zijn van marktomstandigheden en het risicoprofiel van de aanwezige beleggingen, fluctueert het 'vereist eigen vermogen' in de loop van de tijd.

De dekkingssgraad behorende bij vereiste solvabiliteit op basis van deze toets bedraagt ultimo 2021 110,5%. De beleidsdekkingssgraad bedraagt 118,2%. Dit betekent dat het pensioenfonds ultimo 2021 voldoet aan de solvabiliteitstoets.

Met de invoering van de Pensioenwet per 1 januari 2007 zijn de StAr-principes voor goed pensioenfondsbestuur (Pension Fund Governance, 'PFG') opgenomen in een wettelijk kader. Per 1 januari 2014 zijn deze principes vervangen door de Code Pensioenfondsen, welke door de pensioensector zelf is opgesteld en welke in het Besluit uitvoering Pensioenwet en het Besluit financieel toetsingskader pensioenfondsen de wettelijke verankering vindt. In 2018 is een nieuwe Code Pensioenfondsen van kracht geworden.

Het beleid van het pensioenfonds is gericht op een integere bedrijfsvoering. De verantwoordelijkheid hiervoor is vastgelegd in artikel 143 van de Pensioenwet. Dit houdt in ieder geval het volgende in:

- Het beheersen van bedrijfsprocessen en bedrijfsrisico's;
- Integriteit;
- De soliditeit van het pensioenfonds, waaronder wordt verstaan: het beheersen van financiële risico's en het beheersen van andere risico's die de soliditeit van het pensioenfonds kunnen aantasten; en
- Het beheersen van de financiële positie over de lange termijn door periodiek een haalbaarheidstoets uit te voeren.

Het pensioenfonds heeft op de volgende wijze invulling gegeven aan medezeggenschap binnen het pensioenfonds:

- Intern toezicht middels een visitatiecommissie;
- Instelling van een verantwoordingsorgaan.

Intern toezicht

De visitatiecommissie beoordeelt en geeft advies ten aanzien van hoe het bestuursbeleid is uitgevoerd en hoe de processen en procedures zijn ingericht en verricht. De visitatiecommissie is belast met de beantwoording van de vragen zoals: 'Hoe zijn de besluiten tot stand gekomen?', 'Hoe is invulling gegeven aan de besluiten?' en 'Hoe is het vastgestelde beleid in de processen en procedures geïncorporeerd?'. Controle op adequate risicobeheersing en evenwichtige belangenbehartiging spelen een belangrijke rol bij de beantwoording van deze vragen.

De visitatiecommissie legt verantwoording af in een bijeenkomst met het bestuur en het verantwoordingsorgaan en door middel van een visitatierapport. Daarin geeft de visitatiecommissie een oordeel over het functioneren van het (bestuur van het) pensioenfonds. Tevens bevat het visitatierapport aanbevelingen ter bevordering van de naleving van wet- en regelgeving, adequate risicobeheersing en evenwichtige belangenbehartiging. De visitatiecommissie oordeelt nadrukkelijk niet over de genomen besluiten, het (inhoudelijk) gevoerde beleid en het toekomstig beleid. In het visitatierapport neemt de visitatiecommissie een samenvatting op, welke als bijlage bij het bestuursverslag wordt opgenomen. De reactie van het bestuur op die samenvatting wordt ook in de aparte bijlage bij het bestuursverslag weergegeven.

Verantwoordingsorgaan

Het verantwoordingsorgaan heeft de bevoegdheid een oordeel te geven over het handelen van het bestuur en over het door het bestuur gevoerde beleid.

Taken en verantwoordelijkheden van het verantwoordingsorgaan zijn bij de oprichting vastgesteld. Deze zijn vastgelegd in het reglement 'Verantwoordingsorgaan Stichting Pensioenfonds British American Tobacco'. Dit reglement is in 2020 geactualiseerd.

Het verantwoordingsorgaan is bevoegd jaarlijks een algemeen oordeel te geven over:

- Het handelen van het bestuur;
- Het door het bestuur uitgevoerde beleid;
- Beleidskeuzes voor de toekomst; en
- De naleving van de Code Pensioenfondsen door het bestuur.

Het verantwoordingsorgaan adviseert het bestuur, gevraagd of uit eigen beweging, over:

- Het beleid inzake beloningen;
- De vorm en inrichting van het intern toezicht;
- De profielschets voor leden van de raad van toezicht (niet van toepassing);
- Het vaststellen en wijzigen van een interne klachten- en geschillenprocedure;
- Het vaststellen en wijzigen van het communicatie- en voorlichtingsbeleid;
- Gehele of gedeeltelijke overdracht van de verplichtingen van het pensioenfonds of de overname van verplichtingen door het pensioenfonds;
- Liquidatie, fusie of splitsing van het pensioenfonds;
- Het sluiten, wijzigen of beëindigen van een uitvoeringsovereenkomst;
- Het omzetten van het pensioenfonds in een andere rechtsvorm, bedoeld in artikel 18 van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek;
- De samenstelling van de feitelijke premie en de hoogte van de premiecomponenten; en
- Het wijzigen van een uitvoeringsreglement door een algemeen pensioenfonds (niet van toepassing).

Het verslag van het verantwoordingsorgaan (en de visitatiecommissie) en de reacties van het bestuur hierop is opgenomen in aparte bijlagen bij het bestuursverslag.

Boetes en dwangsommen

Het afgelopen jaar zijn aan het pensioenfonds geen dwangsommen of boetes opgelegd. Er zijn door DNB geen aanwijzingen aan het fonds gegeven, noch is een bewindvoerder aangesteld of is bevoegdheidsuitoefening van organen van het fonds gebonden aan toestemming van de toezichthouder.

Code Pensioenfondsen

In dit jaarverslag legt het bestuur verantwoording af over de naleving van de Code Pensioenfondsen. Hierbij wordt, voor zover een norm van toepassing is, gebruik gemaakt van het 'pas toe of leg uit' principe. De Code Pensioenfondsen bestaat uit 65 normen. Onderstaande weergave is gebaseerd op de beoordeling die begin 2022 heeft plaatsgevonden.

De volgende normen zijn niet van toepassing op het pensioenfonds, omdat deze betrekking hebben op een Belanghebbendenorgaan (BO) of een Raad van Toezicht en het pensioenfonds geen van deze organen heeft ingesteld: 29, 49, 51, 52, 53 en 54.

Onderstaand wordt gemotiveerd weergegeven ten aanzien van welke normen het pensioenfonds afwijkt. Aan de andere normen wordt voldaan.

Norm Nr.	Norm Beschrijving	Toelichting Pensioenfonds
31	De samenstelling van fondsorganen is wat betreft geschiktheid, complementariteit, diversiteit, afspiegeling van belanghebbenden en continuïteit, vastgelegd in beleid. Zowel bij de aanvang van een termijn, als ook tussentijds bij de zelfevaluatie vindt een check plaats.	Deze norm is door het pensioenfonds moeilijk na te leven. Geschiktheid staat op de eerste plaats. Bij het werven van kandidaten wordt een diversiteitsdoelstelling meegezonden. Indien er sprake is van twee gelijkwaardige kandidaten, dan zal de diversiteitsdoelstelling de doorslag geven in de keuze.
33	In zowel het bestuur als in het VO of het BO is er tenminste één vrouw en één man. Er zitten zowel mensen van boven als van onder de 40 jaar in. Het bestuur stelt een stappenplan op om diversiteit in het bestuur te bevorderen.	Deze norm is door het pensioenfonds moeilijk na te leven. Geschiktheid staat op de eerste plaats. Bij het werven van kandidaten wordt een diversiteitsdoelstelling meegezonden. Indien er sprake is van twee gelijkwaardige kandidaten, dan zal de diversiteitsdoelstelling de doorslag geven in de keuze.
34	De zittingsduur van een lid van het bestuur, het VO, het BO en raad van toezicht is maximaal vier jaar. Een bestuurslid en een lid van het BO kunnen maximaal twee keer worden herbenoemd, een lid van de raad van toezicht maximaal één keer. Leden van een visitatiecommissie zijn maximaal acht jaar betrokken bij hetzelfde fonds.	Aan deze norm wordt sinds eind 2021 niet meer voldaan, omdat toen in de statuten is opgenomen dat van het maximum aantal van tweemaal herbenoembaar zijn van Bestuursleden en VO-leden kan worden afgeweken indien bijzondere omstandigheden binnen het fonds, mede gelet op het belang van de deelnemers en overige belanghebbenden, dit noodzakelijk maken.

Vorig jaar werd norm 38 als niet compliant beoordeeld. Nadere discussie heeft uitgewezen dat dit niet terecht was. Een voorgedragen kandidaat wordt onder andere aan de hand van diversiteitsdoelstellingen getoetst.

Vanuit de monitoringscommissie Code Pensioenfondsen en de Commissie Pensioenfondsbestuur van de Pensioenfederatie is aangegeven dat ten aanzien van de normen 5, 31, 33, 47, 58, 62, 64 en 65 altijd gerapporteerd dient te worden in het jaarverslag. Onderstaand wordt aan dit verzoek voldaan.

Norm Nr.	Norm Beschrijving	Toelichting Pensioenfonds
5	Het bestuur legt verantwoording af over het beleid dat het voert, de gerealiseerde uitkomsten van dit beleid en de beleidskeuzes die het eventueel voor de toekomst maakt. Het bestuur weegt daarbij de verschillende belangen af van de groepen die bij het pensioenfonds betrokken zijn. Ook geeft het bestuur inzicht in de risico's van de belanghebbenden op korte en lange termijn, gerelateerd aan het overeengekomen ambitieniveau.	Jaarlijks wordt in het jaarverslag verantwoording over het gevoerde beleid afgelegd. De risico's op korte en lange termijn worden bij de haalbaarheidstoets beschreven in het jaarverslag.

31	De samenstelling van fondsorganen is wat betreft geschiktheid, complementariteit, diversiteit, afspiegeling van belanghebbenden en continuïteit, vastgelegd in beleid. Zowel bij de aanvang van een termijn, als ook tussentijds bij de zelfevaluatie vindt een check plaats.	Zie 'Explain' in voorgaande tabel. De stand van zaken rond diversiteit wordt in onderstaande paragraaf 'Diversiteit' nader toegelicht.
33	In zowel het bestuur als in het VO of het BO is er tenminste één vrouw en één man. Er zitten zowel mensen van boven als van onder de 40 jaar in. Het bestuur stelt een stappenplan op om diversiteit in het bestuur te bevorderen.	Zie 'Explain' in voorgaande tabel. De stand van zaken rond diversiteit wordt in onderstaande paragraaf 'Diversiteit' nader toegelicht.
47	Het intern toezicht betreft deze Code bij de uitoefening van zijn taak.	Het intern toezicht (visitatiecommissie) geeft in de 'Samenvatting van Rapport Bevindingen Visitatiecommissie Stichting Pensioenfonds British American Tobacco 2021' (bijlage volgend op het bestuursverslag) weer, hoe zij de Code Pensioenfonds bij de uitoefening van hun taak hebben betrokken.
58	Het bestuur geeft publiekelijk inzicht in missie, visie en strategie.	De missie, visie en strategie zijn opgenomen in hoofdstuk 2 van het bestuursverslag.
62	Het bestuur legt zijn overwegingen omtrent verantwoord beleggen vast en zorgt ervoor dat deze beschikbaar zijn voor belanghebbenden.	De overwegingen omtrent verantwoord beleggen zijn publiekelijk beschikbaar via de website, in het jaarverslag en in de verklaring inzake beleggingsbeginselen.
64	Het bestuur rapporteert in het jaarverslag over de naleving van de interne gedragscode (zoals bedoeld in de normen 15 en 16) en deze Code, net als over de evaluatie van het functioneren van het bestuur.	In het jaarverslag wordt hierover gerapporteerd. Het oordeel van de Compliance Officer wordt in onderstaande paragraaf 'Compliance' nader toegelicht.
65	Het bestuur zorgt voor een adequate klachten- en geschillenprocedure die voor belanghebbenden eenvoudig toegankelijk is. In het jaarverslag rapporteert het bestuur over de afhandeling van klachten en de veranderingen in regelingen of processen die daaruit voortvloeien.	De procedure is in 2018 geüpdatet en is als apart kopje op de homepage van de website van het pensioenfonds zichtbaar. In de procedure wordt verwezen naar de ombudsman (vrouw). Tevens wordt dit in onderstaande paragraaf 'Klachten en geschillen' nader toegelicht.

Diversiteit

Op grond van de Pensioenwet dient in het jaarverslag gerapporteerd te worden over de beoordeling in hoeverre diversiteitsdoelstellingen (in relatie tot normen 31 en 33 van de Code Pensioenfonds 2018) zijn gehaald.

Het bestuur van het pensioenfonds acht een naar leeftijd en geslacht gediversifieerde samenstelling van de bestuursleden en de leden van het verantwoordingsorgaan wenselijk, waarbij de diversificatie zoveel mogelijk een afspiegeling van het deelnemersbestand reflecteert. In dat licht heeft het bestuur geruime tijd geleden gekozen voor een vertegenwoordiging van gepensioneerden in het bestuur. Tevens hebben de afgelopen jaren zowel jongeren als vrouwen zitting genomen in het bestuur van het pensioenfonds.

Ultimo 2021 is de samenstelling van het bestuur en het verantwoordingsorgaan naar geslacht en leeftijd als volgt:

Bestuur:

Naam	Geleding	Geslacht	Leeftijd
Dhr. Mr. J. van Dulst	Onafhankelijk	Man	65
Dhr. Drs. R.J. Sommeling	Werkgever	Man	54
Dhr. R.H. Pennings RA	Werkgever	Man	54
Mw. Mr. J.E.P. Bollen	Werknemers	Vrouw	59
Dhr. Mr. W.C.M. Bénard	Pensioengerechtigden	Man	71
Dhr. Drs. J.R. Schepen EPP	Onafhankelijk	Man	57

De gemiddelde leeftijd van het bestuur is 60 jaar, met een spreiding tussen 54 jaar en 71 jaar. De samenstelling naar geslacht is binnen het bestuur 16,7% vrouw en 83,3% man.

Verantwoordingsorgaan:

Naam	Geleding	Geslacht	Leeftijd
Dhr. R. Lina	Werkgever	Man	50
Dhr. A.P. van Daalen	Werknemers	Man	41
Dhr. T.F. Zwollo	Pensioengerechtigden	Man	72
Dhr. Ing. S. van Laar	Pensioengerechtigden	Man	71

De gemiddelde leeftijd van het verantwoordingsorgaan is 59 jaar, met een spreiding tussen 41 jaar en 72 jaar. De samenstelling naar geslacht is binnen het verantwoordingsorgaan 0% vrouw en 100% man.

Het deelnemersbestand van het pensioenfonds kent de volgende samenstelling:

Geleding	% man	% vrouw	Gem. Leeftijd
Actieven en arbeidsongeschikten	56%	44%	55
Gewezen deelnemers	69%	31%	55
Pensioengerechtigden	60%	40%	73
Alle geledingen	62%	38%	64

Uit bovenstaande tabellen is af te lezen dat de samenstelling naar leeftijd van het bestuur redelijk in lijn ligt met de samenstelling van het deelnemersbestand. De samenstelling naar geslacht van zowel het bestuur als het verantwoordingsorgaan ligt niet in lijn met de samenstelling van het deelnemersbestand. Om dit meer met elkaar in lijn te brengen is het wenselijk om twee vrouwelijke leden deel van het bestuur uit te laten maken en één vrouw in het verantwoordingsorgaan op te nemen. Concrete doelen zijn hierbij in het kader van de deskundigheidseisen, de gesloten regeling en het afnemend aantal actieven niet geformuleerd.

Compliance

Het bestuur van het pensioenfonds heeft voor boekjaar 2021 Trivu benoemd als externe compliance officer. De voornaamste taken van de compliance officer omvatten:

- Onafhankelijk toezicht op de naleving van de gedragscode; en
- Onafhankelijk toezicht op de naleving van wettelijke regelingen m.b.t. het effecten typisch gedragstoezicht.

Deze taken leiden tot het toetsen van de naleving van wettelijke regelingen met betrekking tot onder andere koersgevoelige informatie en privé-effectentransacties door aan de pensioenfonds gelieerde personen die door het bestuur zijn aangemerkt als 'betrokkenen' of 'insiders'. Het rapport van de compliance officer over 2021 meldt geen overtredingen inzake naleving van de gedragscode en andere wettelijke bepalingen.

Deskundigheidsbevordering

In 2021 hebben de bestuursleden vier permanente educatiedagen bijgewoond en hebben bestuursleden door het jaar heen diverse seminars en congressen (digitaal) bijgewoond.

In 2021 heeft er geen externe toetsing van de deskundigheid plaatsgevonden.

In februari 2022 heeft het bestuur de zelfevaluatie over 2021 gehouden. Onderstaand wordt de samenvatting van deze zelfevaluatie gegeven.

Samenvatting van de uitkomsten van de zelfevaluatie van het bestuur

Op basis van de door de bestuursleden elektronisch ingevulde vragenlijst met vragen die o.a. zien op strategische onderwerpen, relatie met en rol van stakeholders, geschiktheid, competenties, eigen functioneren en dat van de voorzitter, diversiteit, besluitvorming, evenwichtige belangenbehartiging, afleggen van verantwoording en verbeterpotentieel, hebben de voorzitter en vicevoorzitter de diverse antwoorden bijeengebracht. Die antwoorden geven het navolgende beeld.

De individuele bestuursleden zijn van mening dat ze beschikken over de noodzakelijke competenties, tijd en afdoende betrokkenheid voor de betreffende functie annex aandachtsgebieden en dat ook het bestuur als geheel zeker de juiste competenties en deskundigheid heeft voor nu en de nabije toekomst om het pensioenfonds adequaat te leiden. Ook blijkt dat de deskundigheid actueel en op tenminste het benodigde peil wordt gehouden door het digitaal bijwonen van seminars, het volgen van e-learnings, de drie Permanente Educatiedagen van het fonds, het lezen van vakliteratuur en de diverse deskundigen die in de bestuursvergaderingen spreken.

Alle bestuursleden zijn van mening dat strategische onderwerpen, zoals de houdbaarheid van het bedrijfsmodel en oriëntatie op de gevolgen van en de te maken keuzes door de betrokkenen in het kader van het Pensioenakkoord en het Wetsontwerp toekomst pensioenen, net als de ontwikkeling van de financiële positie, missie, visie en strategie met afdoende aandacht en diepgang zijn besproken en waar van toepassing besloten en gemonitord. De toekomst van het fonds, gezien de status van gesloten fonds en de noodzakelijke tijdige en adequate voorbereiding op, afstemming met en te maken keuzes door sociale partners en het fonds in het kader van het Pensioenakkoord, is in 2021 als onderwerp aan de bestuurstafel besproken en tevens tijdens de Permanente Educatiedagen uitgebreid aan bod gekomen. Dit zal in 2022 nog nadrukkelijker het geval zijn als het Wetsontwerp toekomst pensioenen in de beide Kamers behandeld gaat worden.

M.b.t. diversiteit onderschrijft elk individueel bestuurslid de toegevoegde waarde en noodzaak om het bestuur en overige fondsorganen, in lijn met de Code Pensioenfondsen, qua leeftijd en geslacht samen te (gaan) stellen, c.q. beleid daarop te voeren. Gezien de afnemende, beperkte groep actieven en de status als gesloten fonds, is ondanks het diversiteitsbeleid van het fonds op korte termijn geen grote diversiteitsverandering te verwachten in deze samenstelling. Dit des te meer omdat het fonds geschiktheid zal laten prevaleren boven diversiteit, indien er sprake zal zijn van ongelijkwaardigheid qua geschiktheid van kandidaten voor een vacature.

De cultuur van het bestuur kan geschetst worden als een rationeel denkend en handelend team, waarin iedereen tot zijn recht komt en een eigen, goede bijdrage levert, met afdoende ruimte voor eigen denkbeelden en analyses. Kernwoorden daarbij zijn wederzijds vertrouwen, transparantie, teamspirit, afdoende ruimte tot tegenspraak en het dienen van het algemeen belang. Er wordt efficiënt vergaderd, hetgeen door de digitale vergaderwijze per Teams wordt versterkt. Desondanks wordt de interactie(mogelijkheid) door het bestuur overwegend als goed ervaren. Mede door een goed functionerend pensioenbureau wordt het bestuur gefaciliteerd de juiste dingen te agenderen, die op de juiste manier te besluiten en uit te voeren.

De onderlinge samenwerking tussen bestuur, pensioenbureau en het Verantwoordingsorgaan wordt als betrokken, constructief en positief ervaren, met respectering van ieders specifieke rol in de governance van het fonds. De countervailing power van het bestuur naar pensioenbureau en externe adviseurs wordt als afdoende beoordeeld.

Aanvullend op deze individuele uitkomsten heeft het bestuur en het pensioenbureau op een later tijdstip, te weten 1 februari 2022, gezamenlijk gedurende een dagdeel een online zelfevaluatie onder regie van Mens & Kennis doorgemaakt. Aan de hand van een pallet aan overgelegde, maar zelf te kiezen foto's is de individueel beleefde dynamiek binnen het bestuur duidelijk gemaakt, evenals het gezamenlijk beeld van vertrouwen in deskundigheid en samenwerking dat daaruit naar voren komt.

Via een terugblik op de uitkomsten van de vorige, eveneens met behulp van Mens & Kennis aangestuurde, externe zelfevaluatie van februari 2019, is aan de hand van het toen gehanteerde kleurentandwiel van bestuur en pensioenbureau, de zogenaamde Insights Discovery, stilgestaan bij de verschillende kwaliteiten van de verschillende kleuren die (niet-) constructief kunnen zijn, elkaar kunnen versterken, danwel een extra uitdaging kunnen geven in stresssituaties. De kleuren blauw (observator en denken) en rood (hervormer en extravert) blijken dominant qua aantallen te zijn.

De daarop volgende inventarisatie van ieders individuele verwachtingen van elkaar en welke kennis en competenties eenieder wil inzetten in het kader van het maken van belangrijke keuzes ten aanzien van de nabije toekomst van het pensioenfonds, geeft een solide, open en constructieve basis om die toekomst in te vullen, met de individueel geuite en collectief besproken awareness van die (psychologische) factoren, eigenschappen en omstandigheden die een succesvol resultaat in de weg kunnen staan.

De opsplitsing van de deelnemers in 2 subgroepen met als doel en taak te komen met die zaken, processen en activiteiten die naar de mening van de subgroep zouden moeten doorgaan, stoppen, danwel zouden moeten starten of veranderen, leverden een keur aan conclusies en acties op. Het voortaan schenken van meer aandacht aan strategische onderwerpen en minder tijd voor business as usual zaken, evenals de projectmatige aanpak van de invulling van de toekomst van het pensioenfonds is een collectief gedeelde actiewens. Idem het in kaart brengen van de belangen van de stakeholders en de

nodige en tijdige communicatie daarmee, evenals het elkaar, zo nodig, durven aanspreken in de tijd waarin spanning kan oplopen. Het leidend zijn van het bestuur met daarbij een goed ondersteunend pensioenbureau met aandacht vanuit het bestuur voor de beschikbare capaciteit van dat bureau, vormen eveneens gedeelde uitgangspunten. Het bestuur en het pensioenbureau zijn voornemens de vastgelegde conclusies en acties voor het functioneren van het bestuur in de PE-dagen in de loop van 2022 verder uitgebreid te bespreken en SMART te maken.

Klachten en geschillen

In 2021 heeft de klachten- en geschillencommissie één klacht/geschil behandeld. De klacht is, conform het advies van de klachten- en geschillencommissie, door het bestuur afgewezen.

Het bestuur heeft naar aanleiding van het afhandelen van deze klacht een benoemde termijn waarbinnen terugkoppeling gegeven wordt aan de deelnemer verlengd (was wel erg kort).

Amstelveen, 21 juni 2022

Stichting Pensioenfonds British American Tobacco

Het bestuur,

J. van Dulst
Voorzitter

J.E.P. Bollen
Plaatsvervangend Voorzitter

R.H. Pennings
Secretaris

W.C.M. Bénard
Plaatsvervangend Secretaris

R.J. Sommeling
Bestuurslid

J.R. Schepen
Bestuurslid

Bevindingen van het Verantwoordingsorgaan (“VO”) over het verslagjaar 2021

Het VO heeft, in het kader van zijn taakuitoefening, kennisgenomen van het conceptbestuursverslag met de jaarrekening over 2021, het rapport van de visitatiecommissie (“VC”), alsmede het concept actuair rapport en de bijlagen van de adviserend actuaaris.

Het VO is het gehele jaar bij bestuursaangelegenheden betrokken geweest. Enerzijds door actieve participatie in drie (online) bestuursvergaderingen en anderzijds door tijdige ontvangst van alle relevante documenten en de mogelijkheid om (daarover) vragen te stellen. Daarnaast heeft het VO gezamenlijk met het bestuur en het pensioenbureau deelgenomen aan vier permanente educatiedagen (waarvan 2 online) en heeft het VO regelmatig contact gehad met het pensioenbureau over diverse onderwerpen. Een afvaardiging van het VO is bij het visitatieproces betrokken geweest en heeft overleg gehad met de VC. Er heeft geen separaat overleg met de onafhankelijk accountant of actuaaris plaatsgevonden.

Aan het VO is gevraagd om onderwerpen voor de permanente educatiesessies aan te dragen. Ook heeft het VO een uitnodiging van de Pensioenfederatie ontvangen voor het bijwonen van “Bijeenkomsten voor VO-leden”. De webinars “Het nieuwe pensioencontract en de rol van het verantwoordingsorgaan”, “Verkiezingen voor het VO: Hoe blijft de continuïteit gewaarborgd?” en “Case waardeoverdracht en actuele ontwikkelingen rond het IMVB-convenant” zijn door het VO bijgewoond.

Het VO is, conform het Reglement Verantwoordingsorgaan, bevoegd om jaarlijks een algemeen oordeel te geven over het handelen van het bestuur in algemene zin en het uitgevoerde beleid, alsmede over beleidskeuzes die op de toekomst betrekking hebben en de naleving van de Code Pensioenfondsen (“CP”) door het bestuur. Hieronder wordt nader ingegaan op het algemene oordeel van het VO ten aanzien van voornoemde onderdelen.

Handelen in algemene zin

Het VO heeft geconstateerd dat:

- Het bestuur heeft gehandeld in lijn met vigerende wet- en regelgeving en de statuten van het pensioenfonds;
- Het bestuur daarbij, waar nodig, stilgestaan heeft bij de belangen van de verschillende belanghebbenden en deze op adequate en evenwichtige wijze in zijn besluitvorming heeft meegewogen;
- Het bestuur de missie en visie van het pensioenfonds op actualiteit heeft beoordeeld en geoordeeld dat de meeste doelstellingen afdoende zijn behaald. De doelstelling met betrekking tot het realiseren van de ambitie ten aanzien van toeslagverlening is niet volledig behaald.

Het door het bestuur uitgevoerde beleid in het afgelopen kalenderjaar

Het bestuur heeft de beleidsuitgangspunten en doelstellingen in december 2021 in aanwezigheid van het VO beoordeeld. Naar mening van het VO geeft de evaluatie van het bestuur inzake de beleidsuitgangspunten en de doelstellingen van het pensioenfonds op juiste wijze weer dat niet alle doelstellingen volledig zijn behaald.

Beleidskeuzes die op de toekomst betrekking hebben

Het VO heeft geconstateerd dat het bestuur toekomstgericht is en zich daarin laat bijstaan door het pensioenbureau, de adviescommissies en externe adviseurs.

In het kader van “regeren is vooruitzien” laat het bestuur zich tijdig informeren over ontwikkelingen op de diverse aandachtsgebieden binnen het terrein van pensioenen. Naar het oordeel van het VO heeft het bestuur ruime aandacht voor toekomstige ontwikkelingen en laat het bestuur zich situaties niet zomaar overkomen, zonder daar vooraf al een doordachte aanpak of reactie voor te hebben geconcipieerd.

Naleving van de Code Pensioenfondsen door het bestuur

Vanaf de inwerkingtreding van de CP monitort en beoordeelt het bestuur jaarlijks op een gestructureerde wijze of, en in hoeverre de CP wordt nageleefd en onderbouwt het bestuur helder en duidelijk eventuele afwijkingen van de normen van de CP. Deze onderbouwing, op basis van de CP, is in paragraaf 10 (Rapportage over governance) van het bestuursverslag opgenomen. Het VO is van mening dat het bestuur de CP op een correcte wijze naleeft en dat op een gestructureerde wijze monitort.

Adviesrecht VO en vrijwillig verzoek om advies

In het Reglement Verantwoordingsorgaan zijn de adviesrechten van het VO opgenomen, welke in lijn zijn met de adviesrechten zoals opgenomen in de Pensioenwet. Het bestuur heeft, conform de wettelijke vereisten, advies gevraagd ten aanzien van aanpassingen in het beloningsbeleid (met betrekking tot de Sustainable Finance Disclosure Regulation; SFDR). Het VO heeft een positief advies over de aanpassingen in het beloningsbeleid aan het bestuur uitgebracht.

Verder heeft het bestuur het VO tijdig geïnformeerd over het ontstaan van de situatie van tekort en heeft het bestuur feedback gevraagd over de volgende zaken:

- Aanpassing in het beleid inzake duurzaam beleggen (SFDR);
- De concept-nieuwsbrief inzake einde herstelplan (juli 2021);
- De concept-nieuwsbrief van december 2021

Het bestuur heeft de feedback over het algemeen overgenomen.

Eindoordeel

Het bovenstaande leidt ertoe dat het VO positief oordeelt ten aanzien van het door het bestuur gevoerde beleid in 2021.

Zelfevaluatie en ontwikkelingen binnen het VO

Ook in 2021 is er binnen het VO wederom sprake geweest van tijdelijke onderbezetting. Eind 2021 was deze onderbezetting opgelost door het toetreden van Rik Lina als lid van het verantwoordingsorgaan namens de werkgever. Ultimo 2021 is Sander van Daalen echter afgetreden als lid van het verantwoordingsorgaan namens de werknemers. Begin 2022 zal hiervoor een kandidaatstelling worden uitgeschreven. Hopelijk zijn we snel weer op volle sterkte.

Na een jaar waarnemen heeft Tom Zwollo vanaf het begin van het jaar de rol als voorzitter op zich genomen. Over de vervulling van de rol van secretaris zal in de loop van 2022, als de vervang(st)er voor Sander van Daalen bekend is, binnen het VO gesproken worden.

Begin 2022 heeft het verantwoordingsorgaan de jaarlijkse zelfevaluatie gehouden. Op basis van de ingevulde vragenlijsten van de 3 leden is er een gezamenlijke uitkomst opgesteld. In zijn algemeenheid is de VO tevreden over haar functioneren, ondanks de tijdelijke onderbezetting. Dit geldt ook voor de competenties 'samenwerken', 'onafhankelijkheid' en 'integriteit'. Het 'besluitvormingsproces' is goed en effectief verlopen voor zover als mogelijk zonder fysiek contact. Veel online en onderling telefonisch overleg. Kennis en geschiktheid zijn in voldoende mate aanwezig. De gewenste diversiteit is niet aanwezig en dit zal ook in de toekomst wel moeilijk blijven. Onze hoop is gevestigd op een vrouwelijke kandidaat namens de werknemers. In de loop van 2022 zal er samen met het bestuur en pensioenbureau een competentievisie worden opgesteld. Het contact met bestuur en pensioenbureau is prima. Contact met de deelnemers is wat moeizamer te onderhouden. Dit gaat voornamelijk middels de nieuwsbrieven en het jaarverslag. Deelnemers, slapers en gepensioneerden, gaan met hun vragen meestal direct naar Dion. We zijn dus sterk afhankelijk van de persoonlijke contacten met oud-collega's.

Reactie van het bestuur op bevindingen verantwoordingsorgaan ("VO") over het verslagjaar 2021

Het bestuur dankt het VO voor de constructieve discussies aangaande het gevoerde beleid in 2021. Het VO heeft geen specifieke bevindingen over verslagjaar 2021.

Het bestuur heeft gedurende het jaar een positief advies van het VO ontvangen inzake het de wijzigingen in de beloningsbeleid en positieve feedback ontvangen over aanpassingen in het beleid inzake duurzaam beleggen en de nieuwsbrieven. Het bestuur streeft er naar om de positieve en constructieve samenwerking met het VO voort te zetten.

Samenvatting van Rapport Bevindingen Visitatiecommissie Stichting Pensioenfonds British American Tobacco 2021

1. Inleiding

Het bestuur van Stichting Pensioenfonds British American Tobacco (hierna: Fonds) heeft VCHolland en daarmee de leden van de visitatiecommissie (hierna: VC), na advies van het Verantwoordingsorgaan (hierna: VO) van het Fonds, de opdracht gegeven tot de uitvoering van een visitatie bij het Fonds.

De VC heeft tot (wettelijke) taak toezicht te houden op (de totstandkoming van) het beleid van het bestuur en op de algemene gang van zaken in het Fonds. Binnen dit kader vormt de VC zich een beeld van de wijze waarop het Fonds de Code Pensioenfonds naleeft.

De VC is ten minste belast met het toezien op een adequate risicobeheersing en evenwichtige belangenafweging door het bestuur en legt verantwoording af over de uitvoering van de taken aan het VO en de werkgever, en in het jaarverslag. Het intern toezicht vervult zijn taak zodanig dat het bijdraagt aan het effectief en slagvaardig functioneren van het Fonds en aan een beheerste en integere bedrijfsvoering.

VCHolland heeft voor de uitvoering van visitaties een werkwijze ontwikkeld die uiteindelijk uitmondt in een rapportage over de bevindingen en het oordeel van de VC. De visitatie strekte zich uit tot de periode van 1 januari tot en met 31 december 2021, op basis van de informatie die daartoe beschikbaar is gesteld tijdens de visitatieperiode die op 6 januari 2022 van start ging.

2. Oordeel/Bevindingen

Samenvattend oordeel:

De VC is van oordeel dat het beleid van het bestuur voldoende evenwichtig en op een voldoende zorgvuldige manier tot stand is gekomen en uitgevoerd. Daarbij is sprake van een bestendige gedragslijn. De VC heeft geen majeure constatering met betrekking tot de algemene gang van zaken in het Fonds en de risicobeheersing.

Samenvattend oordeel Code Pensioenfonds

De Code Pensioenfonds is ingedeeld in acht hoofdthema's. In de hierna opgenomen tabel wordt inzichtelijk gemaakt op welke wijze deze hoofdthema's zich verhouden tot de onderwerpen waarop de VC haar toezicht heeft gericht. De VC heeft kennisgenomen van de eigen beoordeling van het Fonds met betrekking tot de naleving van de Code. Deze is naar het oordeel van de VC voldoende robuust. De rapportage en uitleg van de uitzonderingen en de onderwerpen waarover het Fonds wettelijk of volgens de Code is gehouden te rapporteren, is consistent met hetgeen de VC heeft waargenomen in het meest recente jaarverslag dat in het kader van de visitatie ter beschikking was gesteld. De VC merkt op dat beoordeling of goedkeuring van het jaarverslag 2021 niet tot haar mandaat heeft behoord. De VC heeft geen opmerkingen over de rapportage omtrent de Code in het jaarverslag 2020.

	Functioneren VC	Algemeen, opvolging aanbevelingen	Governance	Geschiedenis	Beleggingen	Risico's	Communicatie
Vertrouwen waarmaken		2, 5	1, 3, 4, 5, 9		6, 7	8	
Verantwoordelijkheid nemen			10, 11, 12, 13, 14			12	
Integer handelen		22	15, 16, 17, 18, 19, 20, 21				
Kwaliteit nastreven	28		23, 24, 25	26, 27, 28, 29, 30			
Zorgvuldig benoemen			34, 39, 40	31, 32, 33, 35, 36, 37, 38			
Gepast belonen			41, 42, 43, 44, 45				
Toezicht houden en inspraak waarborgen	46, 48	47, 50	51, 52, 53, 54, 55, 56, 57				
Transparantie bevorderen		58, 59, 61, 62, 64	65		62		60, 61, 63

De gerapporteerde uitzonderingen zien op het hoofdthema Zorgvuldig benoemen en de belangrijkste aanbevelingen van de VC zien op Beleggingen en Communicatie. Naar het oordeel van de VC zijn de gerapporteerde uitzonderingen en de onderstaand gerapporteerde bevindingen niet van zodanige aard dat hiermee in materiële zin inbreuk wordt gemaakt op het naleven van genoemde hoofdthema's.

a. Follow-up vorige visitatie

Het Fonds zorgt voor een goed onderbouwde opvolging en prioritering van de aanbevelingen; de opvolging van aanbevelingen wordt regelmatig gemonitord. Van de rapportages en aanbevelingen van de sleutelfuncties wordt goede nota genomen. Er zijn in 2021 geen materiële bevindingen gerapporteerd door de sleutel-functiehouders.

b. Algemene gang van zaken

Het Fonds volgt ontwikkelingen van het fonds en de omgeving op de voet. Wet- en regelgeving wordt tijdig opgevolgd, de financiële positie wordt actief bewaakt, ook in relatie tot de risicohouding en de beleidsuitgangspunten. Het Fonds besteedt ook regelmatig aandacht aan de eigen toekomst en het toekomstige pensioenstelsel en de samenhang daartussen. Het Fonds is zich bewust van de impact van de ontwikkelingen bij de werkgever op het Fonds.

c. Governance

De processen zijn ingericht volgens de regels voor een beheerste en integere bedrijfsvoering. Dit geldt niet alleen voor de eigen processen, maar ook voor de uitbesteding. Bestuur, verantwoording en toezicht zijn passend ingericht. Het VO wordt tijdig bij besluitvorming betrokken, zodat gevraagd en ongevraagd advies kan worden gegeven aan het bestuur. Het bestuur draagt zorg voor evenwichtige belangenafweging bij de besluitvorming, en vastlegging daarvan bij besluiten waarbij dit relevant is.

d. Geschiktheid

Het bestuur voldoet aan de gestelde eisen aan geschiktheid en betrouwbaarheid, en heeft voldoende tijd beschikbaar voor het uitvoeren van de taken. Ook wordt voldoende aandacht besteed aan permanente educatie. Het functioneren wordt jaarlijks geëvalueerd door middel van een zelfevaluatie. Bij benoemingen wordt aandacht besteed aan diversiteit, hoewel het fonds hiervoor geen stappenplan heeft opgesteld. Het Fonds geeft hierover ook uitleg in het jaarverslag. Het VO doet sinds 2020 aan zelfevaluaties. Tevens is een concept-competentievisie voor VO-leden opgesteld.

e. Beleggingen

Het verband tussen missie, visie, strategie en risicohouding enerzijds en het beleggingsbeleid anderzijds is helder, waarbij ook opvolging wordt gegeven aan veranderende wet- en regelgeving op het gebied van maatschappelijk verantwoord beleggen. Het bestuur actief is betrokken bij het vaststellen van het strategische beleggingsbeleid en beleggingsoverwegingen. De VC doet de aanbeveling om ook de financiële risico's te monitoren die verbonden zijn aan het aanhouden van beleggingen in niet-duurzame sectoren.

De documentatie van de beleggingscyclus van strategie tot en met monitoring en evaluatie is van een hoog niveau.

f. Risico's

Het risicomanagement is beschreven in de ABTN en is het afgelopen jaar inhoudelijk niet gewijzigd. Het Fonds volgt de beschreven risicomanagementcyclus en de sleutelfunctiehouder risicobeheer rapporteert periodiek over de ontwikkeling en de verwachtingen van de door het bestuur geanalyseerde key risks. Zowel financiële als niet-financiële risico's zijn in scope, waaronder ook het integriteitsrisico. Het bestuur heeft daarbij tevens oog voor nieuwe risico's, zoals inflatie, datakwaliteit en nieuwe wetgeving. Uit de verslaglegging blijkt een actieve inhoudelijke betrokkenheid van het bestuur bij de uitvoering van het risicomanagement. De geplande procesaudits worden uitgevoerd en door de SFH Interne Audit gerapporteerd aan het bestuur. Over 2021 hebben de sleutelfuncties geen materiële bevindingen gemeld. Over 2021 heeft zich geen trigger voorgedaan om een tussentijdse Eigen Risicobeoordeling (ERB) op te stellen.

In 2021 is een audit gedaan op de IT-risico's. Naar aanleiding daarvan stelt het Fonds in 2022, samen met de externe adviseur, een ICT-risicoanalyse op. Daarnaast wordt ook een audit met betrekking tot datakwaliteit opgestart. Tevens zullen stappen worden gezet om het geactualiseerd IT-beleid te implementeren en te monitoren met behulp van een IT-beleidskalender.

g. Communicatie

Het communicatiebeleid en de communicatie aan individuen en op de website zijn adequaat ingericht. Het Fonds maakt voor de beoordeling van de effectiviteit van de communicatie handig gebruik van de informele contacten met de deelnemers.

Het bestuur evalueert aan de hand van de ontwikkelingen en mogelijkheden op communicatiegebied of de gehanteerde communicatiedoelstelling nog actueel is. In 2021 was er geen aanleiding tot aanpassingen. Nieuwe ontwikkelingen in wet- en regelgeving worden bij de communicatie betrokken als er bij het bestuur en het pensioenbureau voldoende duidelijkheid is. Zo is ervoor gekozen nog niet inhoudelijk te communiceren over de voorlopige contouren van Wet toekomst pensioenen. Het bestuur onderkent het belang van een tijdige start van de communicatie naar de deelnemers over deze ingewikkelde kwestie. De VC beveelt aan om te streven naar volledige en ook voor deelnemers begrijpelijke teksten, ook bij documenten die naar verwachting niet vaak door deelnemers gelezen zullen worden.

De visitatiecommissie,

Rob Kragten
Frank Rijksen
Mariëtte Simons

Reactie van het bestuur op het verslag intern toezicht over boekjaar 2021

Het bestuur dankt de visitatiecommissie voor het definitieve visitatierapport en daarin opgenomen aanbevelingen ten aanzien van het functioneren van het bestuur en de processen en procedures van het pensioenfonds. In een open en kritische dialoog tussen de visitatiecommissie en een afvaardiging van het bestuur en het verantwoordingsorgaan is dit definitieve rapport plus aanbevelingen tot stand gekomen.

De aard van de bevindingen en het zeer beperkte aantal aanbevelingen, onderschrijven dat het bestuur en het pensioenbureau goed functioneren en dat de processen en procedures goed op orde zijn.

Het bestuur zal de aanbevelingen, net als met de aanbevelingen over boekjaar 2020 het geval was, op een zorgvuldige wijze gaan behandelen.

II Jaarrekening

Balans per 31 december 2021

Na bestemming van het saldo van baten en lasten

(In duizenden €)

ACTIVA

	Ref.	31 december 2021		31 december 2020	
		€	€	€	€
Beleggingen voor risico pensioenfonds	4				
Aandelen		184.379		186.382	
Vastrentende waarden		462.885		435.392	
Derivaten		46.712		67.193	
			693.976		688.967
Vorderingen en overlopende activa	5				
Vorderingen uit hoofde van beleggingen		-		-	
Overige vorderingen en overlopende activa		227		403	
			227		403
Overige activa					
Liquide middelen		2.198		3.503	
			2.198		3.503
Totaal activa			696.401		692.873

PASSIVA

	Ref.	31 december 2021		31 december 2020	
		€	€	€	€
Stichtingskapitaal en reserves	6				
Stichtingskapitaal		1		1	
Algemene reserve		117.326		66.169	
			117.327		66.170
Technische voorzieningen	7				
Voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds		571.177		616.929	
Overige technische voorzieningen		1.305		1.424	
			572.482		618.353
Overige schulden en overlopende passiva	8				
Derivaten		6.085		7.866	
Overige schulden en overlopende passiva		507		484	
			6.592		8.350
Totaal passiva			696.401		692.873

Staat van baten en lasten over 2021

(In duizenden €)

	Ref.	€	2021 €	€	2020 €
Baten					
Premiebijdragen (van werkgever en werknemers) en koopsommen	11	1.831		2.063	
Beleggingsresultaten risico pensioenfondsen	12	22.112		37.434	
Totaal Baten			23.943		39.497
Lasten					
Pensioenuitkeringen	13		-17.283		-16.862
Pensioenuitvoeringskosten	14		-1.350		-1.205
Pensioenopbouw		-1.112		-1.092	
Indexering en overige toeslagen		-11.159		-	
Rentetoevoeging		3.237		1.861	
Onttrekking voor pensioenuitkering en pensioenuitvoeringskosten		17.709		17.073	
Wijziging marktrente		37.893		-63.339	
Overige mutatie voorziening pensioenverplichtingen		-816		11.738	
Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds	15		45.752		-33.759
Mutatie overige technische voorzieningen	16		120		75
Saldo overdracht van rechten	17		-		-
Betaalde rente			-9		-23
Overige lasten	18		-16		181
Totaal Lasten			27.214		-51.593
Saldo van baten en lasten			51.157		-12.096
Bestemming van het saldo van baten en lasten					
Algemene reserve			51.157		-12.096
Totaal saldo van baten en lasten			51.157		-12.096

Kasstroomoverzicht over 2021

(In duizenden €)

	2021	2020
	€	€
Kasstroom uit pensioenactiviteiten		
Ontvangen premies en koopsommen	1.844	1.746
Betaald wegens overgedragen verplichtingen	-	-
Betaalde pensioenuitkeringen	-17.283	-17.199
Betaalde pensioenuitvoeringskosten	-1.169	-1.103
Totaal kasstroom uit pensioenactiviteiten	-16.608	-16.556
Kasstroom uit beleggingsactiviteiten		
Verkopen en aflossingen van beleggingen	103.677	73.297
Ontvangen directe beleggingsopbrengsten	1.747	-11
Aankopen beleggingen	-89.507	-54.447
Betaalde kosten van vermogensbeheer	-614	-572
Totaal kasstroom uit beleggingsactiviteiten	15.303	18.267
Netto kasstroom	-1.305	1.711
Mutatie liquide middelen	-1.305	1.711
Het verloop van de liquide middelen is als volgt:		
Stand per 1 januari	3.503	1.792
Mutatie liquide middelen	-1.305	1.711
Stand per 31 december	2.198	3.503

Toelichting op de balans en staat van baten en lasten

1 Algemene toelichting

1.1 Activiteiten

Het pensioenfonds heeft ten doel het verlenen van pensioenaanspraken en het doen van pensioenuitkeringen aan deelnemers, deelnemers en gewezen deelnemers en gepensioneerden, alsmede aan hun nabestaanden, een en ander overeenkomstig het pensioenreglement. Het pensioenfonds geeft invulling aan de uitvoering van de pensioenregelingen van British American Tobacco International (Holdings) B.V. (door fusies in 2021 zijn de voorheen aangesloten ondernemingen allen in British American Tobacco International (Holdings) B.V. samengekomen). Tevens wordt de pensioenregeling uitgevoerd voor de medewerkers van het pensioenbureau.

1.2 Toelichting op het kasstroomoverzicht

Voor de opstelling van het kasstroomoverzicht is de directe methode gehanteerd. Hierbij worden alle ontvangsten en uitgaven als zodanig gepresenteerd. Er wordt onderscheid gemaakt tussen kasstromen uit pensioenactiviteiten en kasstromen uit beleggingsactiviteiten.

1.3 Vestigingsplaats

Stichting Pensioenfonds British American Tobacco is statutair gevestigd in Amstelveen, kantoor houdende aan de Handelsweg 53 A te Amstelveen en staat ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer 41200082.

2 Grondslagen voor waardering van activa en passiva

2.1 Algemeen

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW en de stellige uitspraken van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving (RJ), uitgegeven door de Raad voor de Jaarverslaggeving, met uitzondering van RJ 390 in verband met artikel 146 van de Pensioenwet.

In de jaarrekening worden alle bedragen gepresenteerd in duizenden euro's tenzij anders vermeld.

Beleggingen en pensioenverplichtingen worden gewaardeerd op reële waarde (dit is niet gelijk aan de reële verplichtingen, welke de verplichtingen inclusief toekomstige prijsinflatie omvatten). De overige activa en passiva worden gewaardeerd op de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld, vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs. In de balans, de staat van baten en lasten en het kasstroomoverzicht zijn referenties opgenomen, waarmee wordt verwezen naar de toelichting.

2.2 Continuïteitsbeginsel

Het bestuur is van mening dat er op basis van de huidige inzichten geen materiële onzekerheid bestaat met betrekking tot de continuïteit van het pensioenfonds en daarom is de continuïteitsveronderstelling die wordt gebruikt bij het opstellen van de jaarrekening passend.

2.3 Vergelijking met voorgaand jaar

De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn niet gewijzigd ten opzichte van het voorgaande jaar, met uitzondering van de toegepaste schattingswijzigingen zoals opgenomen in paragraaf 2.3.1 Schattingswijzigingen.

2.3.1 Schattingswijzigingen

In 2021 heeft zich de volgende schattingswijziging voorgedaan:

- Door de wijziging in de UFR methodiek, zijn de technische voorzieningen op 1 januari 2021 met € 4.362 duizend gestegen.

2.4 Schattingen en veronderstellingen

Bij toepassing van de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening heeft het bestuur van het pensioenfonds zich een oordeel gevormd en schattingen gedaan die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het in artikel 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen in de toelichting op de desbetreffende jaarrekeningposten.

2.5 Opname van actief, verplichting, bate of last

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar het pensioenfonds zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Baten worden ten gunste van de baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Lasten worden ten laste van de baten en lasten opgenomen wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

2.6 Vreemde valuta

Functionele valuta

De jaarrekening is opgesteld in duizenden euro's, zijnde de functionele en presentatievaluta van het pensioenfonds.

Transacties, vorderingen en schulden

Transacties in vreemde valuta gedurende de verslagperiode zijn in de jaarrekening verwerkt tegen de koers op transactiedatum. Monetaire activa en passiva in vreemde valuta worden omgerekend tegen de koers per balansdatum. De uit de afwikkeling en omrekening voortvloeiende koersverschillen komen ten gunste of ten laste van de staat van baten en lasten.

Niet-monetaire activa die volgens de actuele waarde wordt gewaardeerd in een vreemde valuta worden omgerekend tegen de wisselkoers op het moment waarop de actuele waarde wordt bepaald.

2.7 Beleggingen voor risico pensioenfonds

Aandelen

De reële waarde van niet-beursgenoteerde aandelen en participaties in beleggingsinstellingen is gebaseerd op het aandeel dat het pensioenfonds heeft in het eigen vermogen van het niet-beursgenoteerde aandeel per balansdatum.

Vastrentende waarden

Vastrentende waarden en participaties in beleggingsinstellingen zijn gewaardeerd op marktwaarde. De marktwaarde wordt bepaald aan de hand van de beursnotering per balansdatum. De lopende rente op vastrentende waarden wordt gepresenteerd als onderdeel van de marktwaarde van de vastrentende waarden.

Derivaten

Derivaten worden in de jaarrekening opgenomen tegen reële waarde. Indien geen marktwaarde beschikbaar is, wordt de waarde bepaald met behulp van marktconforme en toetsbare waarderingmodellen. Indien een derivatenpositie negatief is wordt de tegenwaarde onder de schulden verantwoord.

2.8 Vorderingen en overlopende activa

Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie en worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Een voorziening wordt getroffen op de vorderingen op grond van verwachte oninbaarheid.

Vorderingen en overlopende activa worden onderscheiden van vorderingen in verband met beleggingstransacties. Voor deze vorderingen benadert de reële waarde de boekwaarde.

2.9 Liquide middelen

Liquide middelen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde. Onder de liquide middelen zijn opgenomen de banktegoeden die onmiddellijk opeisbaar zijn. Zij worden onderscheiden van tegoeden in verband met beleggingstransacties. Liquide middelen uit hoofde van beleggingstransacties worden gepresenteerd onder de beleggingen. Rekening-courantschulden bij banken zijn opgenomen als schulden aan kredietinstellingen onder de kortlopende schulden. De liquide middelen staan ter vrije beschikking van de stichting.

2.10 Stichtingskapitaal en reserves

Het stichtingskapitaal en reserves worden bepaald door het bedrag dat resteert nadat alle actiefposten en posten van het vreemd vermogen, inclusief de voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds en overige technische voorzieningen, volgens de van toepassing zijnde waarderingsgrondslagen in de balans zijn opgenomen.

De statutaire reserves en de overige wettelijke reserves die het pensioenfonds conform artikel 2:389 en artikel 2:390 BW aanhoudt, blijken op grond van artikel 2:373 lid 1 BW afzonderlijk uit de balans. Door het pensioenfonds is besloten geen herwaarderingsreserve (conform artikel 2:390 lid 1 BW) op te nemen, omdat dit op grond van artikel 146 van de Pensioenwet niet verplicht is voor pensioenfonds.

De beleidsdekkingsgraad wordt berekend door de laatste 12 maandelijkse actuele DNB dekkingsgraden bij elkaar op te tellen en te delen door 12.

2.11 Technische voorzieningen

Voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds

De voorziening voor pensioenverplichtingen (VPV) voor risico van het pensioenfonds wordt gewaardeerd op basis van de door DNB gepubliceerde RTS. De actuele waarde wordt bepaald op basis van de contante waarde van de beste inschatting van de toekomstige kasstromen die samenhangen met de op balansdatum onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen. Onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen zijn de opgebouwde nominale aanspraken en eventuele onvoorwaardelijke (indexatie)toezeggingen. De contante waarde wordt bepaald met gebruikmaking van de actuele RTS zoals gepubliceerd door DNB.

Bij de berekening van de VPV is uitgegaan van het op de balansdatum geldende pensioenreglement en van de over de verstreken deelnemersjaren verworven aanspraken. Jaarlijks wordt door het bestuur besloten of en eventueel in hoeverre een toeslag wordt toegekend over ingegane pensioenen en premievrije pensioenaanspraken. Alle per balansdatum bestaande toeslagbesluiten (ook voor indexatiebesluiten na balansdatum voor zover sprake is van *ex ante*-condities) zijn bij de vaststelling van de VPV inbegrepen. Er wordt geen rekening gehouden met toekomstige salarisontwikkelingen.

De VPV is gebaseerd op de volgende actuariële grondslagen en veronderstellingen:

- De gehanteerde marktrente die gebaseerd is op de rentetermijnstructuur zoals gepubliceerd door DNB, rekening houdend met een duration van de nominale uitkeringen van 16 jaar (2020: 17 jaar);
- Prognosetafel AG2020 (2020: AG2020);
- Sterftecorrectiefactoren voor mannelijke hoofdverzekerden ten opzichte van de Nederlandse bevolking met de Mercer ES2019 op basis van inkomensklasse "Midden" en voor de vrouwelijke hoofdverzekerden een correctie ten opzichte van de Nederlandse bevolking met de Mercer ES2019 op basis van inkomensklasse "Hoog". Voor de medeverzekerden geldt het omgekeerde ("Midden" voor vrouwen en "Hoog" voor mannen) (2020: Mercer ES2019);
- Leeftijdverschil man – vrouw; hierbij wordt uitgegaan dat de vrouw drie jaar jonger is dan haar man;
- De opslag voor uitgesteld wezenpensioen is 1% van de voorziening pensioenverplichtingen voor uitgesteld partnerpensioen (2020: 1%);
- De gehanteerde staffel met betrekking tot de veronderstelde gehuwdheidsfrequentie loopt vanaf 18 jaar met een gehuwdheidsfrequentie van 0% op tot 100% gehuwdheidsfrequentie vanaf 67 jaar; en
- Kostenopslag ter grootte van 2% van de VPV in verband met toekomstige administratie- en excassokosten.

Overige technische voorzieningen

Overige technische voorzieningen worden opgenomen voor met de pensioenverplichtingen samenhangende risico's voor zover niet opgenomen in de berekening van de VPV.

Voor de voortzetting van pensioenopbouw in verband met arbeidsongeschiktheid wordt voorzien door het opnemen van de

post voorziening arbeidsongeschiktheid in de overige technische voorzieningen. Bij de berekening van deze voorziening wordt rekening gehouden met de contante waarde van de toekomstige schadelast waarvoor vrijstelling is verleend wegens arbeidsongeschiktheid. Hierbij wordt uitgegaan van ongewijzigde voortzetting van het arbeidsongeschiktheidspercentage. Voor arbeidsongeschikte deelnemers die vóór 1 januari 2007 arbeidsongeschikt zijn geworden, is de reglementswijziging van 2015 niet van toepassing. Deelnemers die na 1 januari 2007 arbeidsongeschikt zijn geworden, volgen de reglementswijzigingen van de actieve deelnemers.

2.12 Overige schulden en overlopende passiva

Kortlopende schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Kortlopende schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, zijnde het ontvangen bedrag rekening houdend met agio of disagio en onder aftrek van transactiekosten. Dit is meestal de nominale waarde.

3 Grondslagen voor bepaling van het resultaat

3.1 Algemeen

De in de staat van baten en lasten opgenomen posten zijn in belangrijke mate gerelateerd aan de in de balans gehanteerde waarderingsgrondslagen voor beleggingen en de voorzieningen pensioenverplichtingen. Zowel gerealiseerde als ongerealiseerde resultaten worden rechtstreeks verantwoord in het resultaat.

3.2 Premiebijdragen (van werkgevers en werknemers)

Onder premiebijdragen van werkgevers en werknemers wordt verstaan de aan derden in rekening gebrachte c.q. te brengen bedragen voor de in het verslagjaar verzekerde pensioenen onder aftrek van kortingen. Premies en koopsommen zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

3.3 Beleggingsresultaten risico pensioenfonds

Indirecte beleggingsopbrengsten

Onder de indirecte beleggingsopbrengsten worden verstaan de gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen en valutaresultaten. In de jaarrekening wordt geen onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen. Alle waardeveranderingen van beleggingen, inclusief valutakoersverschillen, worden als beleggingsopbrengsten in de staat van baten en lasten opgenomen. (In)directe beleggingsresultaten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Directe beleggingsopbrengsten

Onder de directe beleggingsopbrengsten wordt in dit verband verstaan rentebaten en -lasten, dividenden en soortgelijke opbrengsten, eventueel geïnclassificeerd vanuit indirecte beleggingsopbrengsten. Dividenden worden verantwoord op het moment van betaalbaarstelling.

Kosten vermogensbeheer

Onder kosten van vermogensbeheer worden zowel de externe als de daaraan toegerekende interne kosten verstaan. Onder deze interne kosten worden onder andere de kosten voor de bewaarbank begrepen.

Verrekening van kosten

Met de directe en indirecte beleggingsopbrengsten zijn de aan de opbrengsten gerelateerde transactiekosten, provisies, valutaverschillen e.d. verrekend.

3.4 Pensioenuitkeringen

De pensioenuitkeringen betreffen de aan deelnemers uitgekeerde bedragen inclusief afkopen. De pensioenuitkeringen zijn berekend op actuariële grondslagen en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben. WAO/WIA-bedragen worden op de uitkering in mindering gebracht.

3.5 Pensioenuitvoeringskosten

De pensioenuitvoeringskosten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Personeelsbeloningen (lonen, sociale lasten enz.) voor medewerkers van het pensioenbureau vormen geen aparte regel in de staat van baten en lasten. Deze kosten zijn opgenomen onder pensioenuitvoeringskosten. Voor een nadere specificatie wordt verwezen naar de betreffende toelichting.

Lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de staat van baten en lasten voor zover ze verschuldigd zijn aan werknemers respectievelijk de belastingautoriteit.

De medewerkers van het pensioenbureau hebben een bonusregeling gekoppeld aan die van British American Tobacco. De waarde van deze regeling wordt als kosten in de staat van baten en lasten verwerkt. Het totale - als kosten te verwerken - bedrag is de reële waarde van de toegekende beloning.

3.6 Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds

Pensioenopbouw

Bij de pensioenopbouw zijn aanspraken en rechten over het boekjaar gewaardeerd op het niveau dat zij op balansdatum hebben.

Indexering en overige toeslagen

Voor zover het bestuur in een boekjaar heeft besloten om aan de ingegane pensioenen, premievrije rechten en de pensioengrondslag voor de arbeidsongeschikten een toeslag toe te kennen wordt deze toeslag in de voorziening per ultimo boekjaar opgenomen.

Rentetoevoeging

De pensioenverplichtingen worden contant gemaakt tegen de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur. De interesttoevoeging wordt tegen de éénjaars rekenrente primo jaar berekend over de beginstand en de mutaties gedurende het jaar. Primo 2021 en 2020 was de éénjaars rekenrente negatief.

Onttrekking voor pensioenuitkeringen en pensioenuitvoeringskosten

Door uitbetaling van pensioenen vervalt een deel van de pensioenverplichting. Tevens valt door uitbetaling van pensioenen gedurende het verslagjaar de excasso-opslag op de gedane uitkeringen vrij, waardoor de pensioenverplichtingen eveneens afnemen.

Wijziging marktrente

De cijfers per ultimo 2021 en 2020 zijn op basis van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur berekend.

Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten

De voorziening pensioenverplichtingen verandert door inkomende en uitgaande waardeoverdrachten.

Overige mutaties voorziening pensioenverplichtingen

Deze post betreft de overige mutaties van de voorziening pensioenverplichting.

3.7 Saldo overdrachten van rechten

De post saldo overdracht van rechten bevat het saldo van bedragen uit hoofde van overgenomen dan wel overgedragen pensioenverplichtingen.

3.8 Overige baten en lasten

Overige baten en lasten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

4 Beleggingen voor risico pensioenfonds

	Aandelen	Vast- rentende waarden	Derivaten	Totaal
	€	€	€	€
Stand per 31 december 2019	177.894	444.564	39.504	661.962
Aankopen	21.887	28.452	4.109	54.448
Verkopen	-24.375	-38.989	-9.933	-73.297
Waardeontwikkeling	10.976	1.365	25.647	37.988
Stand per 31 december 2020	186.382	435.392	59.327	681.101
Bij: derivaten met een negatieve waarde			7.866	7.866
			67.193	688.967
Aankopen	-	78.950	10.557	89.507
Verkopen	-52.873	-47.875	-2.929	-103.677
Waardeontwikkeling	50.870	-3.582	-26.328	20.960
Stand per 31 december 2021	184.379	462.885	40.627	687.891
Bij: derivaten met een negatieve waarde			6.085	6.085
			46.712	693.976

Door het pensioenfonds wordt, net als in 2020, niet belegd in premie bijdragende ondernemingen. Wel wordt belegd in de groep waartoe de bijdragende ondernemingen behoren. Deze belegging bedroeg ultimo 2021 € 384 duizend, wat 0,06% van het totale vermogen van € 681.962 duizend bedraagt (2020: € 253 duizend; 0,04%).

Aandelen

	2021	2020
	€	€
Niet-beursgenoteerde aandelenbeleggingsfondsen	184.379	186.382
Stand per 31 december	184.379	186.382

Per ultimo 2021 en 2020 was er geen sprake van Securities Lending.

Vastrentende waarden

	2021	2020
	€	€
Obligaties	137.856	154.546
Geldmarktfondsen/liquide middelen	325.029	280.846
Stand per 31 december	462.885	435.392

Het pensioenfonds heeft gedurende het verslagjaar, net als over 2020, wat betreft vastrentende waarden geen gebruik gemaakt van een Securities Lending Program. Uit dien hoofde werden derhalve ook geen inkomsten gegenereerd.

Derivaten

	2021	2020
	€	€
Valutaderivaten	1.065	3.048
Nominale renteswaps	39.562	56.279
Stand per 31 december	40.627	59.327

Onderstaand wordt inzichtelijk gemaakt hoe de verdeling van de derivaten in de balans wordt gepresenteerd.

Type contract	Expiratiedatum	Onderliggende contract-omvang	Actuele waarde activa	Actuele waarde passiva
		€	€	€
Valutatermijncontracten	2 maart 2022	140.631	1.265	200
Renteswaps	2025-2064	90.100	45.447	5.885
Totaal		230.731	46.712	6.085

Per soort derivaat wordt het totaal van contracten met positieve of negatieve waarde gegeven.

Overige toelichtingen

De volgende balansposities en / of toekomstige kasstromen worden door het fonds door middel van derivaten afgedekt:

- Alle valuta exposure van aandelenbeleggingen in ontwikkelde landen (niet van aandelenbeleggingen in opkomende landen) wordt volgens de strategische benchmark afgedekt door het gebruik van 'forwards'; en
- Een gedeelte van de geprognosticeerde nominale verplichtingen van het fonds wordt afgedekt middels een combinatie van vastrentende waarden en rentederivaten ter verlaging van het renterisico. Ultimo 2021 bedraagt deze afdekking voor het renterisico 30% (2020: 31%).

Voor aanvullende toelichtingen uit hoofde van derivaten wordt verwezen naar *Specifieke financiële instrumenten (derivaten)* in paragraaf 9 van de toelichting op de jaarrekening, Risicobeheer en derivaten.

Methodiek bepaling marktwaarde

Onderstaand wordt weergegeven op welke methoden de beleggingen ultimo 2021 zijn gewaardeerd.

	Genoteerde marktprijzen	Contante waarde berekeningen	Intrinsieke waarde	Waarderingsmodellen	Totaal
	€	€	€	€	€
Aandelen	-	-	184.379	-	184.379
Vastrentende waarden	-	-	462.885	-	462.885
Derivaten	-	-	-	40.627	40.627
Totaal	-	-	647.264	40.627	687.891

Onderstaand wordt weergegeven op welke methoden de beleggingen ultimo 2020 waren gewaardeerd.

	Genoteerde marktprijzen	Contante waarde berekeningen	Intrinsieke waarde	Waarderingsmodellen	Totaal
	€	€	€	€	€
Aandelen	-	-	186.382	-	186.382
Vastrentende waarden	-	-	435.392	-	435.392
Derivaten	-	-	-	59.327	59.327
Totaal	-	-	621.774	59.327	681.101

Opgemerkt wordt dat schattingen naar hun aard subjectief zijn en dat de geschatte actuele waarden van financiële instrumenten derhalve inherent onderhevig zijn aan onzekerheden en waardeoordelen ten aanzien van volatiliteit, rentestand en kasstromen. Deze schattingen zijn momentopnames, gebaseerd op de marktomstandigheden en de op dat moment beschikbare informatie.

Schatting van reële waarde in geval van ontbreken van directe marktnoteringen

De belangrijkste waarderingsmodellen en -technieken zijn gehanteerd bij het schatten van de reële waarde van de swaps en de valutatermijncontracten.

5 Vorderingen en overlopende activa

	2021	2020
	€	€
Vorderingen uit hoofde van beleggingen	-	-
Te vorderen premies en koopsommen	227	403
Overige vorderingen en overlopende activa	-	-
Stand per 31 december	227	403

Alle vorderingen hebben een looptijd van korter dan 1 jaar en betreffen vorderingen op werkgevers.

6 Stichtingskapitaal en reserves

	Stichtings- kapitaal	Algemene reserve	Totaal
	€	€	€
Stand per 31 december 2019	1	78.265	78.266
Bestemming saldo van baten en lasten	-	-12.096	-12.096
Stand per 31 december 2020	1	66.169	66.170
Bestemming saldo van baten en lasten	-	51.157	51.157
Stand per 31 december 2021	1	117.326	117.327

Solvabiliteit en dekkingsgraad

	2021	2020
	€	€
Minimaal vereist eigen vermogen	23.269	25.159
Vereist eigen vermogen	59.830	62.246
Eigen vermogen per 31 december	117.327	66.170

De solvabiliteitspositie van het pensioenfonds kan worden gekarakteriseerd als toereikend. Het vereist eigen vermogen is berekend op 10,5% van de nominale verplichtingen. De beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds bedraagt per 31 december 2021: 118,2% (2020: 106,9%). De wettelijke reële dekkingsgraad bedroeg ultimo 2021: 96,8% (2020: 88,5%).

De beleidsdekkingsgraad is berekend door het gemiddelde van de maandelijkse actuele dekkingsgraden van de afgelopen 12 maanden te nemen. Deze maandelijkse actuele dekkingsgraden zijn maandelijks aangepast aan de actuele waardering van de beleggingen en voorziening pensioenverplichtingen, waarbij wijzigingen in schattingsmethodieken direct zijn toegepast.

Herstelplan

Per 31 maart 2020 bedroeg de beleidsdekkingsgraad 110,0%. De dekkingsgraad behorende bij het vereist eigen vermogen bedroeg per diezelfde datum 111,1%. Hierdoor lag de beleidsdekkingsgraad onder de dekkingsgraad die bij het vereist eigen vermogen hoort en bevond het pensioenfonds zich in een situatie van tekort.

Als een pensioenfonds een dergelijk tekort heeft, moet er een herstelplan worden opgesteld en bij DNB worden ingediend. Een herstelplan is een door DNB voorgeschreven (theoretische) manier van berekenen, waarmee een inschatting gemaakt kan worden van de toekomstige ontwikkeling van de dekkingsgraad. Daarbij wordt gerekend met de rentetermijnstructuur van DNB en mag gerekend worden met de maximale rendementen voor aandelen, zoals voorgeschreven door de Commissie parameters. De berekening maakt een projectie over een periode van 10 jaar. Het doel van het herstelplan is dat het pensioenfonds kan aantonen dat het binnen de termijn van 10 jaar op eigen kracht weer voldoende buffervermogen kan opbouwen. Lukt dat niet, dan moet het pensioenfonds maatregelen nemen zodat de berekening wel tot voldoende buffer leidt.

Het herstelplan is eind juni 2020 bij DNB ingediend. Eind augustus 2020 is bericht van DNB ontvangen dat het herstelplan werd goedgekeurd.

Aangezien er ultimo 2020 nog steeds sprake was van een tekort, heeft het pensioenfonds begin 2021 een nieuw (geüpdatet) herstelplan bij DNB ingediend. Het herstelplan had een projectieperiode van 10 jaar en houdt rekening met een rendement op aandelen van 5,6%. Conform de guidance van DNB is in het herstelplan geen rekening gehouden met de

aanpassing van de UFR methodologie per 1 januari 2021.

Het (geüpdatet) herstelplan liet zien dat de beleidsdekkingsgraad in 1 jaar van 106,9% door beleggingsrendement zou stijgen tot boven de dekkingsgraad behorende bij het vereist eigen vermogen (110,1%; per 31-12-2020). Daarom was het niet noodzakelijk om extra maatregelen te nemen.

In mei 2021 heeft DNB dit herstelplan goedgekeurd.

Ultimo juni 2021 was het eerste kwartaaleinde waarbij de beleidsdekkingsgraad lag boven de dekkingsgraad behorende bij het vereist eigen vermogen. Hierdoor is het herstelplan komen te vervallen. Ultimo 2021 lag de beleidsdekkingsgraad nog steeds boven de dekkingsgraad behorende bij het vereist eigen vermogen.

Bestemming van het saldo van baten en lasten

In de statuten is geen bepaling opgenomen inzake de bestemming van het saldo van baten en lasten.

Het saldo van baten en lasten is toegevoegd aan de algemene reserve:

Algemene reserve	51.157
Saldo baten en lasten	51.157

7 Technische voorzieningen

Voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfondsen

Het mutatieoverzicht van de voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds luidt als volgt:

	2021	2020
	Totaal	Totaal
	€	€
Stand per 1 januari	616.929	583.170
Bij:		
- Toevoeging pensioenopbouw	1.112	1.092
- Indexering en overige toeslagen	11.159	-
- Wijziging marktrente	-	63.339
- Overige mutaties	816	877
Af:		
- Onttrekking voor pensioenuitkeringen	17.362	16.738
- Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten	347	335
- Mutatie overdrachten van rechten	-	-
- Renteonttrekking	3.237	1.861
- Mutatie actuariële grondslagen	-	12.615
- Wijziging marktrente	37.893	-
- Overige mutaties	-	-
Stand per 31 december	571.177	616.929

Korte beschrijving van de aard van de pensioenregelingen

De pensioenregelingen 1999 en 2006 kunnen worden gekenmerkt als voorwaardelijke eindloon regelingen met een pensioenleeftijd van 62 jaar voor pensioenreglement 1999 (versie 2013) en een pensioenleeftijd van 65 jaar voor het pensioenreglement 2006 (versie 2013). Jaarlijks wordt een aanspraak op ouderdomspensioen opgebouwd van 2% van de in dat jaar geldende pensioengrondslag. De pensioengrondslag is gelijk aan 12,5 maal het basismaandsalaris plus eventuele ploegentoeslag voor pensioenreglement 1999 (versie 2013) en 12 maal het basismaandsalaris plus eventueel vakantiegeld, dertiende maand en ploegentoeslag voor pensioenreglement 2006 (versie 2013), beide onder aftrek van een franchise. Deze franchise wordt jaarlijks vastgesteld. Tevens bestaat er recht op partner- en wezenpensioen. Jaarlijks beslist het bestuur of, en in hoeverre, op ingegane pensioenuitkeringen en premievrije rechten een toeslag wordt verleend. Overeenkomstig artikel 10 van de Pensioenwet kwalificeren deze pensioenregelingen zich als een uitkeringsovereenkomst. Vanaf 1 januari 2014 is de pensioenregeling voor de actieve deelnemers gewijzigd. De pensioenrichtleeftijd is verhoogd naar 67 jaar en het opbouwpercentage is verlaagd naar 1,9%.

Per 1 januari 2015 is de pensioenregeling voor de actieve deelnemers wederom gewijzigd. De sociale partners hebben de regeling gewijzigd in een middellood regeling met een opbouwpercentage van 1,875%. Tevens is aangesloten bij het wettelijke maximum pensioengevend salaris van € 100.000,-. Voor de aanspraken die actieven vanaf 1 januari 2015 opbouwen zal elk jaar een onvoorwaardelijke toeslag van 3% worden toegekend, die door premie wordt gefinancierd. Deze onvoorwaardelijke toeslag is alleen van toepassing voor zover en zolang de deelnemer in dienst is bij een aangesloten onderneming. Bij uitdiensttreding zullen deze aanspraken premievrij worden gemaakt en geldt de voorwaardelijke toeslagverlening. De aanspraken die actieven tot en met 31 december 2014 hadden opgebouwd, zijn premievrij gemaakt. Op deze aanspraken is ook de voorwaardelijke toeslagverlening van toepassing.

Als gevolg van aanpassingen in de fiscale wetgeving, is het pensioenreglement per 1 januari 2018 aangepast. Voor de pensioenopbouw vanaf 1 januari 2018 is de pensioenrichtleeftijd verhoogd van 67 jaar naar 68 jaar. Het opbouwpercentage is gelijk gebleven op 1,875%. De actieve deelnemers zullen, zolang ze in dienst zijn bij BAT, een onvoorwaardelijke toeslag van 3% ontvangen over de opgebouwde rechten vanaf 1 januari 2015. Op de aanspraken opgebouwd tot en met 31 december 2014 is de voorwaardelijke toeslag van toepassing. De aanspraken die tussen 1 januari 2015 en 31 december 2017 zijn opgebouwd kenden een pensioeningangsdatum op de verjaardag. Deze ingangsdatum is met terugwerkende kracht aangepast naar de eerste van de maand waarin men de pensioenrichtleeftijd bereikt.

Voorts heeft het bestuur besloten om met ingang van 1 januari 2018 voor alle reglementen de korting grootleeftijdsverschil bij partnerpensioen te laten vervallen en het bijzonder partnerpensioen bij vooroverlijden van de ex-partner (mits het ouderdomspensioen van de hoofddeelnemer nog niet is ingegaan) terug te laten vloeien naar de pensioenaanspraken van de hoofddeelnemer.

Per 1 januari 2010 is de pensioenregeling gesloten voor nieuwe deelnemers.

Toeslagverlening

De toeslagverlening van ingegane pensioenuitkeringen en premievrije rechten wordt jaarlijks vastgesteld door het bestuur. Het bestuur streeft er naar om ingegane pensioenuitkeringen en premievrije rechten jaarlijks aan te passen aan de gerealiseerde maatstaf voor prijsinflatie (CPI alle huishoudens afgeleid, oktober tot oktober). In 2016 is deze ambitie als gevolg van de introductie van de wettelijke reële dekkingsgraad, verhoogd van 70% naar 100% van de maatstaf voor prijsinflatie.

De toeslagverlening binnen het pensioenfonds is afhankelijk van de financiële situatie van het pensioenfonds. De toeslagverlening is voorwaardelijk en het besluit tot toeslagverlening wordt jaarlijks door het bestuur genomen. Het toeslagbeleid van het pensioenfonds is in 2015 gewijzigd en sluit aan bij de grenzen zoals opgenomen in het FTK.

Er bestaat geen recht op toekomstige toeslagverlening. Het is niet zeker of, en in hoeverre in de toekomst toeslagen worden toegekend. Het fonds heeft geen geld gereserveerd voor toekomstige toeslagen. Toeslagen worden uit het overrendement betaald.

Inhaaltoeslagen

Indien in het verleden geen volledige toeslag heeft plaatsgevonden, kunnen onder bepaalde omstandigheden inhaalindexaties worden toegekend. Stichting Pensioenfonds British American Tobacco heeft de afgelopen 10 jaar per 1/1/2012, 1/1/2013, 1/1/2014, 1/1/2015, 1/1/2017, 1/1/2020, 1/1/2021 en 1/1/2022 geen (volledige) toeslag kunnen verlenen.

	Toegekende toeslag %	Volledige toeslag %	Gemiste toeslag %	Verleende inhaaltoeslag %	Datum verleende inhaaltoeslag
Jaar 2021 (per 1/1/2022)	2,02	3,28	1,26		
Jaar 2020 (per 1/1/2021)	0,00	1,12	1,12	-	-
Jaar 2019 (per 1/1/2020)	0,56	1,73	1,17	-	-
Jaar 2018 (per 1/1/2019)	1,68	1,68	0,00	-	-
Jaar 2017 (per 1/1/2018)	1,34	1,34	0,00	-	-
Jaar 2016 (per 1/1/2017)	0,18	0,36	0,18	-	-
Jaar 2015 (per 1/1/2016)	0,41	0,41	0,00	-	-
Jaar 2014 (per 1/1/2015)	0,52	0,75	0,23	-	-
Jaar 2013 (per 1/1/2014)	0,63	0,90	0,27	-	-
Jaar 2012 (per 1/1/2013)	0,64	2,03	1,39	-	-
Jaar 2011 (per 1/1/2012)	0,00	2,33	2,33	-	-

Aangezien de beleidsdekkingsgraad per ultimo november 2021 boven de 110% lag, bestond er een mogelijkheid tot het verlenen van een toeslag. Echter, de beleidsdekkingsgraad lag onder de dekkingsgraad behorende bij de toekomstbestendig indexerende grens, waardoor er geen inhaaltoeslag kon worden toegekend. Voor het inhalen van gemiste

toeslagen bestaat een beleidsmatige periode van maximaal 10 jaar. Per 1 januari 2022 vervalt de gemiste toeslag per 1 januari 2012 (2,33%). De cumulatieve gemiste toeslagen bedragen over de periode 1.1.2013 tot en met 1.1.2022 5,62%.

Ultimo 2021 bedraagt de gemiddelde interne rekenrente 0,51% bij een nominale duration van de pensioenverplichtingen van 16 jaar (2020: 0,09% bij een nominale duration van de pensioenverplichtingen van 17 jaar). Ter bepaling van de gemiddelde interne rekenrente is de DNB rentetermijnstructuur (inclusief UFR) gebruikt.

De voorziening voor pensioenverplichtingen is naar categorieën van deelnemers als volgt samengesteld:

	2021		2020	
	€	Aantallen	€	Aantallen
Actieven en arbeidsongeschikten	31.456	50	37.574	56
Gepensioneerden (en PP en WZP)	297.089	1.215	305.132	1.195
Slapers	242.633	1.043	274.223	1.092
Stand per 31 december	571.177	2.308	616.929	2.343

Overige technische voorzieningen

	2021	2020
	€	€
Voorziening voor arbeidsongeschiktheid	890	1.105
Voorziening onvoorwaardelijke indexatie	415	319
Stand per 31 december	1.305	1.424

De voorziening arbeidsongeschiktheid betreft de contante waarde (op basis van de DNB RTS) van de toekomstig op te bouwen aanspraken voor arbeidsongeschikte deelnemers op basis van hun huidige arbeidsongeschiktheidspercentage. In deze voorziening is tevens het uitlooprisico opgenomen.

Voor een aantal deelnemers is door de werkgever toekomstige indexatie ingekocht bij het pensioenfonds. Hiermee is een voorziening gevormd. Vanuit deze voorziening wordt jaarlijks de indexatie van de betreffende deelnemers bekostigd. Beide voorzieningen hebben een langlopend karakter.

Het mutatieoverzicht van de overige technische voorzieningen is hieronder opgenomen:

	2021	2020
	€	€
Stand per 1 januari	1.424	1.499
Saldo onttrekking	-120	-75
Stand per 31 december	1.305	1.424

8 Overige schulden en overlopende passiva

	2021	2020
	€	€
Derivaten	6.085	7.866
Overige schulden en overlopende passiva	507	484
Stand per 31 december	6.592	8.350

Alle overige schulden en overlopende passiva hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar. De looptijd van de derivaten met negatieve waarde varieert van 3 maanden tot 42 jaar.

9 Risicobeheer en derivaten

Beleid en risicobeheer

Ten aanzien van het risicobeheer heeft het bestuur de beschikking over de volgende beleidsinstrumenten:

- ALM-beleid en duration-matching;
- Financieringsbeleid;
- Premiebeleid;
- Toeslagenbeleid;
- Herverzekeringsbeleid;
- Risicobeleid alternatieve beleggingen; en
- Risicobeleid ten aanzien van uitbesteding.

Welke beleidsinstrumenten het bestuur op welke manier zal hanteren, wordt bepaald op basis van uitvoerige analyses van de te verwachten toekomstige ontwikkelingen van de verplichtingen en de ontwikkelingen op de financiële markten. Voor deze analyses wordt onder andere gebruikt gemaakt van Asset Liability Management studies (ALM). Een ALM-studie analyseert de structuur van de pensioenverplichtingen en van verschillende beleggingsstrategieën en de ontwikkeling daarvan in diverse economische scenario's.

Op basis van de uitkomsten van deze analyses stelt het bestuur beleggingsrichtlijnen vast waarop het uit te voeren beleggingsbeleid wordt gebaseerd. De beleggingsrichtlijnen zetten uiteen binnen welke normen en grenzen het beleggingsbeleid moet worden uitgevoerd, en richten zich op het beheersen van de belangrijkste (beleggings-)risico's. Bij de uitvoering van het beleggingsbeleid wordt gebruik gemaakt van derivaten.

1. Solvabiliteitsrisico

Het belangrijkste risico voor het fonds betreft het solvabiliteitsrisico, ofwel het risico dat het fonds niet beschikt over voldoende vermogen ter dekking van de pensioenverplichtingen. De solvabiliteit wordt gemeten op basis van zowel algemeen geldende normen als specifieke normen welke door de toezichthouder worden opgelegd.

Indien de solvabiliteit van het fonds zich negatief ontwikkelt, bestaat het risico dat er geen ruimte is voor toeslagverlening op opgebouwde pensioenaanspraken en bestaat het risico dat het fonds een werkgeversbijdrage ter dekking van het tekort in rekening moet brengen. In het uiterste geval kan het noodzakelijk zijn dat het fonds verworven aanspraken en pensioenrechten verlaagt.

Om het solvabiliteitsrisico te beheersen dient het fonds buffers in het eigen vermogen aan te houden. De omvang van deze buffers wordt vastgesteld met de door DNB voorgeschreven solvabiliteitstoets (S-toets). Deze toets bevat een kwantificering van de fonds specifieke restrisico's (na afdekking) bij de strategische mix.

	31 december 2021 €	31 december 2020 €
S1 Renterisico	7.832	827
S2 Aandelen en vastgoed	54.074	58.783
S3 Valutarisico	6.456	7.263
S4 Grondstoffenrisico	-	-
S5 Kredietrisico	436	1.095
S6 Verzekeringstechnisch risico	13.688	16.139
S7 Liquiditeitsrisico	-	-
S8 Concentratierisico	-	-
S9 Operationeel risico	-	-
S10 Actief beheer risico	-	-
Diversificatie effect	-22.656	-21.861
Totaal S (vereiste buffers)	59.830	62.246
Aanwezig vermogen (totale activa – schulden)	117.327	66.170
Surplus	57.497	3.924

2. Marktrisico (S1 – S4)

Marktrisico is uit te splitsen in renterisico, valutarisico en prijs(koers)risico. De beleggingsdoelstellingen bepalen de strategie die het pensioenfonds volgt ten aanzien van het beleggingsrisico. In de dagelijkse praktijk ziet het pensiebureau erop toe dat het marktrisico conform de aanwezige beleidskaders binnen de beleggingsrichtlijnen blijft. De totale marktposities worden periodiek gerapporteerd aan het bestuur en de beleggingsadviescommissie.

2.1 Rente- en inflatierisico

Het rente- en inflatierisico is het risico dat de waarden van de 'matching' portefeuille en de (reële) pensioenverplichtingen veranderen als gevolg van (on)gunstige veranderingen in de marktrente en/of de inflatie.

De beheerder van de 'matching' portefeuille heeft een mandaat gekregen waarbij de tracking error van de portefeuille ten opzichte van de in beheer gegeven kasstromen niet groter mag zijn dan 2% (op marktwaarde). Dit betekent in de praktijk dat de afwijkingen tussen het mandaat en de in beheer gegeven kasstromen van het pensioenfonds zeer beperkt zijn.

2.2 Valutarisico

Uitgangspunt van het beleggingsbeleid is dat in beginsel niet lonende risico's voor zover mogelijk zullen worden afgedekt. Hieronder valt, strategisch gezien, ook het valutarisico. Waar mogelijk worden beleggingen voor het valutarisico vrijwel volledig afgedekt naar de euro. Tactisch gezien kan hiervan worden afgeweken. Bij de aandelenbeleggingen in opkomende markten worden valuta om praktische en kostentechnische redenen niet afgedekt.

Uit 2021 wordt voor circa 25% (2020 : 25%) van de totale beleggingsportefeuille belegd in een andere valuta dan de euro, met name in de Amerikaanse dollar. Hierbij is 82% van de aanwezige valutapositie (2020: 78%) afgedekt naar de euro. De waarde van de per einde verslagjaar uitstaande valutatermijncontracten bedraagt € 1.065 duizend (2020: € 3.048 duizend).

De beleggingen in vreemde valuta kunnen per categorie als volgt worden gespecificeerd:

	31 december 2021	31 december 2020
	€	€
Aandelen	170.321	172.181
Vastrentende waarden	-	-
Totaal	170.321	172.181

De valutapositie voor en na afdekking door valutaderivaten is als volgt weer te geven:

	Voor afdekking	Valuta-derivaten	2021 Netto positie (na)	2020 Netto positie (na)
	€	€	€	€
Euro	14.058	140.631	154.689	151.241
Britse pond	6.269	-6.175	94	-2
Japanse yen	9.633	-9.535	98	231
Amerikaanse dollar	106.105	-106.238	-133	891
Overige	48.314	-17.618	30.696	37.069
Totaal	184.379	1.065	185.444	189.430

Het bestuur heeft besloten de risico's met betrekking tot de valuta van aandelen opkomende markten om praktische en kostentechnische redenen niet af te dekken. De valuta van ontwikkelende landen anders dan GBP, YEN en USD en de opkomende markten valuta zijn onder 'Overige' opgenomen.

2.3 Prijsrisico

Prijsrisico is het risico dat door de ontwikkeling van marktprijzen (veroorzaakt door factoren die samenhangen met een individuele belegging, de uitgevende instelling of generieke factoren) waardeveranderingen plaatsvinden. Wijzigingen in marktomstandigheden hebben altijd direct invloed op het beleggingsresultaat, omdat alle beleggingen worden gewaardeerd op reële waarde waarbij waardeveranderingen direct worden verwerkt in het saldo van baten en lasten. Spreiding binnen de portefeuille (diversificatie) kan het prijsrisico dempen. Het prijsrisico kan ook afgedekt worden door gebruik te maken van afgeleide financiële instrumenten (derivaten), zoals opties en futures.

De aandelenbeleggingen van het pensioenfonds kunnen als volgt naar sectoren en regio's worden onderverdeeld:

Aandelen (regio)

	31 december 2021	31 december 2020
	€	€
Noord Amerika	110.899	103.520
Europa	27.917	28.678
Azië	14.826	17.398
Opkomende landen	30.737	36.786
Totaal	184.379	186.382

3. Kredietrisico

Kredietrisico is het risico van financiële verliezen voor het fonds als gevolg van faillissement of betalingsonmacht van tegenpartijen waarop het fonds (potentiële) vorderingen heeft. Hierbij kan onder meer worden gedacht aan partijen die obligatieleningen uitgeven, banken waar deposito's worden geplaatst, marktpartijen waarmee Over The Counter (OTC)-derivatenposities worden aangegaan en aan bijvoorbeeld herverzekeraars.

Een voor beleggingsactiviteiten specifiek onderdeel van kredietrisico is het 'settlement risico'. Dit heeft betrekking op het risico dat partijen, waarmee het fonds transacties is aangegaan, niet meer in staat zijn de overeengekomen tegenprestatie na te komen waardoor het fonds mogelijk financiële verliezen lijdt.

Beheersing vindt plaats door het stellen van limieten aan tegenpartijen op totaal niveau, dat wil zeggen met inachtneming van alle posities die een tegenpartij jegens het fonds heeft: het stellen van extra zekerheden zoals onderpand en het uitleenen van effecten. Ter afdekking van het "settlement risico" wordt door het fonds alleen belegd in markten waar een voldoende betrouwbaar clearing- en settlementsysteem functioneert. Voordat in nieuwe markten wordt belegd, wordt eerst onderzoek gedaan naar de waarborgen op dit gebied. Met betrekking tot niet-beursgenoteerde beleggingen, met name OTC-derivaten (renteswaps), wordt door het fonds enkel gewerkt met tegenpartijen waarmee ISDA/CSA-overeenkomsten zijn afgesloten. Zo worden openstaande posities van het pensioenfonds adequaat afgedekt door middel van onderpand. Bij valutatermijncontracten wordt niet gewerkt met ISDA/CSA-overeenkomsten.

In de onderstaande tabel wordt de verdeling van de beleggingen (vastrentende waarden, renteswaps en valutatermijncontracten) naar sector weergegeven:

	31 december 2021	31 december 2020
	€	€
Overheidsinstellingen	78.784	99.528
Financiële instellingen	424.728	395.191
Totaal	503.512	494.719

De verdeling van de beleggingen (vastrentende waarden, renteswaps en valutatermijncontracten) naar regio is weergegeven in onderstaande tabel:

	31 december 2021	31 december 2020
	€	€
Ontwikkelde markten	503.512	494.719
Totaal	503.512	494.719

Ten aanzien van de kredietwaardigheid van de debiteuren van de beleggingen (vastrentende waarden, renteswaps en valutatermijncontracten) kan het volgende overzicht worden gegeven, op basis van de credit ratings van Moody's:

	31 december 2021	31 december 2020
	€	€
AAA	417.678	386.808
AA	45.207	48.584
A	40.627	59.327
BBB	-	-
BB	-	-
B	-	-
CCC	-	-
Totaal	503.512	494.719

4. Verzekeringstechnische risico's (S6)

De belangrijkste actuariële risico's zijn het langlevens-, overlijdens- en arbeidsongeschiktheidsrisico.

Het belangrijkste actuariële risico is het langlevensrisico (het risico dat deelnemers langer blijven leven dan gemiddeld verondersteld wordt bij de bepaling van de voorziening pensioenverplichtingen). Het gevolg hiervan is dat het binnen het pensioenfonds opgebouwde pensioenvermogen niet toereikend is voor de uitkering van de pensioenverplichting. Door toepassing van de prognosetafel AG2020 (vanaf september 2020), met de Mercer ES2019 op basis van inkomensklasse 'Hoog' voor vrouwen en 'Midden' voor mannen (meeverzekerden vice versa), is het langlevensrisico nagenoeg geheel verdisconteerd in de waardering van de pensioenverplichtingen. Deze sterftegrondslagen houden nog geen rekening met de impact van het coronavirus.

Het overlijdensrisico betekent dat het fonds in geval van overlijden mogelijk een partnerpensioen moet toekennen waarvoor door het pensioenfonds geen voorziening is getroffen. Het betreft hier het partnerpensioen dat tijdens actief dienstverband is verzekerd, maar nog niet is opgebouwd.

Het arbeidsongeschiktheidsrisico betreft het risico dat het fonds voorzieningen moet treffen voor premievrijstelling bij invaliditeit. Voor dit risico wordt jaarlijks een risicopremie in rekening gebracht als onderdeel van de actuariële pensioenpremie. Jaarlijks wordt getoetst of de voorziening hoog genoeg is om de verwachte toekomstige opbouw te bekostigen. Hierbij wordt tevens rekening gehouden met het uitloopt risico van mogelijk nieuwe arbeidsongeschikten in geval dit risico moet worden herverzekerd.

5. Liquiditeitsrisico (S7)

Liquiditeitsrisico is het risico dat beleggingen niet tijdig, of geheel niet, tegen een aanvaardbare prijs kunnen worden omgezet in liquide middelen, waardoor het fonds op korte termijn niet aan haar verplichtingen kan voldoen. Waar de overige risicocomponenten vooral de langere termijn betreffen (solvabiliteit), gaat het hierbij specifiek om de kortere termijn. Dit risico kan worden beheerst door in het strategische- en tactische beleggingsbeleid voldoende ruimte aan te houden voor de liquiditeitsposities, rekening houdend met directe beleggingsopbrengsten en andere inkomsten zoals pensioenpremies.

De volgende zaken zijn van belang met betrekking tot het liquiditeitsrisico:

- Het niveau van de uitkeringen oversteege gedurende het verslagjaar het niveau van de ontvangen reguliere pensioenpremies;
- Ultimo 2021 bezit het fonds voldoende liquide beleggingen en er bestaat daarnaast de mogelijkheid om agio uit te keren uit het mandaat bij First Liability Matching N.V., om een mogelijke onvoorziene uitstroom van geldmiddelen te kunnen financieren; en
- Er is geen direct opvraagbare stand-by-faciliteit met een bank.

6. Concentratierisico (S8)

Grote posten kunnen leiden tot een concentratierisico. Om te bepalen welke posten hieronder vallen moeten per beleggingscategorie alle instrumenten met dezelfde debiteur worden geaggregeerd. Als grote post wordt aangemerkt elke debiteur die meer dan 2% van de waarde van de beleggingen uitmaakt. Per ultimo 2021 zijn de volgende posten groter dan €13.758 duizend (2% van de waarde van de beleggingen): European Stability Mechanism € 19.641 duizend en de Duitse Staat € 18.912.

Als gekeken wordt naar de verdeling op basis van 'Ultimate Parent' dan zijn de volgende posten groter dan 2% van de waarde van de beleggingen: European Stability Mechanism € 19.641 duizend, de Duitse Staat € 18.922 en de Chinese Staat € 18.842.

In het algemeen geldt dat concentratierisico kan optreden als een adequate spreiding van activa en passiva ontbreekt. Concentratierisico's kunnen optreden bij een concentratie binnen de portefeuille in vermogenstitels, uitgevende instellingen, regio's, economische sectoren of tegenpartijen. Een portefeuille van leningen die sterk sector gebonden is, kan door deze sectorconcentratie een verhoogd risico lopen. Indien aandelen in dezelfde sector worden aangehouden is sprake van een cumulatief concentratierisico. Overigens beperken concentratierisico's zich niet uitsluitend tot de beleggingen.

7. Operationeel risico (S9)

Operationeel risico is het risico dat optreedt bij een onjuiste afwikkeling van transacties, fouten in de verwerking van gegevens, het verloren gaan van informatie, fraude en dergelijke. Dergelijke risico's worden door het fonds beheerst door het stellen van hoge kwaliteitseisen aan de organisaties die bij de uitvoering betrokken zijn op gebieden zoals interne organisatie, procedures, processen en controles en kwaliteit van geautomatiseerde systemen. Deze kwaliteitseisen worden periodiek getoetst door het bestuur.

8. Actief beheer risico (S10)

Het actief beheer heeft betrekking op de ruimte om bij de uitvoering van het beleggingsbeleid af te wijken van de strategisch nagestreefde portefeuille. De mate van actief beheer is bepaald aan de hand van de tracking error ten opzichte van de voor de betreffende portefeuille vastgestelde benchmark. Verschillende portefeuilles kennen verschillende maximale tracking error richtlijnen; het maximum is een tracking error van 2% (2020: 2%).

Overige risico's

1. Toeslagrisico

Het bestuur van het fonds heeft de ambitie om ingegane pensioenen en premievrije rechten te verhogen met een toeslag middels een toeslagenbeleid. De mate waarin dit kan worden gerealiseerd is afhankelijk van de ontwikkelingen in rente, rendement, (loon)inflatie en demografie. Uitdrukkelijk wordt opgemerkt dat het toeslagenbeleid voorwaardelijk is. Dit betekent dat geen recht op toeslagverlening bestaat en dat het niet zeker is of, en in hoeverre in de toekomst toeslagverlening kan plaatsvinden.

De principes voor toekomstbestendig indexeren bepalen de mate waarin toeslagen kunnen worden verleend (ook wel aangeduid als de toeslagruimte). Voor het bepalen van de reële dekkingsgraad, conform artikel 7 Regeling Pensioenwet, worden de onvoorwaardelijke nominale pensioenverplichtingen verdisconteerd tegen een door DNB gepubliceerde nominale rentetermijnstructuur. Daarnaast worden de toekomstige inflatiekasmogelijkheden, rekening houdend met het ingroeiend, verdisconteerd met het verwacht rendement van aandelen (na kosten) van 5,60%. Voor bepaling van de wettelijke reële dekkingsgraad wordt rekening gehouden met de nieuwe parameters die vanaf 1 januari 2020 gelden.

2. Systeemrisico

Systeemrisico betreft het risico dat het mondiale financiële systeem (de internationale financiële markten) niet langer naar behoren functioneert, waardoor beleggingen van het fonds niet langer handelbaar zijn en zelfs, al dan niet tijdelijk, hun waarde kunnen verliezen. Net als voor andere marktpartijen, is dit risico voor het fonds niet beheersbaar.

3. Specifieke financiële instrumenten (derivaten)

Voor zover dit binnen de grenzen van het beleggingsbeleid van het fonds past maakt het fonds gebruik van financiële derivaten, voornamelijk bij het afdekken van marktrisico's. De economische effecten van deze financiële instrumenten dienen onderdeel uit te maken van de waarderingen en analyses.

Kredietrisico is een belangrijk risico bij het gebruik van derivaten (het risico dat tegenpartijen niet aan hun betalingsverplichtingen kunnen voldoen). Het tegenpartijrisico verbonden aan het gebruik van afgeleide financiële instrumenten wordt op marktconforme wijze beheerst door het op reguliere basis uitwisselen van onderpand. Daarnaast wordt gebruik gemaakt van verschillende tegenpartijen met een goede kredietwaardigheid om dit risico verder te diversifiëren.

De volgende instrumenten worden gebruikt:

- **Valutatermijncontracten.** Dit zijn met individuele financiële instellingen afgesloten contracten waarbij de verplichting wordt aangegaan tot het verkopen van een valuta en de aankoop van een andere valuta, tegen een vooraf vastgestelde prijs en op een vooraf vastgestelde datum. Door middel van valutatermijncontracten worden valutarisico's afgedekt;
- **Renteswaps.** Dit betreft met individuele financiële instellingen afgesloten contracten waarbij de verplichting wordt aangegaan tot het uitwisselen van rentebetalingen over een nominale hoofdsom. Door middel van renteswaps kan het fonds de rentegevoeligheid van de portefeuille beïnvloeden.

Onderstaande tabel geeft inzicht in de derivatenposities per 31 december 2021:

Type contract	Expiratiedatum	Onderliggende contract-omvang	Actuele waarde activa	Actuele waarde passiva
		€	€	€
Valutatermijncontracten	2 maart 2022	140.631	1.265	200
Renteswaps	2025-2064	90.100	45.447	5.885
Totaal		230.731	46.712	6.085

Onderstaande tabel geeft inzicht in de derivatenposities per 31 december 2020:

Type contract	Expiratiedatum	Onderliggende contract-omvang	Actuele waarde activa	Actuele waarde passiva
		€	€	€
Valutatermijncontracten	2 maart 2021	136.940	3.174	126
Renteswaps	2025-2064	90.100	64.019	7.740
Totaal		227.040	67.193	7.866

Ultimo 2021 is er binnen het FLM mandaat voor netto € 40.670 duizend aan zekerheden ontvangen (2020: € 57.170 duizend zekerheden ontvangen) ten aanzien van afgesloten renteswaps. Ultimo 2021 bevatte de portefeuille geen repo-contracten (2020: geen repo-contracten).

4. Gevoeligheidsanalyse

De beleggingen zijn ingedeeld in twee portefeuilles. De 'matching' portefeuille bevat de beleggingen welke als doel hebben de waardeontwikkeling (op marktwaarde) van de in beheer gegeven kasstromen (opgehoogd met een percentage waardeversteviging) zo nauwkeurig mogelijk te repliceren. Door een beperkte 'tracking error' van 2% toe te staan, is het risico ten opzichte van de hiervoor genoemde kasstromen in de praktijk beperkt. De 'return' portefeuille heeft als doel rendement te genereren.

In onderstaande tabel wordt weergegeven welke dekkingsgraadverandering er optreedt in de verschillende scenario's. De verandering in dekkingsgraad is berekend op basis een directe schok op de marktwaarde dekkingsgraad en houdt geen rekening met het UFR effect in de waardering van de verplichtingen.

Verandering in dekkingsgraad	Nominale Rente -0,5%	Nominale Rente gelijk	Nominale Rente +0,5%
Aandelen -20%	-13,3%	-6,5%	0,5%
Aandelen onveranderd	-7,3%	0,0%	7,6%
Aandelen +20%	-1,3%	6,5%	14,6%

10 Verbonden partijen

Als verbonden partij worden alle rechtspersonen aangemerkt waarover overheersende zeggenschap, gezamenlijke zeggenschap of invloed van betekenis kan worden uitgeoefend. Ook rechtspersonen die overwegende zeggenschap kunnen uitoefenen worden aangemerkt als verbonden partij. Bestuursleden, het management van het pensioenbureau en sponsors van het pensioenfonds zijn ook verbonden partijen.

Transacties met bestuurders

De bezoldiging van de bestuurders wordt nader toegelicht in paragraaf 20. Het pensioenfonds heeft geen leningen verstrekt aan (voormalig) bestuurders. Daarnaast heeft het pensioenfonds geen vorderingen op (voormalig) bestuurders. Meerdere bestuursleden zijn (gewezen) deelnemer van het pensioenfonds.

Overige transacties met verbonden partijen

Het pensioenfonds heeft per 1 april 2020 een nieuwe uitvoeringsovereenkomst afgesloten. De grootste wijzigingen betreffen de aangesloten werkgevers (door fusies) en de aanpassing van de toeslagenstaffel. De aanpassing van de toeslagenstaffel heeft ten doel om de negatieve invloed van de (aankomende) wijziging van de wettelijke term 'reële dekkingsgraad' teniet te doen. In de uitvoeringsovereenkomst is onder andere opgenomen; wederzijdse verplichtingen, premiebetaling, informatieverstrekking door de werkgever, procedures bij niet nakomen van premiebetalingsverplichting, procedure bij vermogensoverschotten en de procedure bij vermogenstekorten.

De aangesloten werkgevers hebben over 2021 € 1.003 duizend (2020: € 870 duizend) aan pensioenuitvoerings- en administratiekosten als opslag in de premie betaald. Totaal bedroegen de pensioenuitvoerings- en administratiekosten over 2021 € 1.350 duizend (2020: € 1.205 duizend). Het verschil wordt gedekt door de excassovrijval.

11 Premiebijdragen (van werkgever en werknemers) en koopsommen

	2021	2020
	€	€
Werkgeversdeel inclusief koopsommen en VPL inkoop	1.831	2.063
Werknemersdeel	-	-
Totaal	1.831	2.063

De premiebijdragen van werkgever en werknemers bedragen over 2021 totaal 89,8% van de loonsom van de actieven (2020: 71,7%). De feitelijke premie over 2021 is gelijk aan de gedempte kostendekkende premie. Ultimo 2020 zijn alle VPL aanspraken omgezet naar reguliere aanspraken. Hiervoor is een premie bij de werkgever in rekening gebracht. Na 2020 is er geen sprake meer van VPL rechten, waardoor hier ook geen premies meer voor zullen worden gegeven.

De kostendekkende, gedempte kostendekkende en feitelijke premies zijn als volgt bepaald conform artikel 130 Pensioenwet:

Kostendekkende premie:

	2021	2020
	€	€
Actuariële premie	1.112	1.092
Opslag kosten	1.003	870
Solvabiliteitsopslag	112	122
Totaal	2.227	2.084

Het verschil tussen de gedempte kostendekkende premie en de kostendekkende premie is de toegepaste rekenrente. In de kostendekkende premie wordt de DNB yieldcurve primo jaar als basis genomen. Bij de gedempte kostendekkende premie wordt gebruik gemaakt van het 10-jaars gemiddelde DNB RTS. Primo 2021 bedroeg deze 1,9% (primo 2020: 2,2%).

Gedempte kostendekkende premie:

	2021	2020
	€	€
Actuariële premie	752	781
Opslag kosten	1.003	870
Solvabiliteitsopslag	76	88
Totaal	1.831	1.739

12 Beleggingsresultaten risico pensioenfonds

Type belegging	Directe beleggings-opbrengsten	Indirecte beleggings-opbrengsten	Kosten vermogens-beheer	Totaal
	€	€	€	€
2021				
Aandelen	-	50.870	- 420	50.450
Vastrentende waarden	1.759	-3.582	-	-1.823
Derivaten	-	-26.328	-	-26.328
Kosten vermogensbeheer	-	-	-187	-187
Totaal	1.759	20.960	-607	21.112

2020

Aandelen	2	10.977	- 354	10.625
Vastrentende waarden	10	1.364	-	1.374
Derivaten	-	25.647	-	25.647
Kosten vermogensbeheer	-	-	-212	-212
Totaal	12	37.988	-566	37.434

De kosten vermogensbeheer betreffen enkel de door het pensioenfonds betaalde kosten voor vermogensbeheer. De direct betaalde kosten voor vermogensbeheer bedroegen over 2021 € 607 duizend (2020: € 566 duizend). De geldmarktfondsen en de portefeuille van First Liability Matching werken met een nettovermogenswaarde na kosten; derhalve is geen sprake van direct betaalde kosten voor vermogensbeheer. Door afrondingen kunnen er kleine verschillen ontstaan.

Zie paragraaf 1 van het bestuursverslag voor een toelichting op de vermogensbeheer kosten.

13 Pensioenuitkeringen

	2021	2020
	€	€
Ouderdomspensioen	14.593	14.237
Partnerpensioen	2.732	2.664
Wezenpensioen	9	9
Afkopen	-	12
Ingehouden WAO uitkeringen	-51	-60
Totaal	17.283	16.862

De post afkopen pensioenuitkeringen betreft de afkoop van pensioenen die lager zijn dan € 503,24 (2020: € 497,27) per jaar, de wettelijke afkoopgrens overeenkomstig de Pensioenwet. Deze afkoopgrens is in euro's, afwijkend van de overige cijfers in het jaarverslag die in duizenden euro's genoteerd zijn.

14 Pensioenuitvoeringskosten

	2021	2020
	€	€
Personeelskosten	591	499
Administratiekostenvergoeding	288	251
Controle- en advieskosten	269	244
Contributies en bijdragen	52	52
Dwangsommen en boetes	-	-
Overige	150	159
Totaal	1.350	1.205

Zie paragraaf 1 van het bestuursverslag voor een toelichting op de uitvoeringskosten.

Personeelskosten

De onderverdeling van de personeelskosten zijn conform Titel 9 boek 2 BW als volgt:

	2021	2020
	€	€
Lonen en salarissen	404	351
Sociale lasten	20	21
Pensioenkosten	162	123
Overige kosten	5	4
Totaal	591	499

Accountantshonoraria

In het boekjaar en voorafgaande boekjaar zijn de volgende bedragen aan accountantshonoraria ten laste van het resultaat geboekt. De onderstaande kosten maken deel uit van de hierboven genoemde 'controle- en advieskosten'. De werkzaamheden zijn uitgevoerd door PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. (PwC).

	2021 PwC Accountants	2021 overig PwC netwerk	2021 Totaal PwC netwerk	2020 Totaal PwC netwerk
	€	€	€	€
Controle van de jaarrekening	55	-	55	46
Andere controle werkzaamheden	-	-	-	-
Fiscale advisering	-	-	-	-
Andere niet-controlediensten	-	12	12	13
Totaal	55	12	67	59

Bovenstaande honoraria betreffen de werkzaamheden die bij het pensioenfonds zijn uitgevoerd door accountants-organisaties en onafhankelijke accountants zoals bedoeld in art. 1, lid 1 Wta (Wet toezicht accountantsorganisaties) en de in rekening gebrachte honoraria van het gehele netwerk waartoe de accountantsorganisatie behoort.

De honoraria met betrekking tot het onderzoek van de jaarrekening worden opgenomen in het jaar waarin de facturen zijn ontvangen.

15 Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds

Pensioenopbouw

Onder pensioenopbouw is opgenomen de actuair berekende waarde van de diensttijdopbouw. Dit is het effect op de voorziening pensioenverplichtingen van de in het verslagjaar opgebouwde nominale rechten ouderdomspensioen en partnerpensioen. Verder is hierin begrepen het effect van de individuele salarisontwikkeling.

Indexering en overige toeslagen

Het bestuur van het fonds heeft de ambitie om ingegane pensioenen en premievrije rechten te verhogen met een toeslag middels een toeslagenbeleid. De mate waarin dit kan worden gerealiseerd is afhankelijk van de ontwikkelingen in rente, rendement, (loon)inflatie en demografie. Uitdrukkelijk wordt opgemerkt dat het toeslagenbeleid voorwaardelijk is. Dit betekent dat geen recht op toeslagverlening bestaat en dat het niet zeker is of, en in hoeverre in de toekomst toeslagverlening kan plaatsvinden. Een eventuele achterstand in toeslagverlening kan in principe binnen een maximale periode van 10 jaar worden ingehaald.

Rentetoevoeging

De pensioenverplichtingen zijn gedurende het verslagjaar opgerent met -0,533% (2020: -0,324%). De rentetoevoeging is bepaald door de voorziening pensioenverplichtingen te vermenigvuldigen met de 1-jaars rente uit de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur primo jaar.

Onttrekking voor pensioenuitkeringen en pensioenuitvoeringskosten

Vooraf wordt een actuair berekening gemaakt met betrekking tot de verwachte toekomstige pensioenuitvoeringskosten (met name excassokosten) en pensioenuitkeringen welke in de voorziening pensioenverplichtingen worden opgenomen. Deze post betreft de vrijval ten behoeve van de financiering van de kosten en uitkeringen gedurende het verslagjaar.

Wijziging marktrente

Jaarlijks wordt per 31 december de marktwaarde van de technische voorzieningen herrekend middels toepassing van de DNB rentetermijnstructuur. Het effect van de verandering van de DNB rentetermijnstructuur wordt verantwoord onder het kopje 'wijziging marktrente'.

Overige mutatie voorziening pensioenverplichtingen

	2021 €	2020 €
Sterfte	-998	297
Mutaties	365	-1.293
Wijziging actuair grondslagen	-	-12.615
Overige	-183	-
	-816	-13.611

16 Mutatie overige technische voorzieningen

De mutatie voorziening overige technische pensioenverplichtingen staat beschreven in paragraaf 7.

17 Saldo overdrachten van rechten

De post saldo overdrachten van rechten bevat het saldo van bedragen uit hoofde van overgenomen dan wel overgedragen pensioenverplichtingen. In 2021 hebben er geen waardeoverdrachten plaatsgevonden. In 2020 hebben er geen waardeoverdrachten plaatsgevonden.

Actuarieel Resultaat waardeoverdrachten:

	2021	2020
	€	€
Inkomende waardeoverdrachten kasstroom	-	-
Toevoeging aan de voorziening pensioenverplichtingen	-	-
Actuarieel resultaat inkomende waardeoverdrachten	-	-
Uitgaande waardeoverdrachten kasstroom	-	-
Onttrekking aan de voorziening pensioenverplichtingen	-	-
Actuarieel resultaat uitgaande waardeoverdrachten	-	-
Totaal	-	-

Saldo waardeoverdrachten:

	2021	2020
	€	€
Inkomende waardeoverdrachten kasstroom	-	-
Uitgaande waardeoverdrachten kasstroom	-	-
Totaal	-	-

18 Overige lasten

De overige lasten betreft de mutatie omvang van de niet gedane uitkeringen van de niet geclaimde pensioenen.

19 Aantal personeelsleden

Gedurende 2021 is het aantal personeelsleden onveranderd op 2 gebleven. Het pensioenfonds heeft ultimo 2021 2 werknemers in dienst (2 FTE), waarvan niemand in het buitenland werkzaam is. De personeelskosten voor deze personeelsleden maken onderdeel uit van de pensioen- en uitvoeringskosten.

20 Bezoldiging bestuurders

Medio oktober 2017 is de samenstelling van het bestuur gewijzigd en is er, na positief advies van het verantwoordingsorgaan, een remuneratiebeleid vastgesteld. Voor de onafhankelijke bestuursleden betekent dit dat zij direct door het pensioenfonds worden betaald. De afgevaardigde namens de pensioengerechtigden ontvangt ook een vergoeding. De kosten voor de onafhankelijke bestuursleden en de afgevaardigde namens de pensioengerechtigde maken onderdeel uit van de pensioen- en uitvoeringskosten en bedroegen over 2021 € 84 duizend (2020: € 99 duizend). De kosten zijn gedaald als gevolg van de nieuwe btw-richtlijn.

De bestuursleden die een dienstverband met British American Tobacco hebben, of namens British American Tobacco zitting in het bestuur hebben, ontvangen geen bezoldiging van het pensioenfonds.

21 Gebeurtenissen na balansdatum

WIJZIGING UFR METHODOLOGIE

De technische voorzieningen zijn vastgesteld op basis van de rentetermijnstructuur van DNB per 31 december 2021 en de factoren zoals genoemd in de grondslagen bij de jaarrekening. DNB heeft toegelicht dat de rentetermijnstructuur vanaf 1 januari 2021 in vier stappen wordt gewijzigd. Een wijziging die volgt uit het advies van de Commissie Parameters. Tezamen met het effect van de verwachte daling van het tien-jaars voortschrijdende gemiddelde van de rente zal een verhogend effect op de technische voorzieningen ontstaan wat een drukkend effect op de dekkingsgraad heeft.

Als gevolg hiervan wordt geschat dat de actuele DNB dekkingsgraad per 1 januari 2022 met 0,5% zal dalen. Als de volledige nieuwe UFR methodologie per 1 januari 2022 wordt toegepast daalt de actuele DNB dekkingsgraad met 1,6%.

ONTWIKKELINGEN IN VERBAND MET OEKRAÏNE

Op 31 december 2021 bedroegen de beleggingen in Russische bedrijven binnen de Aandelen opkomende markten € 1,14 miljoen. Op 23 februari 2022 was dit gedaald naar € 839 duizend. Als gevolg van de inval van Rusland in Oekraïne op 24 februari 2022 en de daaropvolgende sancties en kapitaalrestricties, heeft de indexprovider de Russische aandelen op 9 maart uit de benchmark gehaald. Onze beheerder volgt de benchmark en heeft de Russische aandelen sindsdien gewaardeerd op een prijs van nul.

Stichting Pensioenfonds British American Tobacco

Amstelveen, 21 juni 2022

Het bestuur,

J. van Dulst
Voorzitter

J.E.P. Bollen
Plaatsvervangend Voorzitter

R.H. Pennings
Secretaris

W.C.M. Bénard
Plaatsvervangend Secretaris

R.J. Sommeling
Bestuurslid

J.R. Schepen
Bestuurslid

III Overige gegevens

De bestemming van het saldo van baten en lasten is opgenomen onder toelichting 6 (stichtingskapitaal en reserve).

Actuariële verklaring

Opdracht

Door Stichting Pensioenfonds British American Tobacco te Amstelveen is aan Ernst & Young Actuarissen B.V. de opdracht verleend tot het afgeven van een actuariële verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het boekjaar 2021.

Onafhankelijkheid

Als waarmederkend actuaaris ben ik onafhankelijk van Stichting Pensioenfonds British American Tobacco, zoals vereist conform artikel 148 van de Pensioenwet. Ik verricht geen andere werkzaamheden voor het pensioenfonds, anders dan de werkzaamheden uit hoofde van de actuariële functie.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid aan het bestuur van het pensioenfonds. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

Afstemming accountant

Op basis van de door mij en de accountant gehanteerde Handreiking heeft afstemming plaatsgevonden over de werkzaamheden en de verwachtingen bij de controle van het boekjaar. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie als geheel heb ik de materialiteit bepaald op € 4,3 miljoen. Met de accountant ben ik overeengekomen om geconstateerde afwijkingen boven € 287,9 duizend te rapporteren. Deze afspraken zijn vastgelegd en de uitkomsten van mijn bevindingen zijn met de accountant besproken.

Ik heb voorts gebruik gemaakt van de door de accountant in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte basisgegevens. De accountant van het pensioenfonds heeft mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid (materiële juistheid en volledigheid) van de basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn oordeel van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik, conform mijn wettelijke verantwoordelijkheid zoals beschreven in artikel 147 van de Pensioenwet, onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht heb ik onder meer onderzocht of:

- de technische voorzieningen, het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen toereikend zijn vastgesteld;
- de kostendekkende premie voldoet aan de gestelde wettelijke vereisten;
- het beleggingsbeleid in overeenstemming is met de prudent-person regel.

Voorts heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van het pensioenfonds. Daarbij heb ik mij gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen en is mede het financieel beleid van het pensioenfonds in aanmerking genomen.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Koninklijk Actuariel Genootschap geldende normen en gebruiken, en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

Overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten zijn, als geheel gezien, toereikende technische voorzieningen vastgesteld. Het eigen vermogen van het pensioenfonds is op de balansdatum hoger dan het wettelijk vereist eigen vermogen.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet.

De beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds op balansdatum is hoger dan de dekkingsgraad bij het vereist eigen vermogen.

Mijn oordeel over de vermogenspositie van Stichting Pensioenfonds British American Tobacco is gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen. De vermogenspositie is naar mijn mening voldoende. Daarbij is in aanmerking genomen dat de mogelijkheden tot het realiseren van de beoogde toeslagen beperkt zijn.

In het kader van dit oordeel wijs ik op de ontwikkelingen na balansdatum als gevolg van de Oekraïne crisis, zoals die door het pensioenfonds in het jaarverslag zijn toegelicht.

Amsterdam, 21 juni 2022

drs. C.D. Snoeks AAG
verbonden aan Ernst & Young Actuarissen B.V.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: het bestuur van Stichting Pensioenfonds British American Tobacco

Verklaring over de jaarrekening 2021

Ons oordeel

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening van Stichting Pensioenfonds British American Tobacco ('de stichting') een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van de stichting op 31 december 2021 en van het resultaat over 2021 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek ('BW').

Wat we hebben gecontroleerd

Wij hebben de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening 2021 van Stichting Pensioenfonds British American Tobacco te Amstelveen gecontroleerd. De jaarrekening bestaat uit:

- de balans per 31 december 2021;
- de staat van baten en lasten over 2021; en
- de toelichting met de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en overige toelichtingen.

Het stelsel voor financiële verslaggeving dat is gebruikt voor het opmaken van de jaarrekening is Titel 9 Boek 2 BW.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de paragraaf 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Onafhankelijkheid

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Pensioenfonds British American Tobacco zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assuranceopdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Het jaarverslag omvat ook andere informatie. Dat betreft alle informatie in het jaarverslag anders dan de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

Verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening en de accountantscontrole

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor:

- het opmaken en het getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW; en voor
- een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de stichting in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van het genoemde verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar bedrijfsactiviteiten kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheid voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze doelstellingen zijn een redelijke mate van zekerheid te verkrijgen over de vraag of de jaarrekening als geheel geen afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of van fouten en een controleverklaring uit te brengen waarin ons oordeel is opgenomen. Een redelijke mate van zekerheid is een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle afwijkingen van materieel belang ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Een meer gedetailleerde beschrijving van onze verantwoordelijkheden is opgenomen in de bijlage bij onze controleverklaring.

Amsterdam, 21 juni 2022
PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

Origineel getekend door N.C. Doets RA

Bijlage bij onze controleverklaring over de jaarrekening 2021 van Stichting Pensioenfonds British American Tobacco

In aanvulling op wat is vermeld in onze controleverklaring hebben wij in deze bijlage onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening nader uiteengezet en toegelicht wat een controle inhoudt.

De verantwoordelijkheden van de accountant voor de controle van de jaarrekening

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel-kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.
- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting.
- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.
- Het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Ook op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een organisatie haar continuïteit niet langer kan handhaven.
- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen en het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Appendix A: Afkortingen en begrippen

AFKORTINGEN:

ABTN	Actuariële Bedrijfstechnische Nota
AFM	Autoriteit Financiële Markten
ALM	Analyse van de onderlinge samenhang van de ontwikkeling van beleggingen en verplichtingen ter toetsing van het premie-, indexatie- en beleggingsbeleid
AO'ers	Arbeidsongeschikte deelnemers
AVG	Algemene Verordening Gegevensbescherming
BO	Belanghebbendenorgaan
BW	Burgerlijk Wetboek
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
CPB	Centraal Plan Bureau
CPI	Consumenten Prijsindex
DNB	De Nederlandsche Bank N.V.
ECB	Europese Centrale Bank
FIRM	Financiële Instellingen Risicoanalyse Methode
FTK	Financieel Toetsingskader
FTE	fulltime-equivalent
ISAE	International Standard On Assurance Engagements
NAV	Net Asset Value
PP	Partnerpensioen
PW	Pensioenwet
RTS	Rentetermijnstructuur
SLA	Service Level Agreement
SOC	Service Organisation Control
SER	Sociaal Economische Raad
StAr	Stichting van de Arbeid
UFR	Ultimate Forward Rate
UPO	Uniform Pensioenoverzicht
URM	Uniforme rekenmethodiek
VO	Verantwoordingsorgaan
WAO	Wet op de Arbeidsongeschiktheidsverzekering
WIA	Wet Werk en Inkomen naar Arbeidsvermogen
WZP	Wezenpensioen

BEGRIPPEN:

Benchmark	Norm waarmee kosten en prestaties van instellingen uit dezelfde sector worden vergeleken
Compliance	Handelen in overeenstemming met (in- en externe) wet- en regelgeving en integriteitsbeleid
Dekkingsgraad	De mate waarin de toegezegde-pensioenverplichtingen zijn gedekt door aanwezig vermogen
Duration	Is de gewogen gemiddelde looptijd van cashflows van vastrentende waarden of verplichtingen.

Feitelijke premie	Is de daadwerkelijke premie die betaald wordt door de werkgever in de pensioenregeling
Financiële instrumenten	Omvatten 'primaire' financiële instrumenten zoals vorderingen en schulden, en afgeleide financiële instrumenten zoals opties, termijncontracten en swaps
Future	Op de beurs verhandeld termijncontract met verplichte levering van de onderliggende waarden in de toekomst tegen een vooraf vastgestelde prijs
Geamortiseerde kostprijs	Is het ontvangen bedrag rekening houdend met agio of disagio en onder aftrek van transactiekosten
Gedempte kostendekkende premie	Is de berekening van de jaarlijkse premie op basis van grondslagen anders dan de kostendekkende premie door rekening te houden met een gemiddelde rentevoet
Indexatie	Aanpassing van de toegezegde pensioenrechten en o.a. aanspraken van gewezen deelnemers aan de prijsontwikkeling in enig jaar; de indexatie is strikt voorwaardelijk
Inflatie	Geldontwaarding
Kostendekkende premie	Is de kostendekkende premie die gelijk is aan de actuarieel benodigde premie voor de inkoop van de onvoorwaardelijke onderdelen van de pensioentoezegging
Nominaal	Uitgedrukt in geldwaarde of procenten zonder rekening te houden met toekomstige loon- of prijsinflatie
Private Equity	Participatie in het risicodragend vermogen van niet-beursgenoteerde ondernemingen
Reële dekkingsgraad	Is de verhouding tussen het pensioenvermogen en de pensioenverplichtingen rekening houdend met het volledig indexeren daarvan conform artikel 7 Regeling Pensioenwet.
Reële rente	Bedraagt de nominale rente gecorrigeerd voor de mogelijke indexatie
Rentetermijnstructuur	Is het verband tussen de looptijd van een vastrentende belegging enerzijds en de daarop te ontvangen marktrente anderzijds
Repo	Overeenkomst (<i>repurchase agreement</i>) waarbij tegen een vooraf bepaalde aan- of verkoopprijs en vooraf bepaald tijdstip stukken worden uitgewisseld met behoud van economisch risico
Slapers	Deelnemers van een pensioenfonds die niet langer bij dit fonds pensioenrechten opbouwen
Swap	Is een overeenkomst tussen twee partijen waarbij wordt afgesproken om gedurende een bepaalde periode bepaalde betalingen met elkaar uit te wisselen, bijvoorbeeld het ruilen van vaste rentebetalingen en variabele rentebetalingen
Valutarisico	Is het risico dat de waarde van een financieel instrument zal fluctueren als gevolg van veranderingen in valutawisselkoersen
Vastrentende waarden	Beleggingen met een vaste looptijd en een overeengekomen plan van rente en aflossing, zoals onderhandse leningen, obligaties en hypothecaire leningen
Verantwoordingsorgaan	Is een orgaan waaraan het bestuur van het pensioenfonds verantwoording moet afleggen
Visitatiecommissie	Bestaat tenminste uit drie externe deskundigen; de visitatiecommissie beoordeelt jaarlijks het functioneren van het pensioenfonds
Zakelijke waarden	Aandelen, private equity, commodity's en onroerend goed